

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA KŘEŠŤANSKÉ VÝCHOVY

Sociální pedagogika

Lucie Adamcová

Rozvoj činnosti občanského sdružení HraPaMo
Bakalářský projekt

Vedoucí práce: Mgr. Helena Pospíšilová, Ph.D.

Olomouc 2011

*Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně
s využitím uvedených pramenů a literatury.*

.....
podpis autorky projektu

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucí tohoto bakalářského projektu, Mgr. Heleně Pospíšilové, Ph.D., za poskytnutí četných konzultací s mnoha užitečnými radami, za trpělivost, důslednost a laskavé jednání. Dále bych ráda vyjádřila vděčnost a poděkování za bezproblémovou spolupráci svým dvěma spoluzakladatelkám občanského sdružení HraPaMo. Vzpomenutí patří také základním školám v Brodku a v Otaslavicích, které umožnily realizaci průzkumu, jehož výsledky byly zpracovány v části tohoto bakalářského projektu.

Obsah

Úvod.....	6
1 Charakteristika občanského sdružení HraPaMo	8
1.1 Vznik sdružení	8
1.1.1 Okolnosti vzniku sdružení	8
1.2 Charakteristika cílové lokality sdružení	9
1.3 Analýza současné nabídky volnočasových aktivit v Mikroregionu Předina	10
1.4 Cíle a poslání sdružení	11
1.5 Organizační složka	12
1.5.1 Orgány sdružení a členství.....	12
1.5.2 Hospodaření	12
1.6 Cílová skupina sdružení	13
1.7 Znaky dobrého programu práce s dětmi a mládeží	14
1.7.1 Výsledná kritéria	14
1.7.2 Znaky dobrého programu.....	14
1.8 Formy a metody činnosti sdružení.....	16
1.8.1 Výchova mimo vyučování, volný čas.....	16
1.8.2 Metody činnosti sdružení.....	17
1.8.3 Formy činnosti sdružení.....	19
1.9 Kurikulární dokumenty a výchozí oblasti pro činnost sdružení	20
1.9.1 Definice tří základních výchozích oblastí.....	20
1.9.2 Školní vzdělávací program základní školy Brodek u Prostějova a školní vzdělávací program školní družiny	22
1.9.3 Školní vzdělávací program základní školy Otaslavice a školní vzdělávací program školní družiny.....	24
1.9.4 Návaznost činnosti sdružení na ŠVP a ŠVP ŠD obou základních škol	26
2 Činnost občanského sdružení HraPaMo	29
2.1 Činnost minulá	29
2.1.1 Farní letní tábory a akce.....	29
2.1.2 Letní tábory 2009 a 2010.....	30
2.2 Činnost současná – aktivity s dětmi ve školním roce 2009/2010 a 2010/2011	30

2.2.1	Obecná charakteristika setkání a cílová skupina	30
2.2.2	Obecné cíle setkání	34
2.2.3	Organizace a finance	35
2.2.3.1	Organizační tým.....	35
2.2.3.2	Finanční a materiální zabezpečení.....	35
2.2.3.3	Propagace	35
2.2.4	Aplikace klíčových kompetencí do pravidelných aktivit	36
2.2.5	Aplikace oblastí průřezových témat do pravidelných aktivit	37
2.2.6	Aplikace etické výchovy do pravidelných aktivit	37
2.3	Činnost plánovaná	38
2.3.1	Návrh letního tábora 2011	38
2.3.1.1	Obecná charakteristika tábora a cílová skupina.....	38
2.3.1.2	Obecné cíle tábora	39
2.3.1.3	Organizace a finance	39
2.3.1.4	Téma celého tábora.....	41
2.3.1.5	Táborový příběh a jeho historický rámec.....	42
2.3.1.6	Organizace celotáborové hry	42
2.3.1.7	Aplikace klíčových kompetencí do táborových aktivit.....	44
2.3.1.8	Aplikace oblastí průřezových témat do táborových aktivit.....	46
2.3.1.9	Aplikace etické výchovy do táborových aktivit.....	46
2.3.2	Návrh zájmových kroužků pro Mikroregion Předina	47
2.3.2.1	Obecné informace k vybraným zájmovým kroužkům	49
2.3.2.2	Anotace vybraných zájmových kroužků	50
2.3.3	Návrh Kurzu rozvoje klíčových kompetencí.....	53
2.3.3.1	Obecná charakteristika a průběh kurzu	53
2.3.3.2	Obecné cíle kurzu	55
2.3.3.3	Cílová skupina	56
2.3.3.4	Organizace a finance	56
2.3.3.5	Návrh časového harmonogramu lekce	58
	Závěr.....	60
	Seznam použité literatury.....	61
	Seznam použitých zkratk v textu.....	63
	Seznam příloh.....	64

Úvod

Význam volného času jako aktivizujícího činitele v životě jedince i skupiny stále více nabývá na významu. Je v zájmu obcí a celých regionů, aby v rámci své působnosti směřovaly aktivity svých mladých občanů pozitivním směrem. Činnost nově vzniklého občanského sdružení HraPaMo (dále jen sdružení) může napomoci ke zlepšení životů dětí a jejich rodin žijících v Mikroregionu Předina.

Hlavním cílem tohoto bakalářského projektu je představení současné a zejména plánované činnosti sdružení. Jeho důležitou částí jsou návrhy konkrétních aktivit, které budou realizovány v nejbližší době. Bakalářský projekt se také zaměřuje na analýzu aktuálního stavu cílové lokality i potenciální klientely a na rozbor výchozích podkladů pro výchovně vzdělávací působení sdružení. Bakalářský projekt usiluje o prokázání důležitosti vlivu a významu existence sdružení v dané lokalitě. Skládá se ze dvou kapitol.

První kapitola je věnována charakteristice sdružení. Zabývá se jeho vznikem a okolnostmi k němu vedoucími. Rozebírá cílovou lokalitu sdružení a její nabídku volnočasových aktivit pro děti. Věnuje se také cílům sdružení a jeho organizační složce. Dále charakterizuje cílovou skupinu a rozebírá jeho silné a slabé stránky. Představuje metody a formy výchovně vzdělávací práce, které sdružení uplatňuje ve své činnosti. V poslední části této kapitoly jsou analyzovány kurikulární dokumenty základních škol Mikroregionu Předina, na které se sdružení snaží svým působením navázat. Tato část současně obsahuje návrhy aplikace klíčových kompetencí, oblastí průřezových témat a etické výchovy do činnosti sdružení.

Druhá kapitola je rozdělena na tři hlavní části, které se zabývají minulou, současnou a plánovanou činností sdružení. Jednotlivé typy a formy činnosti jsou zde konkretizovány do aktivit a detailně popsány včetně cílů a aplikací vybraných oblastí kurikulárních dokumentů. Nechybí také vyhodnocení finanční a organizační stránky těchto aktivit. Minulá činnost sdružení se zaměřuje na tradici farních táborů. Činnost současná popisuje průběh a náležitosti celoročních pravidelných aktivit pro děti. Plánovaná činnost obsahuje návrhy nejbližších plánovaných aktivit sdružení, kterými jsou letní tábor v roce 2011, zájmové kroužky a kurz s názvem Rozvoj klíčových kompetencí. Návrh zájmových kroužků je založen na průzkumu mezi potenciální klientelou v daném mikroregionu. Průzkum byl realizován v únoru 2011 na základních školách v Mikroregionu Předina.

V textu bakalářského projektu je odkazováno na přílohy, jež jsou dostupné na CD přiloženém k tištěnému textu. Přílohy obsahují dokumenty sdružení, podklady a vyhodnocení průzkumu a další elektronické materiály související s přípravou aktivit sdružení, např. rozpočty, metodiky her, propagační plakáty atd.

1 Charakteristika občanského sdružení HraPaMo

1.1 Vznik sdružení

Existence a činnost občanských sdružení je důsledkem naplňování základního sdružovacího práva zakotveného v ústavním zákoně č. 23/1991 Sb., Listina základních práv a svobod. Právním předpisem pro toto sdružení je zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů. Občanské sdružení obvykle vzniká za účelem realizace a uspokojování společných zájmů svých členů a občanů v jejich okolí.¹

Z těchto důvodů² vzniklo dne 5.8.2010 občanské sdružení HraPaMo, a to registrací u Ministerstva Vnitra. Sídlo sdružení bylo určeno v ulici Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07. Zakládajícím výborem jsou tři fyzické osoby – Lucie Adamcová, Pavlína Oulehlová a Lucie Ševrová.

Zakládající členky sdružení se společně shodly na názvu HraPaMo. Velká písmena tvoří začátky tří slov, která stručně charakterizují sdružení a vypovídají o jeho účelu. Hra = hra, Pa = pastorec, Mo = motivace.

1.1.1 Okolnosti vzniku sdružení

Založení tohoto sdružení předcházely farní tábory pod záštitou o.s. Sarkander a především celoroční aktivity a výchovně vzdělávací práce s dětmi a mládeží. Na farním dětském letním táboře v roce 2009 se sešly tři skupinkové vedoucí, které našly společný zájem v učení a vedení dětí. Právě tento sedmidenní tábor je naučil spolupráce, vzájemnému respektu a vedl k uvědomění si vyznávání stejných hodnot a principů ve výchovně vzdělávacích činnostech. Výsledkem pak byla myšlenka a později také realizace³ pořádání celoročních aktivit s účastníky tábora a ostatními dětmi z okolí farnosti v Brodku u Prostějova (dále jen Brodek). V době letních prázdnin potom organizace a vedení dětského farního tábora 2010⁴. Účast na těchto aktivitách utvrdila budoucí zakládající členky sdružení v potřebě dát své práci s dětmi jasnou strukturu, poslání a cíle. Výhodou formálního rázu sdružení je taktéž oprávnění členů žádat o dotace a další finanční podporu z kraje, obcí nebo Evropské unie.

¹ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace. Vznik, účetnictví, daně*, s. 11.

² Viz 1.4 Cíle a poslání sdružení

³ Od srpna roku 2009.

⁴ Stále však pod záštitou Sarkander, o.s.

1.2 Charakteristika cílové lokality sdružení

Činnost sdružení musí být zasazena do kontextu lokality, ve které chce působit. V případě občanského sdružení HraPaMo je touto lokalitou Mikroregion Předina (dále jen mikroregion). Seznámení se s tímto mikroregionem a porozumění jeho historii i současnému stavu pomůže sdružení v lepší orientaci při reakci na potřeby dětí, které zde žijí a při vytváření nabídky svých programů pro tuto cílovou skupinu.

„Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Předina tvoří devět obcí: Brodek u Prostějova, Dobrochov, Hradčany-Kobeřice, Ondratice, Otaslavice, Vincencov, Vranovice-Kelčice, Vřesovice a Želeč. S 5502 obyvateli patří mezi menší existující mikroregiony Olomouckého kraje. Mezi logické souvislosti, proč tento mikroregion vznikl, patří geografická blízkost, ale i spojení kulturními, historickými tradicemi a také společnými problémy.“⁵ Mezi zajímavosti této lokality patří kulturní památky jako jsou Barokní zámek Dr. Richarda Belcrediho v Brodku u Prostějova, zřícenina gotické věže v Otaslavicích, Hasičské muzeum v Brodku u Prostějova nebo Automuzeum Praga Piccolo v Dobrochově. V roce 2005 zde byl realizován projekt s názvem Dětské parky, jehož účelem bylo motivovat mladé rodiny k životu na venkově. Na podzim roku 2006 proběhlo otevření naučné stezky s názvem „Předinou za poznáním“. „Trasa vznikla v rámci projektu, který realizoval mikroregion za partnerské spolupráce Střední odborné školy podnikání a obchodu v Prostějově.“⁶

Pro přehled možné potenciální klientely zjistilo sdružení aktuální počty dětí dané věkové skupiny v jednotlivých obcích. O výsledcích vypovídá následující tabulka⁷:

Název vesnice	Počet dětí ve věku 6 – 15 let
Brodek u Prostějova	171
Dobrochov	24
Hradčany – Kobeřice	72
Ondratice	31
Otaslavice	122
Vincencov	12
Vranovice – Kelčice	60

⁵ REDAKČNÍ SYSTÉM IPO. *Mikroregion Předina*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-12]. Dostupné z <www.predina.cz>.

⁶ Tamtéž.

⁷ Údaje o počtech dětí byly zjištěny autorkou bakalářského projektu od obecních úřadů Mikroregionu Předina elektronickou cestou.

Vřesovice	59
Želeč	41
Celkem:	580

1.3 Analýza současné nabídky volnočasových aktivit v Mikroregionu Předina

Ve výčtu institucí, organizací, spolků a klubů, které nějakým způsobem ovlivňují volný čas dětí v tomto mikroregionu, jsme se zaměřili pouze na ty, které pokrývají potřeby hlavní cílové skupiny sdružení – děti ve věku od 6 do 15 let. Nabídku volnočasových aktivit můžeme rozdělit na pravidelnou (školní družina, zájmové kroužky) a nabídku dětských akcí během školního roku.

Pravidelnou nabídku smysluplného trávení volného času poskytují dvě základní školy. Základní škola Brodek a Základní škola Otaslavice, které navštěvují děti ze všech devíti obcí, zde působí jako významní činitelé ve výchovně vzdělávacím procesu. Obě školy poskytují mimoškolní aktivity a to formou ranních i odpoledních kroužků⁸ a fungováním školních družin a klubů. Školy uvádí velké počty zúčastněných dětí v kroužcích i ve školních družinách. Zájmové kroužky pokrývají základní oblasti dětských zájmů – výtvarné, sportovní, hudební či rukodělné. Některé kroužky mají charakter doučovací předmětů – kroužek anglického jazyka, matematický kroužek, chemický kroužek atd. V oblasti hudební teorie, zpěvu a hry na nástroj působí na obou školách externí pedagogové ze základní umělecké školy se sídlem v Němčicích nad Hanou.

Během školního roku školy zajišťují a pořádají mnoho akcí pro děti, jejich rodiče a přátele školy. K nim se řadí např. různé soutěže, sportovní turnaje, besídky, exkurze, zájezdy nebo účasti na ekologických, jazykových, sociálních a jiných projektech, které mohou zasahovat i do času mimo vyučování. Tradiční akcí škol jsou Den dětí a slavnosti k ukončení školního roku.

Dalším velmi významným ovlivňujícím prvkem je farnost Brodek. Ta sdružuje všechny farní děti i mládež v Mikroregionu Předina. Slabinou této instituce je nepokrytí zájmů a potřeb dětí, které se pravidelně neúčastní mši a jiných, farností pořádaných aktivit. Farnost v současné době neumožňuje pravidelná setkávání pro děti ve věkové skupině od 6 do

⁸ Viz Příloha č. 4 Přehled kroužků základních škol

15 let. Během liturgického roku však zajišťuje několik akcí, např. májové pobožnosti, postní hry při mších, táborový oheň na zahradě farního úřadu, „drakiádu“, nepravidelné výlety apod. V době letních prázdnin zajišťuje dva dětské tábory. Pro děti mladšího a staršího školního věku.

Kromě výše zmíněných institucí působí ve třech obcích také obecní knihovny, které nabízí dětskou literaturu, čtenářské koutky nebo internet. V Brodce pak pod Sdružením dobrovolných hasičů vznikl pravidelný kroužek mladých hasičů.

V daném mikroregionu nejsou zaznamenány žádné jiné aktivity pro děti této cílové skupiny pořádané nevládními neziskovými subjekty. Z tohoto důvodu vidí vedení sdružení velkou příležitost v zaplnění trhliny ve volnočasové oblasti této lokality.

1.4 Cíle a poslání sdružení

Sdružení se zaměřuje na smysluplné využívání volného času dětí a mládeže a na rozvoj jejich kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí komunikativních, sociálních a personálních, občanských a pracovních. Sdružení dále usiluje o následující:

- „Poskytování příležitosti k tomu, aby děti mohly prožívat část svého volného času ve vrstevnické skupině v rámci pravidelně pořádaných akcí.
- Vedení dětí k projevování se jako svébytné, svobodné a zodpovědné bytosti.
- Vedení dětí k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Vedení dětí k samostatnému myšlení a rozhodování a k přijetí zodpovědnosti za svoje činy.
- Vedení dětí k ochotě celoživotně se vzdělávat a pracovat na rozvoji vlastní osobnosti, a tak se vyrovnávat s moderními tendencemi měnící se společnosti.
- Vedení dětí k respektování jedinečnosti a výjimečnosti každého člověka bez rozdílů.
- Vedení dětí k respektu vůči starým a nemocným lidem a ke schopnosti účinně jim pomáhat.
- Vedení dětí ke vnímavosti k potřebným lidem kolem sebe.
- Vedení dětí k aktivní účasti na životě společnosti.
- Předávání hodnot.
- Budování smyslu pro toleranci a vzájemnou spolupráci.
- Poskytnutí podnětů k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

- Poskytnutí pomoci dítěti poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s jeho reálnými možnostmi.
- Přístup k jednotlivým dětem jako k individuálním osobnostem a o zohledňování silných i slabých stránek osobnosti každého z nich.
- Učení dětí aktivnímu rozvoji fyzického, duševního a sociálního zdraví a zodpovědnosti za ně.
- Povzbuzování dětí k hledání své životní cesty.
- Spolupráci s rodinami dětí prostřednictvím aktivit pořádaných pro rodiče s dětmi.
- Mládež připravovat na vedení mladších dětí.
- Práci založenou na principech křesťanství.⁹

1.5 Organizační složka

1.5.1 Orgány sdružení a členství

Orgány sdružení jsou valná hromada, rada sdružení a předseda. Valná hromada je orgánem nejvyšším a je tvořena všemi členy sdružení. Její činnost je popsána ve stanovách sdružení. Rada sdružení je orgánem výkonným a jejími členy jsou tři osoby, které sdružení založily. Radu vede zvolený předseda. Ten zastupuje sdružení navenek, jedná jeho jménem. Další rozsah pravomocí předsedy stanovuje rada.

Základním principem každého občanského sdružení je členství. Členy sdružení mohou být fyzické osoby starší 6 let a právnické osoby, které souhlasí se stanovami a cíli sdružení. O přijetí za člena sdružení rozhoduje na základě písemné přihlášky rada sdružení. Dokladem členství je potvrzení vydané radou sdružení. Zánik a vznik členství a povinnosti a práva členů jsou popsány v zakládajícím dokumentu sdružení.¹⁰

1.5.2 Hospodaření

Sdružení hospodaří s movitým i nemovitým majetkem. Zdroji majetku jsou zejména dary a příspěvky právnických a fyzických osob, výnosy majetku, členské příspěvky, dotace

⁹ ADAMCOVÁ, L., OULEHLOVÁ, P., ŠEVROVÁ, L. *Stanovy občanského sdružení HraPaMo*, s. 1-2.

¹⁰ Viz Příloha č. 1 Stanovy občanského sdružení HraPaMo

a granty, výtěžky z jednorázových aktivit (prodej výrobků, sbírky). Hospodaření se uskutečňuje podle ročního rozpočtu schváleného valnou hromadou.

Sdružení v současné době připravuje propagační materiály s prezentací své činnosti, se kterými se chystá obejít zastupitelstva obcí a možné sponzorské firmy v Mikroregionu Předina. Součástí propagačních materiálů by mělo být představení sdružení a jeho činnosti doložené fotografiemi z již proběhlých akcí a táborů a především žádost o finanční či materiální podporu. Žádost bude obsahovat návrhy budoucích aktivit sdružení a jejich konkrétní rozpočty. Stručná varianta žádosti o finanční či materiální podporu sdružení je dostupná ke shlédnutí na webových stránkách sdružení.¹¹

Sdružení jednou ročně realizuje prodej vánočních perníků, které vyrábí a následně nabízejí členové sdružení. V prosinci roku 2009 činil výnos z prodeje 1750 Kč, v roce 2010 500 Kč.

Výši členských příspěvků stanovuje valná hromada. V současnosti členové hradí poplatek 50 Kč/rok – děti a mládež do 18 let, 100 Kč/rok – dospělí .

Sdružení se v roce 2010 pokusilo získat dotace pro plánovaný Kurz rozvoje klíčových kompetencí od Nadace Vodafone. Žádost o příspěvek pro financování tohoto kurzu však nebyla kladně vyřízena z důvodu velkého počtu žádajících subjektů. Plné znění textu žádosti je přiloženo v příloze¹².

1.6 Cílová skupina sdružení

Sdružení se primárně zaměřuje na práci s dětmi od 6 do 15 let věku nevyjímaje jejich rodiče a další rodinné příslušníky. Členy sdružení mohou být fyzické osoby od 6-ti let a právnické osoby, které vyplní závaznou přihlášku¹³ a souhlasí se stanovami a cíly sdružení.

Z hlediska lokality jsou v současné době sdružovány děti, mládež a dospělí z obce Brodek a ostatních obcí z blízkého okolí. Společné aktivity se převážně týkají dětí účastnících se bohoslužeb nebo těch, co udržují pravidelný kontakt s farností v Brodku. V plánech nově vzniklého sdružení je snaha o rozšíření cílové skupiny o další děti. V rámci dlouhodobého záměru sdružení jsou tendence na rozšíření zájmových aktivit pro děti a mládež v celém Mikroregionu Předina, a to především formou realizace zájmových kroužků v obcích Brodek a Otaslavice a navázání spolupráce se základními školami.

¹¹ ŠEVROVÁ, L. *Rubrika Podpořte nás*. [online]. 2010 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z <www.hrappamo.cz/search/label/Podpořte%20nás>.

¹² Viz Příloha č. 2 OULEHLOVÁ, P., ŠEVROVÁ, L. *Žádost o grant: Mladí lidé a komunita*.

¹³ Viz Příloha č. 3 Přihláška do sdružení

1.7 Znaky dobrého programu práce s dětmi a mládeží

1.7.1 Výsledná kritéria

J. Pávková¹⁴ ve své publikaci *Pedagogika volného času* uvádí základní znaky dobrého programu práce s dětmi a mládeží. Dvěma výslednými kritérii jsou kvalitativní a kvantitativní hlediska. Kritérium kvantity vypovídá o značně významném počtu zapojených účastníků. Kritérium kvality směřuje k ověřitelným ukazatelům úspěšnosti programu z hlediska naplňování potřeb dětí a mládeže a dosahování pozitivních změn v jejich životech a životech celých rodin.

K oběma těmito efektivním výsledkům se snaží sdružení co nejvíce přiblížit. Kvantitativní stránka se stále vyvíjí. Sdružení je teprve ve svých začátcích, ale rozšíření cílové skupiny na větší lokalitu mikroregionální úrovně a na oslovení a zapojení většího počtu dětí je jeho aktuálním a důležitým cílem. Úspěšnost programu sdružení se v této době zatím ještě nedá dokázat. Charakterem svých činností se sdružení snaží obsáhnout potřeby své cílové skupiny. Sdružení využívá značného nedostatku v možnostech vhodného trávení volného času v Mikroregionu Předina¹⁵ a snaží se tuto „trhlinu“ zaplnit nabídkou svých aktivit. Také kvalitativní stránka se stále vyvíjí a sdružení pracuje na jejím zlepšení. Zakládající členky čerpají své znalosti z výuky na vysokých školách v oborech pedagogického a sociálního zaměření, dále samostudiem literatury a prostřednictvím vzdělávacích kurzů, např. Animátorský kurz, Zdravotnický kurz, Kurz hlavního vedoucího atd.

1.7.2 Znaky dobrého programu

Znaky dobrého programu práce s dětmi a mládeží (dále jen znaky) jsou viditelné ve formách a metodách konkrétních činností. Do každého takového programu by mělo být zahrnuto respektování potřeb dětí a mládeže a budování vztahu k rodině, obci a kultuře komunity. Dále by realizátoři programu měli zajistit jeho dobrou organizaci, dlouhodobou stabilitu a reprodukovatelnost. Tendencí sdružení je naplňování všech čtyř základních znaků¹⁶.

Prvním z nich je respektování potřeb dětí a mládeže. Svou povahou a charakterem činnosti se sdružení zaměřuje spíše na prevenci negativního vývoje sociálně patologických

¹⁴ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 49-50.

¹⁵ Jedinými volnočasovými institucemi jsou školní družiny a odpolední zájmové kroužky na dvou základních školách. Dále pak kroužek mladých dobrovolných hasičů a působení obecních knihoven.

¹⁶ Srov. tamtéž, s. 49-50.

a obecně nežádoucích jevů a problémů dětí a mládeže než na jejich léčbu, ke které nemá personál sdružení kvalifikaci. Při společných setkáních mohou vedoucí s dětmi diskutovat o existujících nebezpečích a snažit se je motivovat k tomu, aby se takovým nebezpečím dokázaly nejen vyhnout, ale také účinně pomoci druhým. Formou her a ukázek si děti osvojují správné postupy jednání. Významným cílem společně stráveného času je rozvoj klíčových kompetencí¹⁷, charakterových vlastností, důvěry a sebedůvěry, budování vztahů. Sdružení se snaží o vytvoření zdravého kolektivu, ve kterém mohou děti smysluplně trávit svůj volný čas, zažít pocit příslušnosti ke skupině a potřebnosti, kde mohou utvářet přátelství, učit se vzájemné toleranci, rozvíjet schopnosti a dovednosti potřebné k zdravému životnímu stylu, a kde si mohou samy říci, co je baví a co by chtěly dělat. Vedení sdružení zapojuje starší děti do organizace akcí i tvorby programu. Při jeho plánování jsou zvažována věková i kulturní specifika účastníků.

Druhým znakem je vztah k rodině, obci a kultuře komunity. Zájmem sdružení je zapojení nejen dětí a mládeže, ale i jejich rodinných příslušníků, do aktivit sdružení. V současné době se jedná pouze o každoroční akci promítání táborových fotografií, ke které jsou zváni i rodiče. Značnou mezeru v této oblasti by mohla vyplnit propagační akce sdružení plánovaná na Den dětí v červnu roku 2011. Při této příležitosti je zájmem sdružení navázat spolupráci se základní školou v Brodku a s její pomocí uspořádat zábavné odpoledne s hrami pro děti. Zároveň má v úmyslu představit svou činnost širší veřejnosti. V nejbližších plánech sdružení je vytvoření propagačního materiálu (představení činnosti, cílů a plánů sdružení), který by byl poskytnut zastupitelstvu každé z devíti obcí mikroregionu. Tímto krokem by na sebe sdružení upozornilo a požádalo o finanční příspěvky a sponzorské dary na realizaci své činnosti. Svou existencí a charakterem činnosti se sdružení snaží odpovídat na potřeby obcí.

Třetí znak pokrývá organizační zajištění a dlouhodobou stabilitu programu práce s dětmi a mládeží. Snahou sdružení je vyhledávat prostředky ekonomicky efektivní. Doposud nedisponuje větším materiálním vybavením a finančním zajištěním. Pomůcky ke hrám a aktivitám s dětmi si vedoucí hradí sami, některé sportovní, kancelářské, výtvarné a jiné potřeby jsou k zapůjčení dostupné ve farním úřadě v Brodku. Vlastním majetkem sdružení je laminovací zařízení, řezačka papírů, několik společenských her a cca 20 knih odborné literatury. Finanční příjmy sdružení pochází z členských poplatků, z prodeje vlastních výrobků a z odměn za umístění v soutěžích. Příkladem je finanční odměna 1000 Kč od nakladatelství Mravenec za publikaci celotáborové hry z roku 2010 a publikační materiály

¹⁷ Viz 2.3.3 Návrh Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

v hodnotě 2000 Kč za umístění na druhém místě XIII. ročníku reklamní autorské soutěže nakladatelství Mravenec v oboru etapových a celotáborových her. Sdružení pracuje na nových projektech a žádostech o dotace z financí nadací, olomouckého kraje a obcí mikroregionu. V plánech sdružení je oslovení obcí a firem a žádost o poskytnutí finanční i materiální podpory. V současné době si většinu aktivit účastníci akcí hradí sami, např. cestovné, stravné, vstupné atd. Velkým handicapem je to, že sdružení prozatím nemůže dostatečně využívat své vlastní vnitřní prostory. Tuto situaci řeší pronájmem sokolovny nebo pobytem na farním úřadě (společenská místnost, zahrada,...). Po jednání s farářem v Brodku získalo sdružení prostory v „orlovně“, kde pro účely klubovny připadá jedna místnost s hygienickým zařízením a venkovní zahradou. Vnitřní prostory však vyžadují výměnu oken a další úpravy. Druhou slabinou sdružení je nízký počet vedoucích. Prozatím není tento stav kritický (na cca 30 dětí je 6 vedoucích), ale v případě rozšiřování působnosti a cílové skupiny by sdružení mělo uvažovat o dalším personálu. Co se týče managementu, administrativního zázemí a účetnictví, vše obstarávají tři zakládající členky.

Poslední znak se týká reprodukovatelnosti programu práce s dětmi a mládeží. Tento znak dobrého programu se sdružení zatím nedaří příliš naplnit. Jeho cíle jsou sice obecné a tedy použitelné pro větší cílovou skupinu, jeho program je však vázán na konkrétní vedoucí a v současné době není zpracován do takové podoby, aby jej mohl využít někdo jiný. Sdružení pracuje na zhotovení tabulkového systému své činnosti a zaznamenání všech aktivit, včetně potřebných ovlivňujících činitelů, jakými jsou materiální a finanční podmínky, průběh aktivit, časový harmonogram atd.

1.8 Formy a metody činnosti sdružení

1.8.1 Výchova mimo vyučování, volný čas

Na výchově dětí v době mimo vyučování by se podle J. Pávkové¹⁸ měla v první řadě podílet rodina, dále škola, různá zařízení pro výchovu mimo vyučování a některé další subjekty. Takovým nevládním, neziskovým subjektem je i sdružení HraPaMo. V souvislosti s pedagogickým vlivem na volný čas se sdružení snaží poskytnout dětem příležitost k jeho racionálnímu využívání, formovat jejich hodnotné zájmy, uspokojovat jejich potřeby s ohledem na kulturní i věkové zvláštnosti, zejména pak upevňovat žádoucí morální vlastnosti

¹⁸ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 37.

a rozvíjet specifické schopnosti. Volný čas definuje B. Hofbauer¹⁹ v publikaci *Děti, mládež a volný čas*, jako činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváním, účastní se jí na základě svého dobrovolného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení.

Pro rozvoj dovedností a postojů dětí a mládeže využívá sdružení prvky zážitkové pedagogiky. Na vícedenních akcích sdružení se vedoucí snaží o vytvoření takového programu, při kterém by se děti mohly učit prostřednictvím zážitku, byly schopny účinné reflexe a pomocí dobrodružství rozšiřovaly svou komfortní zónu. Principy zážitkového učení jsou využívány i v Kurzu rozvoje klíčových kompetencí.

Výchova mimo vyučování, tedy i způsob trávení volného času musí splňovat základní funkce. Výchovně vzdělávací, zdravotní, sociální i preventivní. Součástí výchovy mimo vyučování je příprava na vyučování, dále činnosti zájmové, rekreační a odpočinkové a činnosti sebeobslužné a veřejně prospěšné. Sdružení se zaměřuje především na činnosti zájmové, rekreační a odpočinkové. Utváří takové programy svých aktivit, které podněcují, usměrňují a rozvíjí zájmy dětí. Charakter zájmových činností se skládá z okruhů esteticko-výchovných, sportovních, přírodovědných, společenskovedních i pracovních-technických. Význam činností rekreačních a odpočinkových je ve zdravotním i psychologickém hledisku. Tyto činnosti jsou zařazeny do režimu dne u každé formy činnosti sdružení, ať se jedná o letní pobytové tábory, jednodenní výlety nebo plánované zájmové kroužky.²⁰

1.8.2 Metody činnosti sdružení

Metody jsou rozhodujícími prostředky k dosahování cílů v každé uvědomělé činnosti. Typy a druhy metod jsou vybírány už při plánování a promyšlení akce, výletu, tábora, zájmového kroužku i dalších forem činností. Výchozími body při rozhodování o metodě jsou cíle následující činnosti, její charakter a zvážení specifik cílové skupiny – dosavadní znalosti a zkušenosti, fyzické i psychické schopnosti všech účastníků. Při výběru metod musí vedoucí pracující s dětmi zvážit také své vlastní schopnosti a dostupné materiální i prostorové podmínky.²¹ Následující část popisuje metody, které sdružení využívá a uvádí do své praxe.

Využívanými metodami jsou v první řadě metody monologické (vyprávění, vysvětlování) a dialogické (rozhovor, diskuze, brainstorming, práce s texty). Sdružení si uvědomuje význam jazykové komunikace pro děti, zvláště v souvislosti s jejich budoucím

¹⁹ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

²⁰ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 83-99.

²¹ Srov. SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*, s. 185-186.

uplatnění. Slovní metody nachází své místo v mnoha aktivitách sdružení a děti jsou zde nejen pasivními posluchači (například při vysvětlování), ale očekává se od nich vlastní reakce a zpětná vazba. Motivací k většině her je vyprávění. Do svých činností zařazuje sdružení také práci s nejrůznějšími texty. Formou vyhledávání a zpracování informací z knih, nebo úryvků testů, čtení a zapamatování důležitých částí či formou vlastní tvorby schémat a ilustrací se děti zdokonalují v pozornosti, třídění informací a osvojují si nové poznatky. Při rozhovorech nebo skupinových diskuzích se děti učí klást otázky, naslouchat druhým, obhajovat svůj a respektovat cizí názor.²²

Dalšími, neméně důležitými, jsou metody názorně demonstrační (statická a dynamická projekce, předvádění předmětů, činností,...). K předávání poznatků, dojmů a postojů nestačí využívat jen řeči a slova. Poznávacímu procesu pomáhá využití principů názornosti. Před zahájením, ale i v průběhu činností používá vedoucí předváděcích metod, zejména pak dynamické projekce, zvukových a literárních pomůcek. Příkladem může být shlédnutí táborového videa, projekce filmu na dané téma, hra na hudební nástroje. Při vysvětlování pravidel hry se vedoucí nevyhnou slovní či písemné instrukci.²³

Sdružení hojně využívá metod praktických činností. Dovednosti tvoří jednu z klíčových oblastí kurikula školy. Sdružení se snaží své aktivity zaměřit na praktický rozvoj nejrůznějších dovedností. Nejen na letních táborech, kde se děti seznamují a učí tábornickým dovednostem, ale také v kroužcích tématického zaměření jsou tyto metody velmi silně zastoupeny. Praktická manipulace a zacházení s předměty dávají dětem individuální zkušenost. V rámci socializace se děti učí přirozenou cestou také napodobováním, což klade velké požadavky na chování a jednání vedoucích.²⁴

Většinu svých výchovně vzdělávacích činností pojímá sdružení zábavou formou a využívá tak metod her. Hra je nejen významným výchovným prostředkem, zároveň bývá také nejoblíbenější volnočasovou činností, působí na rozvoj všech stránek osobnosti a umožňuje získávání poznatků, zkušeností, dovedností a schopností nenásilnou formou.²⁵ Sdružení se do svého programu snaží zařadit nejrůznější druhy a formy her. Jelikož vedoucí pracují se skupinou, využívají nejvíce her interakčních – sportovní a skupinové hry, hry s pravidly, společenské hry, myšlenkové a strategické hry, učební hry, dále hraní rolí, řešení případů a scénické hry.²⁶

²² Srov. MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, Kap. 2 Klasické výukové metody, s. 53-75.

²³ Srov. tamtéž, s. 76-90.

²⁴ Srov. tamtéž, s. 91-102.

²⁵ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 89.

²⁶ Srov. MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, Kap. 3 Aktivizující výukové metody, s. 126-130.

Z Aktivizujících metod využívá sdružení metod situačních a inscenačních. Jsou využívány zejména v činnostech Kurzu rozvoje klíčových kompetencí. Pro zdokonalení určité kompetence si děti zkouší předvádění modelových situací, jimiž jsou aktéry. Pomocí situačních metod se učí nalézat řešení problémových případů a událostí. Prvky inscenačních metod jsou zařazeny také do táborových aktivit.²⁷

Sdružení se inspiruje principy dramatické výchovy a uplatňuje tak prvky metod dramatizace. Požadovaným cílem dramatické výchovy je zejména rozvoj dovedností uměleckého charakteru a dovedností sociálních. Dalším úkolem je zkvalitnit řečové a projevové schopnosti, pochopit vztahové souvislosti, utvářet hodnoty a postoje atd. V plánech sdružení jsou nově otevřené zájmové kroužky, které můžeme zařadit do této oblasti (loutkové a maňáskové divadlo, kroužek dramaterapie). Prvky dramatizace jsou řazeny do běžných aktivit táborů a do Kurzu rozvoje klíčových kompetencí.²⁸

1.8.3 Formy činnosti sdružení

Sdružení svou činnost uskutečňuje zejména skrze pravidelné akce pro děti, které nabývají podoby jednodenních každoměsíčních setkání (výletů), dále formou tématického kurzu a do budoucna plánovaných zájmových kroužků. V době letních prázdnin pořádá sdružení jednorázovou vícedenní akci – desetidenní tábor ve skautském stylu.

Pravidelné akce pro děti²⁹ jsou typem činnosti, který je ve výchově mimo vyučování velmi rozšířen. Dobrá znalost všech účastníků navzájem je jedním ze základních charakteristických znaků. Důležitou součástí této formy práce s dětmi je dlouhodobá činnost – pravidelné schůzky, budování kolektivu a vývoj členů.

Typem této akce může být kurz. Kurzem je zde myšlen, podle publikace *Pedagogický slovník*, „krátkodobý program nebo část vzdělávacího programu vztahující se k určitému časovému úseku výuky“³⁰. Kurz má předem stanovený cíl. Účastník přichází do kurzu s očekávanými, předem zná téma a stručný obsah dění. Na konci kurzu získává účastník určité znalosti, dovednosti, schopnosti či postoje v dané konkrétní oblasti. Důležitý je vlastní proces kurzu, při kterém účastníci a vedoucí budují vzájemný vztah založený na důvěře. V Kurzu

²⁷ Srov. MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, Kap. 3 Aktivizující výukové metody, s. 119-125.

²⁸ Srov. tamtéž, Kap. 4 Komplexní výukové metody, s. 172-174.

²⁹ Srov. PELÁNEK, R. *Příručka instruktora zážitkových akcí*, s. 12.

³⁰ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*, s. 110.

rozvoje klíčových kompetencí³¹, který sdružení plánuje, jde především o aktivní zapojení dětí do činností a účinnou zpětnou vazbu a sebezpoznání.

Jako další pravidelné akce uvádíme zájmové kroužky. Kroužek je definován jako menší zájmový útvar. Činnost je motivována především dobrovolným rozhodnutím jedince a měla by se zaměřovat zpravidla na vnitřní obohacení členů – jejich odborné zdokonalení nebo rekreaci. Počítá se také s tím, že mezi členy kroužku se vytvoří určité (ať už formální nebo neformální) osobní vazby. Ty bývají leckdy hlavním motivačním faktorem pro činnost v kroužku.³²

Typem jednorázových akcí jsou letní pobytové dětské tábory. Ty můžeme popsat jako vícedenní akce pořádané vedoucím týmem pro větší skupinu dětí, při kterých se děti učí novým dovednostem a znalostem, zažívají dobrodružství a těší se z pobytu ve vrstevnické skupině. Program akce je koncipován tématicky a při hrách a dalších aktivitách vedoucí pedagogicky působí na děti. Místo konání je většinou určeno v přírodě.

1.9 Kurikulární dokumenty a výchozí oblasti pro činnost sdružení

Snahou sdružení je navázat svou činností na zájmovou činnost dvou základních škol – základní škola Brodek u Prostějova (dále jen ZŠ Brodek) a základní škola Otaslavice (dále jen ZŠ Otaslavice). Hlavním kurikulárním podkladem činnosti, na kterém by sdružení chtělo stavět, jsou klíčové kompetence a jejich rozvoj. V návaznosti na klíčové kompetence využije sdružení oblastí průřezových témat a etické výchovy. Tyto tři oblasti jsou zařazeny do systému rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP) a konkrétněji pak definovány a rozpracovány ve školních vzdělávacích programech (dále jen ŠVP) každé školy. V plánech sdružení je doplňovat a navázat ve své činnosti na ŠVP škol a školních družin obou výše zmíněných základních škol.

1.9.1 Definice tří základních výchozích oblastí

Následující řádky stručně charakterizují klíčové kompetence, průřezová témata a etickou výchovu.

³¹ Více viz 2.3.3 Kurz rozvoje klíčových kompetencí

³² Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 99.

„Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.“³³ V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní.

„Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. V RVP ZV reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Jsou důležitým formativním prvkem, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů a oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.“³⁴ V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:³⁵

1. Osobnostní a sociální výchova.
2. Výchova demokratického občana.
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.
4. Multikulturní výchova.
5. Environmentální výchova.
6. Mediální výchova.

„Doplňující vzdělávací obor Etická výchova je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností u žáků především na základě zážitkové metody. Není tedy filozofickou disciplínou, ale praktickým pedagogicko-psychologickým nástrojem, jak u žáků rozvíjet základní sociální dovednosti. Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby. Na základě myšlenek a zkoumání R. Roche Olivara, Ladislava Lence a dalších můžeme definovat několik skutečností, které zásadně ovlivňují získání dispozice jednat prosociálně.“³⁶ Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata³⁷:

³³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*, s. 6.

³⁴ Tamtéž, s. 82.

³⁵ Srov. tamtéž, s. 82.

³⁶ MŠMT. *Charakteristika doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova*. [online]. 2010 [cit. 2010-29-11]. Dostupné z <www.msmt.cz/vzdelavani/charakteristika-doplnujiciho-vzdelavaciho-oboru-eticka>.

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

1.9.2 Školní vzdělávací program základní školy Brodek u Prostějova a školní vzdělávací program školní družiny

Úvodem si základní školu (dále jen ZŠ) a školní družinu charakterizujeme. „Základní škola Brodek u Prostějova, okres Prostějov, je úplná škola s 1. – 9. postupným ročníkem ve střediskové obci, do níž se sjíždí děti z devíti okolních vesnic. Její součástí je školní družina a školní jídelna.“³⁸ V současné době je v ZŠ otevřeno třináct tříd, které navštěvuje 302 žáků. ZŠ zaopatřuje 33 zaměstnanců. Na I. stupni se využívá daltonských prvků výuky. Z cizích jazyků jsou vyučovány anglický a německý jazyk.³⁹

Školní družina (dále jen ŠD) má dvě oddělení s celkovým počtem 50 žáků. Každé oddělení využívá pro svou činnost samostatnou třídu. Část třídy slouží jako herna s kobercem a hracím koutem. Druhá část je vybavena novými stolky a židličkami. Práci ve ŠD občas narušuje výuka základní umělecké školy a některých jiných kroužků. Děti se mohou podílet na náplni práce svými nápady a požadavky. ŠD chybí prostory pro venkovní činnosti.⁴⁰

³⁷ Srov. MŠMT. *Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. [online]. 2010 [cit. 2010-29-11]. Dostupné z <www.msmt.cz/vzdelavani/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se-meni-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-1>.

³⁸ OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny*, s. 1.

³⁹ Srov. OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro školní družiny*, s. 1.

⁴⁰ Srov. OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny*, s. 1.

Nyní se v obou ŠVP zaměříme na to, jakým způsobem škola realizuje výuku k rozvoji klíčových kompetencí, jak učitelé pracují s integrací průřezových témat do vzdělávacích oblastí, a zda škola žákům nabízí doplňující vzdělávací obor Etická výchova.

Ve ŠVP stanovuje škola rozvoj klíčových kompetencí žáků jako své výchovné a vzdělávací strategie. Pro každou ze šesti kompetencí jsou uvedeny požadující výsledky a formy a postupy směřující k těmto výsledkům.

Příklad ze ŠVP: Kompetence k učení⁴¹

Požadující výsledek: Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení je efektivně využívá v procesu učení a v praktickém životě.

Navržený postup: Učitel zadává žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků. Učitel vyžaduje od žáků vhodné rozvržení vlastní práce.

Školní vzdělávací plán školní družiny (dále jen ŠVP ŠD) popisuje výsledné schopnosti, dovednosti a vědomosti v souvislosti s klíčovými kompetencemi, které by žák docházející do ŠD měl získat. Neuvádí však žádné postupy a formy práce.

Realizace průřezových témat na ZŠ Brodek se uskutečňuje třemi způsoby:

1. Na úrovni školy, tvoří nedílnou součást koncepce školy.⁴²
2. Na úrovni předmětů v jednotlivých ročnících.⁴³
3. V podobě projektů.

Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Jsou realizovány především formou integrace do běžné výuky a formou projektů. Škola je zapojena do těchto projektů: Daltonská výuka na I. stupni, Zdravé zuby, Zdravá záda, Enviromentální vzdělávání, a projekty zaměřené na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a podporu integrace romské komunity. Charakteristika každého z projektů je uvedena ve ŠVP⁴⁴. Obsah vzdělávání ve ŠD by měl navazovat na vzdělávání školní. Vzdělávání ve ŠD je naplňováno tématem s názvem Člověk a jeho svět, které se prolíná s oblastmi průřezových témat a jeho konkretizace je dána následujícími podtématy:

1. Místo, kde žijeme
2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody

⁴¹ Srov. OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny*, s. 5.

⁴² Srov. tamtéž, Kap. 3.1 Zaměření školy, s. 4.

⁴³ Jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů.

⁴⁴ Srov. tamtéž, Kap. 3.1 Zaměření školy, s. 2-3.

5. Člověk a jeho zdraví

Pro každé výše zmíněné podtéma jsou navrženy konkrétní činnosti a aktivity.

V ŠVP a ŠVP ŠD není zmínka o realizaci a zapojení etické výchovy do vzdělávání žáků formou nabídky doplňujícího vzdělávacího oboru či do vzdělávání pedagogů.

1.9.3 Školní vzdělávací program základní školy Otaslavice a školní vzdělávací program školní družiny

Následující charakteristika ZŠ a ŠD napomůže lepšímu porozumění ŠVP. „Tato základní škola s 1. – 9. postupným ročníkem se nachází v obci Otaslavice, která leží v jižní části prostějovského okresu na rozmezí Hané a Dražanské vrchoviny. Kapacita základní školy je 240 žáků, v současnosti je zde vzděláváno 150 žáků. Asi dvě třetiny z nich jsou žáci z Otaslavic, ostatní do školy dojíždějí z jiných obcí. V pedagogickém sboru působí učitelé 1. a 2. stupně, vychovatelky školní družiny a asistentky pedagoga. Celkem jej tvoří osmnáct členů. Kolem osmi procent žáků má diagnostikováno speciální vzdělávací potřeby. Průměrná naplněnost tříd se pohybuje kolem sedmnáct dětí. V budově školy je devět kmenových tříd, jedna odborná učebna informatiky a výtvarná dílna. Jedna třída byla upravena pro výuku cizích jazyků.“⁴⁵

Většina žáků 1. stupně navštěvuje ŠD, jejíž kapacita je 75 žáků, rozdělených do třech oddělení. „Provoz školní družiny je zajištěn od pondělí do pátku od 11.30 do 16.00 hod. ŠD umožňuje pobyt i žákům nezapsaným, kteří zde mohou smysluplně trávit volný čas (před odjezdem autobusu nebo o volných hodinách). Kmenové oddělení se nachází v přízemí budovy v blízkosti šaten a nové školní jídelny. Ostatní oddělení využívají učeben školy. Všechna oddělení využívají dle možností tělocvičnu, dílnu, počítačovou učebnu, školní dvůr a zahradu, hřiště místního Sokola a blízké okolí školy. Školní družina je plně vybavena nábytkem, část místnosti pokrývá koberec. Zájmové vzdělávání zajišťují dvě pedagogické pracovnice. ŠD se podílí na akcích pořádaných školou a místními organizacemi, jakými jsou různé projekty, kulturní vystoupení, sportovní akce nebo vánoční jarmark.“⁴⁶

Nyní se ve ŠVP zaměříme na to, jakým způsobem škola realizuje výuku k rozvoji klíčových kompetencí, jak učitelé pracují s integrací průřezových témat do vzdělávacích oblastí a zda škola žákům nabízí doplňující vzdělávací obor Etická výchova.

⁴⁵ LEITGEB, V. *Školní vzdělávací program - Škola pro život*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/svp/index.htm>.

⁴⁶ BUREŠOVÁ, J. *Charakteristika školní družiny*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/skola.htm>.

Pod nadpisem „Výchovné a vzdělávací strategie školy“ nalezneme v ŠVP rozepsané klíčové kompetence pro základní vzdělávání a to formou postupů, s jakými pedagogové dosahují u žáků potřebných schopností a dovedností.

Příklad ze ŠVP: Kompetence k učení⁴⁷

Navržený postup: „Učíme žáky pracovat s informačními zdroji, podporujeme zvyšování kvality čtenářských dovedností, umožňujeme žákům otevřenou komunikaci, učíme v přátelské atmosféře, zařazujeme všechny formy efektivního učení, vedeme žáky k hodnocení a sebehodnocení, pomáháme tvořit vlastní portfolia, vedeme žáky k potřebě celoživotního vzdělávání.“

ŠVP však neuvádí žádné konkrétní aktivity. Definice požadovaných výsledků jsou totožné s navrhovanými postupy. ŠVP školní družiny⁴⁸ uvádí cíle a požadované zručnosti šesti základních klíčových kompetencí. Ty se podle ŠVP prolínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání a prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny. Způsoby propojování jsou konkrétněji popsány v obsahu výchovně vzdělávací práce, která vychází z oblasti s názvem Člověk a jeho svět a dále se dělí do dílčích témat: Místo kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.

Zařazení průřezových témat do ŠVP je pokryto dvěma způsoby. Prvním je integrace tématu do výuky každého předmětu žáků 1. až 9. tříd. Průřezové téma je rozděleno na dílčí probíraná témata a dále je rozpracováno pro všechny předměty každého ročníku.

Příklad ze ŠVP: průřezové téma osobnostní a sociální výchova⁴⁹

Dílčí téma: rozvoj schopností poznávání

Integrace ve výuce 1. ročníku:

1. Matematika – čísla a početní operace, obor čísel 0 – 20.
2. Český jazyk a literatura – komunikační a slohová výchova, jazyková výchova, literární výchova.
3. Prvouka – místo, kde žijeme, člověk a jeho zdraví.
4. Výtvarná výchova – výtvarné činnosti na dané téma.
5. Hudební výchova – poslechové činnosti.
6. Tělesná výchova – atletika, gymnastika.

⁴⁷ Srov. LEITGEB, V. *Školní vzdělávací program - Škola pro život*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/svp/charakteristika-skoly-a-svp_charakteristika-svp_vychovne-a-vzdelavaci-strategie.htm>.

⁴⁸ Srov. BUREŠOVÁ, J. *Charakteristika školní družiny*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/skola.htm>.

⁴⁹ Srov. LEITGEB, V. *Školní vzdělávací program - Škola pro život*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/svp/charakteristika-skoly-a-svp_charakteristika-svp_vychovne-a-vzdelavaci-strategie.htm>.

Jako druhý způsob pokrytí průřezových témat využívá škola různých projektů, do kterých zapojuje své žáky. Jsou jimi: EKO projekt, Projekt ochrany člověka za mimořádných událostí, enviromentální akce, kulturní projekty – Projekt poznáváme města, sportovní projekty – plavecký výcvik, běžecký výcvik. Zařazení průřezových témat do ŠVP ŠD odkazuje na témata oblasti s názvem Člověk a jeho svět. Každé z témat je dále rozepsáno, konkrétní aktivity – postupy k dosažení cílů – však nejsou uváděny.

V ŠVP a ŠVP ŠD není zmínka o realizaci a zapojení etické výchovy do vzdělávání žáků formou nabídky doplňujícího vzdělávacího oboru či do vzdělávání pedagogů.

1.9.4 Návaznost činnosti sdružení na ŠVP a ŠVP ŠD obou základních škol

Předchozí analýza kurikulárních dokumentů obou základních škol pomůže sdružení ve vytvoření takové nabídky programů, které budou navazovat na to, co se děti mohou naučit ve škole, popřípadě se sdružení vynasnaží o vyplnění nedostatků škol ve formách, metodách či obsahu předávání způsobilostí, znalostí a dovedností z těchto tří oblastí.

První oblastí, na kterou sdružení naváže, jsou klíčové kompetence. ZŠ Brodek i ZŠ Otaslavice stanovují klíčové kompetence jako své hlavní výchovně vzdělávací strategie. Výsledných schopností a dovedností získaných rozvojem šesti základních klíčových kompetencí se u žáků snaží dosahovat pomocí aktivit ve vyučování, ve ŠD a nebo účasti žáků na projektech školy. Sdružení vidí své uplatnění v návaznosti na výukové aktivity škol a v přenesení rozvoje klíčových kompetencí do oblasti mimoškolní. Jednotlivé klíčové kompetence pro základní vzdělávání a směřování k nim bude náplní plánovaného Kurzu rozvoje klíčových kompetencí, který bude pojat spíše zábavnou formou namísto výukové.⁵⁰ Klíčové kompetence využije sdružení i v programu připravovaného letního tábora.⁵¹ Děti budou při táborových činnostech rozvíjet své pracovní kompetence a kompetence k řešení problémů. Při hrách a týmových aktivitách pak kompetence sociální a personální. Taktéž struktura a náplň navrhovaných zájmových kroužků (dále jen kroužků) bude směřovat k vybraným dovednostem, schopnostem a postojům z oblasti klíčových kompetencí.⁵² Příklad propojení kroužku s danou kompetencí pod záštitou sdružení:

1. Kroužek vyrábění – kompetence pracovní.

⁵⁰ Více viz 2.3.3 Návrh Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

⁵¹ Více viz 2.3.1 Návrh letního tábora 2011

⁵² Více viz 2.3.2 Návrh zájmových kroužků v Mikroregionu Předina

2. Čtecí kroužek, Angličtina hrou, Němčina hrou – kompetence k učení.
3. Divadelní kroužek – kompetence k řešení problémů, kompetence personální a sociální.

Další oblastí jsou průřezová témata. Pomocí integrace do výuky a zejména do školních projektů zařazují školy všechny oblasti průřezových témat. ZŠ Brodek využívá zejména oblasti enviromentální výchovy a to zapojením se do Školního vzdělávacího programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty⁵³ (dále jen EVVO). Realizace EVVO se dotýká všech předmětů této školy. Jedním z hlavních cílů EVVO je seznámit žáky s aktuální problematikou životního prostředí s důrazem na formování pozitivního vztahu člověka k přírodě a aktivně žáky zapojit do její ochrany. Zaměření školy na toto přírodní téma je zcela pochopitelné vzhledem k jejímu umístění na vesnici. ZŠ Otaslavice se naopak ve svém ŠVP věnuje aktivnímu uplatňování oblasti osobnostní a sociální výchovy ve všech vyučovacích předmětech. Tuto oblast dále podrobně konkretizuje v podtématech nazvaných Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty a postoje, Praktická etika. Sdružení ve svých aktivitách naváže na všechny oblasti průřezových témat. Vzhledem k hlubšímu propracování a aktivnějšímu využití dvou výše zmíněných průřezových témat bude sdružení usilovat o zařazení zbylých čtyř témat do svých činností s dětmi. Některá témata pokryje svými aktivitami Kurz rozvoje klíčových kompetencí. Příklad propojení průřezových témat s klíčovými kompetencemi:

1. Výchova demokratického občana – kompetence občanské.
2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – kompetence k řešení problémů, kompetence k učení.
3. Multikulturní výchova – kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů.
4. Mediální výchova – kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální.

Podle možností zařadí sdružení oblasti průřezových témat také nepřímo do náplně zájmových kroužků. Tato témata se v kroužcích neprojeví v konkrétních aktivitách, ale spíše ve vlastním příkladu chování vedoucích a stylu organizace a vedení kroužku. Vedoucí budou nabádat k přemýšlení a uvědomění si souvislostí prováděných aktivit s danými tématy. Příklad možného využití průřezových témat v kroužcích:

1. Kroužek Pohybové hry v přírodě, kroužek Tábornické dovednosti – Enviromentální výchova.

⁵³ Srov. OULEHLOVÁ, E. *Příloha 2. Školní vzdělávací program EVVO*, s. 1.

2. Divadelní kroužek, Angličtina hrou, Němčina hrou – Multikulturní výchova.

3. Kroužek fotografování – Mediální výchova.

Oblasti průřezových témat sdružení dále využije při poznávacích, sportovních a jiných výletech a na letním táboře. Opět nepřímou formou tématických her, při řešení nahodilých i plánovaných situací a povídaním vedoucích s dětmi o těchto tématech.

Poslední oblastí je etická výchova. ZŠ Brodek a ZŠ Otaslavice nemají ve svých ŠVP zařazen doplňující vzdělávací obor Etická výchova. Deset základních oblastí, jejichž rozvoj vede k prosociálnímu chování dětí, se jistě prolíná mnoha činnostmi a aktivitami ve výuce i v programu školních družin. Touto formou však nedochází k požadovaným účinkům jako u záměrně směřovaných zážitkových aktivit a jejich zpětné vazbě, která je zde důležitým prvkem. Sdružení si uvědomuje význam etické výchovy a potřebu vést děti k takovému chování a jednání, které jim umožní vytvářet dobré mezilidské vztahy, naučí je mít vlastní názor, rozvíjí jejich identitu a vede je ke správnému chování ve prospěch druhých. Prozatím se vedení sdružení snaží integrovat etickou výchovu do svých současných aktivit a také ve všech svých budoucích aktivitách bude usilovat o vedení dětí k výše popsanému chování pomocí zážitkových metod. Konkrétní návrhy implementace etické výchovy do jednotlivých forem činnosti sdružení jsou popsány v návrzích budoucí činnosti sdružení.⁵⁴

⁵⁴ Více viz 2.2.6 Aplikace etické výchovy do pravidelných aktivit, 2.3.1.9 Aplikace etické výchovy do táborových aktivit, 2.3.2.2 Anotace vybraných zájmových kroužků

2 Činnost občanského sdružení HraPaMo

2.1 Činnost minulá

Mnohé aktivity a činnost sdružení vychází z tradice pořádání farních letních táborů a dalších farních akcí uskutečňovaných v rámci liturgického roku. Podkladem tří zakládajících členek pro založení sdružení byla právě výchovně vzdělávací práce s dětmi ve farnosti a zapojení se do duchovního, kulturního a společenského dění v obci Brodek a okolí. Dále pak předchozí zkušenosti z účasti na jiných akcích s dětmi nebo ze školní praxe. Nejsilnější impuls pro rozvoj těchto farních aktivit a zúročení vlastních zkušeností při práci s dětmi přišel na táboře 2009.

Nyní si blíže charakterizujeme farní akce, zejména letní tábory a popíšeme stručný průběh dvou minulých táborů, na jejichž vedení se podílely už všechny zakládající členky společně.

2.1.1 Farní letní tábory a akce

Farní letní tábory probíhají už od roku 1996. Nejprve byly smíšené pro děti každého věku, později, od roku 2001, rozdělené. Malé tábory pro mladší děti od 6 do 11 let a velké tábory pro děti od 11 do 15 let. Místo konání je většinou určeno pro malé tábory na faře či chatě, děti na velkých táborech spí v podsadových stanech či tee-pee. Tyto farní tábory se vyznačují podobností s tábory skautskými. Tomu odpovídá každodenní plnění celotáborové hry, pevný denní řád a také výuka různých tábornických a zálesáckých dovedností (morseovka, zdravotní péče, uzly, ohně, ...).⁵⁵ Pořadatelem těchto táborů bývala římskokatolická farnost, později pak občanské sdružení Sarkander. Výhodou záštity tímto subjektem je poskytnutí dotací. Sdružení Sarkander vyžaduje závěrečné vyúčtování tábora a odborně vyškoleného hlavního vedoucího a zdravotníka. Organizační tým táborů se skládá z mladých lidí, nadšenců pro práci s dětmi. Některých táborů se v minulosti účastnil také farář z Brodku jako hlavní vedoucí.

Důležitou „půdou“ pro získání zkušeností při práci s dětmi byly pro vedení sdružení HraPaMo některé farní akce. Jako příklad uvádíme přípravu Mikulášské besídky pro děti, i za

⁵⁵ Tyto informace byly autorce bakalářského projektu sděleny ústně její spoluzakladatelkou Lucií Ševrovou.

jejich aktivní účasti, dále organizaci dětského Silvestru, zapojení dětí do Tříkrálové sbírky, aktivity s dětmi při příležitosti Májových pobožností, aktivity Scholy atd.

2.1.2 Letní tábory 2009 a 2010

Při těchto táborech spolupracovaly společně v organizačním týmu tři zakládající členky sdružení. V roce 2010 jako tři skupinkové vedoucí a v roce následujícím jako dvě skupinkové a jedna hlavní vedoucí tábora. Oba tábory vycházely z tradice táborů farních a to nejen organizačně, ale i svou charakteristikou a povahou. Každý měl své téma pro celotáborovou hru, pevný denní řád a tábornické aktivity. Pro tábor 2009 se členky sdružení zaměřovaly více na programovou stránku než na organizaci. Během tábora 2010 už organizační zabezpečení bylo zcela v kompetencích sdružení HraPaMo, i když stále pod záštitou sdružení Sarkander. Táborů se zúčastnily děti v komorních počtech – 13 dětí v roce 2009 a 14 dětí v roce 2010. Malá skupina dala příležitost k uplatnění individuálního přístupu, k většímu porozumění a poznání jednotlivých účastníků a silnějším skupinovým zážitkům. Evaluace obou táborů byla velmi kladná. Proběhla formou společných diskuzí a vyplněním dotazníku při závěrečných večerech.

2.2 Činnost současná – aktivity s dětmi ve školním roce 2009/2010 a 2010/2011

2.2.1 Obecná charakteristika setkání a cílová skupina

Vedení sdružení plánuje každý měsíc jedno setkání, které se koná zpravidla o víkendu. Jednou za rok se uskuteční dvoudenní akce. Vedoucí a děti se společně vypravují na výlety do přírody, do ZOO, za poznáním kulturních památek či za sportem. Některá setkání se konají také v prostorách farního úřadu nebo v sokolovně v Brodsku. Náplní těchto setkání je společná zábava v bezpečně známé vrstevnické skupině mezi kamarády, sportovní a kulturní vyžití, poznání zajímavých míst a nabytí nových zkušeností. Také však všeobecný rozvoj osobnosti skrze hry, soutěže a další interaktivní činnosti. Některá setkání jsou tématicky zaměřena podle ročního období, například vánoční besídka nebo velikonoční pečení cukroví. Vedení sdružení má pro každé setkání připravenou také tzv. „mokrou variantu“ pro případ nepříznivého počasí. Účastnit se mohou všechny děti ve věku 6 až 15 let z Mikroregionu Předina i odjinud.

V únoru 2011 proběhlo průzkumné šetření na základních školách v Brodku a v Otaslavicích. Formou dotazníků sružení zjistilo mimo jiné také míru zájmu dětí docházejících do těchto ZŠ o pravidelné výlety. Děti hodnotily míru svého zájmu škálou od 1 do 10. Celkem vyplnilo dotazníky 231 dětí. Navržená aktivita označená názvem „pravidelné výlety“ získala celkem 71% bodů. 112 dětí z 231 tázaných přiřadilo tomuto druhu činnosti nejvyšší možné ohodnocení (na škále číslo 10), což vypovídá o významu této formy činnosti. Celkový vzhled do průzkumného šetření umožňují tabulky v příloze⁵⁶.

Přehled všech víkendových akcí do dubna 2011

Měsíc/Rok	Místo akce	Hlavní náplň akce	Počet účastníků
Srpen 22.8.2009	ZOO na Svatém Kopečku u Olomouce.	Výlet do ZOO, pěší turistika – pochod na zřícenině Kartouzku, bojové hry v přírodě.	5 dětí a 3 vedoucí.
Září 19.9.2009	Okolí vesnice Otaslavice Vnitřní i venkovní prostory farního úřadu v Brodku.	Výlet do přírody a na místní hladomornu, poznávací hry ve vesnici, návštěva nově otevřené zahrady farního úřadu v Otaslavicích, bojové hry, opékání.	10 dětí a 4 vedoucí.
Říjen 11.10.2009	Zahrada farního úřadu v Brodku a okolí.	„Drakiáda“, hry v přírodě, čajovna a piknik na faře.	11 dětí a 3 vedoucí.
Listopad 7.11.2009	Sokolovna v Brodku, farní úřad v Brodku.	Barvení triček, výroba vánočních pohledů a jmenovek na dárky, sportovní hry v sokolovně, návštěva cukrárny.	13 dětí a 3 vedoucí.

⁵⁶ Viz Příloha č. 15 Vyhodnocení škálové části dotazníku

Prosinec 19.12.2009	Společenská místnost na farním úřadě v Brodku.	Představení chystané dětmi, vánoční zvyky, zpívání koled, rozdávání dárků, pečení vánočního cukroví.	9 dětí a 3 vedoucí.
Leden 23.1.2010	Farní úřad v Brodku, sjezdový kopec v Brodku.	Bobování, sjezd libovolným způsobem, shlédnutí filmu, stolní hry, povídání o zážitcích z Vánoc.	8 dětí a 3 vedoucí.
Únor 12.-14.2.2010	Vesnice Čistá u Litomyšle, Litomyšl.	Dvoudenní akce na téma „Po stopách Yettiho“, zimní sporty, exkurze do města Litomyšl, tématické hry, pobyt v přírodě.	5 dětí a 3 vedoucí.
Březen 20.3.2010	Větrný mlýn v Ruprechtově, okolí vesnice.	Poznání kulturní památky mlýna v Ruprechtově, bojové a pohybové hry v okolí vesnice – lesy a louky, oběd v restauraci.	8 dětí a 3 vedoucí.
Duben 17.4.2010	ZOO a Dinopark Vyškov.	Návštěva ZOO a Dinoparku, toulky do minulosti, zábava.	5 dětí a 3 vedoucí.
Květen 1.5.2010	Jednov.	Pouť k Panně Marii, májová pobožnost, hry na hřišti.	2 děti a 3 vedoucí.
Červen 14.6.2010	Fotbalové hřiště v Hradčanech, farní úřad v Brodku.	Opékání, sportovní aktivity a hry na hřišti – volejbal, kriket, šátkovaná, ... pochod cca	8 dětí a 3 vedoucí.

		5 km.	
Červenec/Srpen	Přelom července a srpna – letní tábor.	/	/
Září 1.9.2010	Zahrada farního úřadu v Brodku.	Opékání u ohně, pohybové hry na zahradě farního úřadu v Brodce, kolektivní hry v kruhu, vzpomínky na tábor.	13 dětí a 5 vedoucích.
Říjen 23.10.2010	Sokolovna Brodek, okolí vesnice.	Sportovní aktivity v tělocvičně, míčové a kolektivní hry, hra o poklad v okolí vesnice Brodek – plnění úkolů.	11 dětí a 4 vedoucí.
Listopad 13.11.2010	Prostějov, prostějovské muzeum, park.	Návštěva muzea v Prostějově, pohybové hry v parku, odlévání sádrových stop zvířat, výroba dřevěných lodiček a panáčků z přírodních materiálů.	2 děti a 3 vedoucí.
Prosinec 19.12.2010	Farní úřad v Brodce.	Předvánoční besídka, pečení perníků, předávání dárečků, zábavné scénky, občerstvení, společenské hry.	9 dětí a 4 vedoucí.
Leden 22.1.2011	Farní úřad v Brodce, návštěva potenciální budoucí klubovny, sjezdový kopec v Brodce.	Shlédnutí filmu na promítacím plátně, seznámení se s novými prostorami, návržení úpravy a dekorace	8 dětí a 4 vedoucí.

		prostorů, pohybové hry venku a na sněhu, výplňové hry.	
Únor 11.2.-13.2.2011	Přibyslav a okolí.	Dobrodružná historická tématická hra, zimní pohybové aktivity, poznávání města Přibyslavi a jeho historie, seznámení se s osobou Jana Žižky, pobyt v přírodě.	7 dětí a 3 vedoucí.
Březen 27.3.2011	Plumlov, Plumlovská přehrada a okolí.	Vyjíždka na koních, pohybové a stopovací hry v přírodě, odlévání zvířecích stop.	10 dětí a 3 vedoucí.
Duben 23.4.2011	Brodek u PV – klubovna sdružení.	Vyklízeční a uklízeční práce v klubovně, sportovní hry na zahradě, stolní hry v klubovně, tvorba klubovní nástěnky.	<i>Akce teprve proběhne.</i>

2.2.2 Obecné cíle setkání

V začátcích setkávání (září 2009 – červen 2010) bylo jejich jednotným cílem udržení zájmu účastníků tábora 2009 (a účastníků táborů předchozích) o pravidelná setkávání a trávení volného času ve skupině. Další tendencí bylo postupné rozšiřování cílové skupiny o ostatní děti z okolí obce Brodek. A poslední, neméně důležitou snahou, bylo zajištění větší účasti dětí na letních táborech.

Po založení sdružení (5.8.2010) zůstaly výše zmíněné cíle aktuální. Přibyly však další snahy vedení sdružení o práci s dětmi trvalejšího charakteru a rozšiřování své působnosti na další děti a jejich rodiny žijící v Mikroregionu Předina. Neméně podstatné je pak zaměření se na budování zdravého kolektivu, poznání rodinného zázemí dětí a propojování činnosti

sdružení s rozvojem klíčových kompetencí a propojení aktivit s oblastmi průřezových témat a etické výchovy. Vedení stanovuje také tématické a dílčí cíle zvláště pro každé setkání.

2.2.3 Organizace a finance

2.2.3.1 Organizační tým

Jednotlivá setkání jsou vedoucími plánována několik dní před jejich uskutečněním. Komunikace vedoucího týmu probíhá zejména prostřednictvím elektronické pošty či telefonu, popřípadě během osobních schůzek. V organizačním týmu působí tři zakládající členky a dvě instruktorky ve věku do 18 let, u kterých byla a stále je snaha o předávání výchovných prvků a zkušeností při práci s dětmi.

2.2.3.2 Finanční a materiální zabezpečení

Je potřeba, aby každou akci finančně podpořili rodiče účastnících se dětí. Pokud je nutné se na místo setkání dopravit, děti si platí jízdné, dále vstupné a jídlo na celý den. Děti nejsou povinny hrazení jakéhokoliv poplatku vedoucím. Vedoucí ze svých osobních zdrojů vždy obstarají pomůcky ke hrám a odměny pro děti. V případě pronájmu tělocvičny či jiných prostorů se tyto částky rozpočítají mezi všechny účastníky. Obecně lze říci, že náklady na setkání jsou nízké. Při plánování zvažují vedoucí kromě programové také stránku ekonomickou. Názornou ukázkou je možno číst v příloze.⁵⁷

2.2.3.3 Propagace

Vedoucí tým tvoří pro každé setkání barevný plakát (formát A4), který je vyvěšen na informační nástěnce v Brodku, dále v prostorách základních škol mikroregionu, popřípadě ve výlohách obchodů. O plánované akci informuje také krátká pozvánka ve farním časopise Čtyřlístek.⁵⁸ Děti, které se již zúčastnily některé z akcí, dostávají tištěné pozvánky přímo do poštovních schránek. O každé budoucí akci se vždy mluví na konci setkání.

⁵⁷ Viz Příloha č. 5 Ukáзка průběhu akce

⁵⁸ Srov. HOFÍREK, P. *Farní časopis Čtyřlístek*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-12]. Dostupné z <<http://brodekupv.dpv.cz/farni-casopis-ctyrlistek>>.

2.2.4 Aplikace klíčových kompetencí do pravidelných aktivit

Obsah programu těchto pravidelných setkání není přímo zaměřen na rozvoj klíčových kompetencí. K tomu účelu by měl sloužit plánovaný Kurz rozvoje klíčových kompetencí. Oblasti šesti základních kompetencí však přirozeně pronikají do mnoha aktivit, které vedení sdružení připravuje. Následující řádky uvádí obecné propojení klíčových kompetencí s činnostmi sdružení v rámci setkávání.

Pro rozvoj kompetence k učení využívají vedoucí při práci s dětmi zejména her na rozvoj logického a divergentního myšlení a kooperativního učení. Děti řeší například následující úkoly: rozhodování o prioritách, zvažování všech činitelů nebo následků, hodnocení kladů a záporů, hledání alternativ, vymezování cílů atd. Dále jsou zařazovány aktivity, kde se děti zábavnou formou seznamují s mentálním mapováním, skupinovými diskuzemi i formami sebehodnocení. Děti se učí taktéž pracovat s různými typy textů.

Děti zdokonalují kompetence k řešení problémů přímou zkušeností s nimi. Při výskytu problémových situací na setkáních se vedoucí snaží přenést část zodpovědnosti za postup řešení na skupinu, a to do té míry, aby byla zachována bezpečnost. Děti však mohou být prostřednictvím dramatu a inscenačních metod seznamovány také se situacemi, do kterých se ještě nedostaly, které nezažily. Neméně důležitou cestou k předání rad, jak postupovat v určitých situacích, je slovní sdělení. Vedoucí si s dětmi o těchto tématech povídají a diskutují.

Hlavním cílem, kterého by vedení sdružení u dětí chtělo dosáhnout v oblasti komunikativních kompetencí, je rozvoj komunikace jednotlivců na takové úrovni, aby dokázali vytvářet vztahy potřebné k plnohodnotnému soužití a uměli spolupracovat s ostatními lidmi. Činnosti sdružení mají většinou skupinový charakter a děti tak mohou své asertivní, kooperativní a komunikativní schopnosti trénovat. V závěru her a aktivit dávají vedoucí prostor dětem k vyjádření svých pocitů, názorů a hodnocení.

Pro děti je taktéž důležitý rozvoj kompetencí sociálních a personálních. Vedoucí se snaží o vedení dětí a přípravu takového programu, který bude rozvíjet jejich osobnost a zároveň nabádat k respektu druhých. Sdružení postupně rozšiřuje znalost rodinného, ekonomického a výchovně vzdělávacího zázemí každého z dětí. Tendencí je pochopení souvislostí a uplatnění individuálního přístupu ke každému. Zároveň si sdružení uvědomuje význam práce se skupinou a i ostatní děti vede k upevňování skupinového ducha.

Pro rozvoj občanských kompetencí zařazují vedoucí do svých her a aktivit morální a výchovné prvky. Témata se týkají lidských vztahů a souvislostí, ekologie a životního

prostředí, stejně jako regionální kultury a tradic. Sdružení se snaží o pestrost setkání z hlediska lokality. Vedoucí s dětmi vyjíždějí na bližší či vzdálenější místa a program je vždy z části uzpůsoben tématicky tak, aby se děti dozvěděly něco bližšího o daném místě. Děti jsou dále motivovány k účasti na společenském životě obce.

V neposlední řadě se sdružení snaží o rozvoj kompetencí pracovních. Děti se během akcí setkávají s prací nejrůznějšího charakteru. Na vánoční besídce děti pečou cukroví, zdobí jej a vyrábí vánoční ozdoby, na výletech do přírody staví a vyrábí z přírodních materiálů, při výtvarných aktivitách zkoušejí techniky malby na látku a další materiály, seznamují se s prací s drátkem i měkkým dřevem. Druhou rovinou práce je vedení dětí k zodpovědnosti za čistotu a udržování svých i společných prostor. Pokud se setkání koná ve farnosti Brodek, v sokolovně či v jiné budově nebo venku v přírodě či na hřišti, po skončení programu po sobě děti i vedoucí uklízí.

2.2.5 Aplikace oblastí průřezových témat do pravidelných aktivit

Oblasti průřezových témat jsou přirozeně včleněny do mnoha aktivit sdružení. Vedoucí přímo i nepřímo zařazují hry s tematikou multikultury (hry na odbourání předsudků a stereotypů), životního prostředí (třídění odpadků, hry v přírodě), regionu (poznání místa kde bydlím, místní kultura), medií (tvorba večerních zpráv, zprávy ze světa) nebo tematikou sociální (skupinové hry, inscenace, spolupráce). Některá průřezová témata jsou pokryta aktivitami na rozvoj klíčových kompetencí.

2.2.6 Aplikace etické výchovy do pravidelných aktivit

Od roku 2011 sdružení navrhlo zařazení etické výchovy do pravidelných setkání. Důvodem této integrace je výchova dětí k ochotě přijmout a pochopit druhé a schopnosti něco pro ně udělat i bez vlastního přímého prospěchu.⁵⁹ Během každé akce je vymezen určitý čas (cca 2 hodiny) pro zařazení etické výchovy. Probírána jsou postupně všechna témata od základního s názvem „Mezilidské vztahy a komunikace“ až po cílové téma „Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy“. Na katalánských školách věnují školy programu Etická výchova dvě hodiny týdně po dobu dvou let. Sdružení se tímto programem

⁵⁹ Srov. OLIVAR, R. R. *Etická výchova*, s. 8.

pouze inspiruje, proto neurčilo žádné termíny pro jednotlivá témata ani potřebnou časovou dotaci. Vedoucí s dětmi prochází témata jedno po druhém, zkouší navrhované aktivity pro získání potřebných způsobilostí a pomocí technik zpětné vazby ověřují účinnost zařazení etické výchovy. Po zvládnutí jednoho tématu se přistupuje k dalšímu.

Sdružení v programu uplatňuje následující formy práce s dětmi: povídání o daném tématu (mezilidské vztahy, komunikace, asertivita, kreativita,...), stanovení hesla pro dané téma, skupinové čtení knih s odkazem na dané téma (povídky, příběhy), audiovizuální ilustrace (promítání filmů, videokazet), nácvik dané způsobilosti (hraní rolí, divadlo), zadání úkolu vyzkoušet si danou způsobilost v reálném životě.⁶⁰

Jedno téma může být probíráno na dvou setkáních, jiné potřebuje setkání více. Vedoucí vychází z výsledků a zpětné vazby od dětí. Ta probíhá formou diskuzí a ověřování potřebných způsobilostí ve cvičeních a zadaných úkolech pro děti.

2.3 Činnost plánovaná

V plánech mladého sdružení je mnoho činností různého charakteru. Pojítkem mezi všemi formami je smysluplné naplňování volného času dětí i celých rodin. V následujících kapitolách uvádíme tři hlavní tendence činnosti, u nichž se reálně předpokládá jejich uskutečnění v bližší budoucnosti. Jsou jimi letní tábor na přelomu července a srpna 2011, realizace zájmových kroužků od září 2011 a Kurz rozvoje klíčových kompetencí plánovaný od září 2011. Sdružení však uvažuje také o dalších formách své činnosti jako jsou výchovně vzdělávací kurzy pro vedení sdružení a dobrovolníky, poradenská činnost pro rodiny, a kurzy primární prevence sociálně patologických jevů pro základní školy. Sdružení je otevřeno spolupráci s jinými, státními i nestátními subjekty v realizaci projektů v České republice i v zahraničních zemích.

2.3.1 Návrh letního tábora 2011

2.3.1.1 Obecná charakteristika tábora a cílová skupina

V roce 2011 je v plánech sdružení uspořádat v době letních prázdnin 10-ti denní tábor pro děti 5. až 9. tříd (11 až 15 let). Kvantitativně se počítá až s třiceti účastníky. Zaměření tábora pro

⁶⁰ Srov. OLIVAR, R. R. *Etická výchova*, s.16-24.

vyšší věkovou skupinu není dáno nezájmem o mladší děti. Ale dosavadní zkušenosti sdružení s tímto druhem aktivit jsou zatím omezeny na děti 2. stupně ZŠ. V budoucnosti se předpokládá, v rámci procesu rozšiřování činnosti a působnosti, že sdružení připraví na dobu hlavních prázdnin letních táborů více a obsáhne tak potřeby celé cílové skupiny, na kterou se zaměřuje. Do té doby jsou pro děti mladšího školního věku (6 až 10 let) připravovány letní tábory farností Brodek, pod záštitou Sarkander, o.s.

Míru zájmu o tuto formu činnosti ukazují výsledky průzkumu, který byl realizován v únoru 2011 na ZŠ Mikroregionu Předina. Pomocí označení čísla na škále od 1 do 10 děti určovaly míru svého zájmu o danou, sdružením navrhovanou aktivitu. Aktivita s názvem „Letní prázdninové tábory“ získala celkem 58,1% bodů. 90 dětí z 231 tázaných přisoudilo táborům nejvyšší možné ohodnocení. Vyhodnocení škálové části dotazníku je možno vidět v příloze⁶¹.

2.3.1.2 Obecné cíle tábora

Nejobecnějším cílem letního pobytového tábora je zajímavé a pestré prožití volného času všech zúčastněných, resp. dětí. V cílech orientovaných na účastníky tábora se činnost sdružení zaměřuje na trénink a rozvoj tábornických dovedností, osobnostní rozvoj dětí a seznámení se s dobou a životem Vikingů.⁶² Důležité je také posílení fyzické kondice a nácvik pravidelného denního režimu. Cílů orientovaných na kolektiv a vztahy by se mělo dosahovat pomocí stmelování skupiny a budování přátelských vztahů v kolektivu. Podkladem pro naplnění těchto cílů je program etické výchovy. Také instruktoři mají stanovené své cíle. Jsou jimi trénink organizátorských schopností, umění pracovat v týmu, poznání svých silných a slabých stránek při práci s dětmi a získání zkušeností s tímto typem činnosti.⁶³ Pro jednotlivé dny etapové hry a aktivity během tábora stanovují organizátoři další dílčí cíle.

2.3.1.3 Organizace a finance

Z organizačního hlediska řeší sdružení termín a místo konání tábora, jeho propagaci a přípravu organizačního týmu. Sdružení dále vyhodnocuje finanční a materiální stránku realizace tábora.

⁶¹ Viz Příloha č. 15 Vyhodnocení škálové části dotazníku

⁶² Více viz 3.3.1.7 Téma celého tábora

⁶³ Srov. PELÁNEK, R. *Příručka instruktora zážitkových akcí*, s. 64.

Sdružení nemá své vlastní tábořiště. Po dobu tábora si jej pronajímá od jiné organizace či vlastníka pozemků. Místo uskutečnění tábora se odvíjí od dobré zkušenosti s předchozí spoluprací pronajímatelů, od možností okolní přírody i kulturního kontextu místa (možnosti výletů na zajímavá místa, rozmanitost prostředí – lesy, louky, pole, vesnice,...) a také od funkčnosti tábořiště (nepromokavé stany, dostupnost vody, vybavená kuchyně). Po zvážení všech činitelů se vedení sdružení rozhodlo pro tábořiště využívané v roce 2010. Tábořiště u obce Železné Horky pronajme skautské středisko Příbyslav – Goliath v době letních prázdnin na 10 dní od 17. do 27. července roku 2011.

Propagační činnost se zaměřuje na dva hlavní proudy. Prvním jsou účastníci táborů z minulých let a druhým děti nové. V roce 2011 se předpokládá účast dětí z farních táborů, které již dovršily potřebný věk (alespoň 10 let, 5. třída ZŠ) a děti z tábora 2010. Účastníkům předešlých táborů sdružení zašle poštou přihlášku a další potřebné formuláře⁶⁴. Nábor nových dětí se uskuteční prostřednictvím vyvěšených plakátů na nástěnkách ZŠ v Mikroregionu Předina, dále formou elektronického plakátku na webových stránkách sdružení⁶⁵, publikováním pozvánky ve farním časopise Čtyřlístek a skrze osobní předání informací o charakteru a průběhu tábora členy vedení ve vybraných třídách ZŠ Mikroregionu Předina.⁶⁶

Žádný tábor by se neobešel bez dobrého organizačně realizačního týmu. Počet osob v tomto týmu se odvíjí od počtu zúčastněných dětí. Zpravidla se tento tým skládá z jednoho hlavního vedoucího tábora a skupinkových vedoucích. Ti společně tvoří denní programy a vymýšlí celotáborovou hru (dále jen CTH). Vedoucí zodpovídá nejen za program, ale také za organizaci a chod tábora. V tom je mu nápomocen hospodář. Hospodářovou funkcí je zajištění táborových financí. Tvoří rozpočet tábora, vybírá peníze, provádí vyúčtování tábora atd. Dalšími důležitými osobami jsou kuchařky a pomocníci k udržování materiálního zázemí. Na táboře nesmí chybět proškolená osoba pověřená zdravotnickou péčí. Osoby v organizačně realizačním týmu si dále rozdělí funkce fotografa a dokumentátora.

Reálné personální počty sdružení pro tábor 2011

Funkce	Počet osob
Hlavní vedoucí	1 osoba
Skupinkoví vedoucí	dle počtu skupinek (zpravidla 3 osoby)

⁶⁴ Viz Příloha č. 6 Táborové formuláře

⁶⁵ ADAMCOVÁ, L. *Rubrika letní tábor 2011*. [online]. 2010 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z <www.hrapamo.cz/search/label/Letni%20tabor%202011>.

⁶⁶ Viz Příloha č. 7 Návrh interaktivní hodiny

Kuchařky	2 osoby
Další pomocníci	1 – 2 osoby
Zdravotník	1 osoba (zpravidla jeden ze sk. vedoucích)
Hospodář	1 osoba (zpravidla hlavní vedoucí)

Zkušenosti z tábora 2010 zavdaly příčinu k úvaze nad přípravným soustředěním vedoucího týmu. Ten se schází na pravidelných setkáních v době tři měsíce před zahájením tábora a to kvůli přípravě programu a organizačních záležitostí. Pro lepší seřanost lidí v týmu však sdružení navrhuje také víkendové či vícedenní soustředění zaměřené na vzájemné osobnostní poznání, určení typologie týmových rolí a odhadnutí vhodných funkcí členů týmu. Důležitou náplní by měla být také zkušenost s chováním druhých i vlastním při společné práci v rámci her, brainstormingu, řešení problémů nebo i prostřednictvím dramatu.

Finanční a materiální zabezpečení tábora je jeho důležitou a nezbytnou součástí. Každý rozpočet má dvě strany a to příjmovou a výdajovou. Obě strany by měly být vyrovnány. K sestavení dobrého rozpočtu bychom měli mít co nejpřesnější informace o celém táboře. Např. kam pojedeme, jak daleko, jaký typ dopravy využijeme, jak dopravíme inventář a ostatní věci na tábor, kolik budeme platit za pronájem tábořiště, jaký bude jídelníček atd. Po zvážení všech činitelů, navrhlo vedení sdružení reálný rozpočet pro tábor 2011.⁶⁷

2.3.1.4 Téma celého tábora

V historii táborů organizovaných farnostmi Brodek se objevila již spousta témat. Vedení sdružení proto vybralo takové, které děti ještě nepoznaly –Vikingové. Od charakteru tématu se odvíjí příběh CTH, potřebné pomůcky (kostýmy, vybavení a materiály ke hrám) i forma vnějších projevů (nástěnky, hodnocení, diplomy, mapy,...). Historické téma umožňuje dětem prožít dobrodružství, ale současně je i poučením a přínosem nových poznatků z dějin severských národů. Téma Vikingů se odráží nejen v etapových hrách, ale i v ostatních činnostech tábora. Označovací popisky (kuchyně, WC, jména na stanech,...) jsou psány Runovým písmem, děti si volí své přezdívky podle slavných Vikingů, všichni si tvoří vikingské helmy a další ošacení a vybavení. Každá etapová hra je uvedena motivačním příběhem, na který děti navazují při plnění zadaných úkolů.

⁶⁷ Viz Příloha č. 8 Rozpočet tábora 2011

2.3.1.5 Táborový příběh a jeho historický rámec

„Ó Bože, osvobod' nás od řádění Normanů!“ Tak se modlili před tisíci lety věřící v kostelech a kláštorech severní Francie. A nikoliv bezdůvodně. Obávanými Normany byli severští Vikingové – Dánové, Norové a Švédové. Nejstarším zaznamenaným činem Vikingů je přepadení a zničení kostela a kláštera na ostrově Lindisfarne u anglického pobřeží. Vikingové podnikali odvážné výpravy nejen do západní Evropy. Objevují se také v Irsku, v Portugalsku, v Itálii, v Turecku, v Rusku i na území dnešního Iráku. Norští Vikingové se vydávali i západním směrem. Okolo roku 900 osídlili Island, ostrov postrádající lesy, ale s rozsáhlými pastvinami pro ovce a dobytek. V roce 930 byla založena rada starších, která vydávala zákony a řešila spory. Okolo roku 1000 přijal Island křesťanství. Roku 982 byl Viking Erik Rudý poslán do vyhnanství, odplul dále na západ a dostal se až do Grónska. Další Viking, Bjarni Herjolfsson objevil zemi neznámou, když ztratil směr při plavbě do Grónska. Nejprve se dostal k ostrovu s ledovci a kameny – nazval jej Helluland - Kamennou zemi. Poté připlul k zalesněnému pobřeží, jež pojmenoval Markland – Lesnatá země. Další zemi, kde našel vinnou révu, dal jméno Vinland – Země vína.

A odkud pochází označení *Viking*? Pravděpodobně souvisí se slovy *víg* (boj, bitva) a *vik* (zátoka, záliv). Označení *vikingr* znamenalo bojovník – mořeplavec podnikající daleké výpravy z rodné země.⁶⁸

2.3.1.6 Organizace celotáborové hry

Každý den kromě návštěvní neděle se hraje část CTH, kdy družstva soutěží proti sobě. V jednotlivých etapách získávají body.

V prvních třech dnech jsou počty bodů odměněny získáním výbavy pro loď družstev, se kterými později vyplují na moře. Výbavou je jídlo, zbraně, posádka,... Na konci třetího dne musí členové každého družstva splnit námořnické zkoušky⁶⁹ (uzly, Morsseova abeceda, práce s kompasem, fyzická zdatnost,...) a další dny podnikají objevné výpravy do Evropy, k břehům Ameriky i na ostrov Island. Děj etapových her se přesouvá na tato nová místa, kde družstva plní nejrůznější úkoly (učí se od domorodců, prozkoumávají území, prochází bitvami,...).

⁶⁸ WINKLER, M. *Etapová hra: Vikingové*, s. 3.

⁶⁹ 4. den (3. hrací den) je prvním vyvrcholením tábora, děti splní důležitý úkol a posouvají se do další části děje.

Počty získaných bodů se zaznamenávají do mapy pomocí malých vlaječek. Mapa je vystavena veřejně a každé družstvo může vidět, jak si vede. Závěrečné vyvrcholení CTH spočívá v nalezení a vybojování pokladu a bezpečné dopravy zpět. Počet bodů jednotlivých družstev jim určuje startovní pozice. Čím více bodů, tím více informací o místě pokladu. Závěrečné klání zůstává napínavé až do poslední chvíle.

Poslední táborový večer se u slavnostního ohně rozdělí poklad, který obsahuje hmotné odměny pro všechny účastníky. Nechybí ani hostina a závěrečná oslava se scénkami, hrou na kytaru a předáním diplomů.

V případě nepříznivého počasí je možné uplatnit tzv. „mokrou variantu“ dané etapové hry, kterou si připraví odpovědný vedoucí. Pro takové případy má tábořiště k dispozici stanovou jídelnu se stoly a lavicemi a „vojenský hangár“ s kamny o rozloze cca 5x5 metrů. Téma dané etapové hry musí zůstat zachováno, změní se pouze forma provedení hry. Příklad transformace etapové hry do „mokrých variant“:

Etapová hra (zjednodušený popis): Děti běhají po lese a hledají lístky umístěné na stromech. Úkolem je zapamatovat si otázku napsanou na lístku a posléze sdělit vedoucímu správnou odpověď. Vedoucí má své stanoviště vzdálené od pole s lístky. Vyhrává skupina, která získá nejvíce správných odpovědí.

„Mokrý varianta“ (zjednodušený popis): Prostor s lístky je vyhrazen v hangáru. Zmenšení prostoru by hru velice urychlilo, proto může vedoucí této hry navrhnout větší počet lístků nebo může lístky dobře schovat, aby bylo těžší je najít. Pravidla mohou být upravena tak, aby z každého družstva hledal vždy jen jeden. Tím se hra zpomalí a děti si nebudou v menším prostoru překážet.

Návrh denního rozvrhu⁷⁰

Dopolední blok	Odpolední blok
7.00 budíček	13.00 – 14.30 odpolední klid, relaxační a oddechové činnosti
7.00 – 7.30 rozcvička	14.30 – 16.00 odpolední program I
7.30 – 8.00 osobní hygiena	16.00 – 16.15 svačina
8.00 – 8.30 snídaně	16.15 – 18.15 odpolední program II
8.30 – 9.00 úklid stanů	18.15 – 18.45 večere
9.00 – 9.15 ranní nástup	18.45 – 19.30 večerní hygiena

⁷⁰ Příloha č. 9 Táborový řád

9.15 – 10. 45 dopolední program I	19.30 – 20.30 večerní program (táborový oheň, večerní hra, duchovní program)
10.45 – 11.00 svačina	20.30 – 21.00 druhá večeře
11.00 – 12.30 dopolední program II	21.00 – 22.00 pokračování večerního programu
12.30 – 13.00 oběd	22.00 večeřka

2.3.1.7 Aplikace klíčových kompetencí do táborových aktivit

Rozvoj klíčových kompetencí u dětí během tábora si neklade za cíl získat komplexní vědomosti, znalosti, schopnosti, postoje a hodnoty v oblastech klíčových kompetencí pro základní vzdělávání. Aktivity a činnosti budou směřovat zejména k upevnění klíčových kompetencí, popřípadě k jejich dalšímu vývoji. Jako prostředky očekávaných výstupů budou sloužit hry, pohybové, vědomostní i jinak zaměřené aktivity, tábornické práce a činnosti, řízené diskuze a povídání, cílená zpětná vazba.

Přirozenou cestou budou děti rozvíjet šest klíčových kompetencí v průběhu všech činností. Nejvíce činností se bude dotýkat kompetencí pracovních, dále sociálních a personálních, komunikativních a kompetencí k řešení problémů, méně už pak kompetencí občanských. Cíleně vedoucí zařadí do programu dne jednu vhodnou konkrétní aktivitu pro rozvoj dané kompetence. Tábor je naplánován na deset dní, šest cílených aktivit bude zařazeno do 3. – 8. dne. Pokud nastane nepříznivé počasí, může se aktivita přesunout na první nebo poslední dny tábora. Následující text popisuje návrh aktivit pro jednotlivé dny a kompetence.⁷¹

Kompetence k učení děti budou rozvíjet s pomocí encyklopedií. Děti dostanou do skupinek jednu encyklopedii o přírodě. Jejich úkolem je najít v okolí tábořiště co nejvíce rostlin a pomocí encyklopedie je pojmenovat. Poté sestavit vlastní žebříček nejužitečnějších rostlin. Tato aktivita učí děti vyhledávat a třídit informace a dále je prakticky a kreativně využívat.

⁷¹ Všechny aktivity jsou vymyšlené na základě předchozích táborových zkušeností autorky. Jelikož jsou popsány pouze velmi stručně, jednotliví vedoucí, kteří daný den budou mít na starosti, si pojetí aktivit a jejich organizaci navrhnu a uzpůsobí sami.

Do problematiky kompetencí k řešení problémů uvádí děti níže popsaná aktivita. Vedoucí dětem popíše možnou situaci. „Přijde vichřice a záplavy a my budeme muset tábor evakuovat. Nebudeme mít moc času, jen tak 1 minutu, a tak si každý může rychle s sebou vzít jen pár nejn nutnějších věcí. Na kterých pět důležitých věcí byste nezapomněli?“ Každý na papír napíše vybrané věci. Potom všichni čtou nahlas a zdůvodňují svůj výběr. Rozvíjí se diskuze na téma evakuace, její organizace, zásady a pravidla. Aktivita učí děti samostatně myslet, rychle a efektivně se rozhodovat a uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

Komunikativní kompetence děti procvičují ve skupinové aktivitě. Členové skupinek jsou rozmístěni na stanovištích vzdálených tak, aby se vzájemně neslyšeli. První ve skupince dostane lísteček s popisem úkolu, který má provést. Např. „Najdi tři šišky a dva 15 centimetrové klacíky.“ Po splnění úkolu dostane další lísteček s úkolem, který ale neplní on sám. Přečte si jej a přeběhne k druhému členu skupinky. Tomu pak znění úkolu interpretuje. Tak to jde dál až k poslednímu členu. Úkoly na sebe navazují. Pokud na začátku první člen nasbírá šišky a klacíky, pak další členové tyto přírodní materiály upravují a něco z nich vyrábí. V rámci zpětné vazby každá skupinka představí svůj výrobek a popisuje vlastní vnímání průběhu hry. Cílem je naučit děti formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, správně interpretovat přečtený text, naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim a vhodně na ně reagovat.

Děti rozvíjí také kompetence sociální a personální. Všechny jsou vybaveny papíry a psacími potřebami. Každý si napíše jména všech účastníků včetně sebe a rozdělí si papír na tři kolonky. Do první napíše o každém jeho dobrou vlastnost, do druhé jeho výjimečnou schopnost nebo dovednost a do třetí něco, co si na něm váží. Potom se nahlas říkají jména a všechny napsané pozitivní věci. Dále se může rozvinout diskuze na téma, jak hodnotíme sami sebe a jak druhé. Tato aktivita by měla vést k utvoření příjemné atmosféry v týmu. Děti by měly vytvořit pozitivní představu o sobě samých, ale i zapřemýšlet nad vlastnostmi, schopnostmi a postoji druhých.

Oblíbené „scénky“ pomáhají rozvíjet kompetence občanské. Vedoucí napíše kartičky s popisy různých životních situacích. Skupinky dětí si vylosují situaci a nachystají si na to téma krátkou scénku. Poté ji ostatním předvedou, následuje diskuze o dalších možných řešeních. Kartičky mohou popisovat situace jako „objevil jsem v lese skládku“, „jsem svědkem násilí dvou agresorů na malém klukovi“, „chci darovat konkrétní obnos peněz a dobrou věc“... Výstupem této aktivity by mělo být především upevnění základních kroků při postupu řešení různých situací z oblasti ekologie, sociálně patologických jevů nebo i pomoci člověku v krizové situaci.

Rozvoj kompetencí pracovních je realizován v navržené aktivitě. Každé z dětí dostane za úkol popřemýšlet o svém budoucím povolání. Poté mají všichni dostatek času na to, aby si sehnali nebo vyrobili co nejvíce pomůcek k vykonávání takového povolání. Například potřebné ošacení, nástroje či další předměty. Nakonec každý předvede toto své povolání ostatním. Děti se tímto učí reálně popřemýšlet nad svým pracovním uplatněním v kontextu se získanými zkušenostmi a znalostmi. Při výrobě potřebných pomůcek děti rozvíjí dovednost bezpečně a účinně používat materiály, nástroje a vybavení.

2.3.1.8 Aplikace oblastí průřezových témat do táborových aktivit

Svým rázem a zaměřením se činnosti tábora budou dotýkat zejména oblasti enviromentální, osobnostní a sociální výchovy. Děti tráví deset dní v prostředí přírody a přirozenou cestou se v ní učí chovat a žít. Je patrné, že tábor bude mít vliv na osobnostní stránku každého z dětí, na její rozvoj a projevení se v každodenních situacích. Při většině aktivit a činností jsou děti nuceny spolupracovat v menších či větších skupinkách a tedy se sociálně adaptovat a komunikovat s ostatními.

Zařazení konkrétních aktivit, které by byly přímo zaměřeny na rozvoj oblastí průřezových témat, sdružení neplánuje. Z toho důvodu, že na většinu dní jsou připraveny specifické aktivity pro rozvoj klíčových kompetencí a jejich témata mohou pokrývat část témat průřezových.

2.3.1.9 Aplikace etické výchovy do táborových aktivit

Děti účastníci se tábora jsou vedoucími výchovně ovlivňovány. V tomto procesu vzájemné interakce a přirozeného učení se nabízí možnost dospělých směřovat děti k prosociálnímu chování, jak jej popisuje R. R. Olivar v projektu Etické výchovy. V zájmu rozvoje prosociálnosti je možno u dětí podporovat zejména mezilidské vztahy a komunikaci, kreativitu, iniciativu a prosociální chování.⁷²

Během tábora tvoří děti sourodou skupinu. Učí se přizpůsobit a začlenit, spolupracovat a správně a efektivně komunikovat (verbálně i neverbálně). Tyto dovednosti jsou každodenně prověřovány v týmových hrách i v činnostech mimo hry, kde dochází k interakci. Všichni

⁷² Zde jsou uvedeny jen hlavní oblasti rozvoje prosociálního chování vhodné pro tento typ dětské akce. V táborové praxi však lze využít všech 10-ti nabízených oblastí.

členové jsou zařazeni do procesu utváření postojů a pozitivních mezilidských vztahů. Do programu k táborovému ohni budou včleněny krátké aktivity⁷³ zaměřené přímo na trénink těchto schopností. Navrhovanými aktivitami jsou: Role-playing – ve dvojici se partneři vystřídají v hovoření a naslouchání, ostatní ze skupiny pozorují a následuje společná diskuze nad klady a zápory předvedené komunikace. Inscenační divadlo na vybrané téma. Cvičení na pohled – vydržet co nejdéle se dívat druhému do očí. Poděkování – vymyslet různé způsoby poděkování v daných životních situacích.⁷⁴

Rekreační prostředí přírody a tématické zaměření programu se přímo nabízí k rozvoji dětské kreativity. Vedoucí se snaží děti vést k umění rozhodovat se – dokázat si vybrat a nebát se zkoušet netradiční řešení úkolů. Různými aktivitami pak podporují u dětí zvědavost a správné pokládání otázek. Výsledkem by měla být otevřenost dětí k novým věcem, přijetí názorů druhých a aktivní účast na řešení různých úkolů. K rozvoji těchto schopností se mohou využít dvě následující aktivity⁷⁵: Hra „Co by se stalo, kdyby“... – děti jsou uváděny do situací a mají nalézat kreativní možná řešení. Hra „Netradiční využití předmětů“ – děti tvoří návrhy pro použití různých věcí, rozvíjí fantazii a tvořivost. Tyto aktivity mohou být zařazeny do večerního programu.

Prosociální chování spočívá v učení pomoci druhým, darování, dělení se s ostatními, v přátelství, zodpovědnosti a starosti o druhé. Takovéto téma může být zároveň tématem hry nebo aktivity a to buď skrytě nebo zřejmě. Dále mohou být tato témata námětem k rozhovorům a společným diskuzím při večerních programech. Možným využitím pro trénink mohou být hry, při kterých jedni učí druhé (např. tábornické dovednosti). Dále kolektivní a týmové aktivity, kde děti spolupracují. Užitečné je také závěrečné hodnocení her a to nejen bodově (kdo vyhrál), ale i formou ocenění pomoci druhým.

2.3.2 Návrh zájmových kroužků pro Mikroregion Předina

Výběr a návrh plánovaných kroužků vychází z výsledků průzkumu, který byl proveden v únoru 2011 na ZŠ Brodek a ZŠ Otaslavice. Do těchto ZŠ dochází děti z celého Mikroregionu Předina, tedy celkem 452 dětí ve věku od 6 do 15 let. Pro získání požadovaných informací bylo využito tištěných dotazníků⁷⁶, jež s dětmi vyplňovali učitelé

⁷³ Srov. OLIVAR, R. R. *Etická výchova*, s. 16-24.

⁷⁴ Pojetí a organizaci navržených aktivit konkrétně zpracují jednotliví vedoucí dne.

⁷⁵ Pojetí a organizaci navržených aktivit konkrétně zpracují jednotliví vedoucí dne.

⁷⁶ Viz Příloha č. 14 Dotazníky k průzkumu na ZŠ

v rámci svých vyučovacích hodin. Dotazníky obsahují otázky týkající se trávení volného času, návštěvnosti kroužků ve škole i mimo ni a spokojenosti s aktuální volnočasovou nabídkou v daném mikroregionu. Důležitou součástí dotazníku je zaznačení míry zájmu respondenta o aktivity navrhované sdružením na škále od 1 do 10. Právě výsledky této části ukazují oblíbenost jednotlivých aktivit, vyjádřenou procentuálním dílem z celkových 100%.

Tabulka oblíbenosti jednotlivých aktivit:⁷⁷

Název aktivity	Oblíbenost aktivity (%)	Pořadí oblíbenosti
Hudebně pohybové hry	3,3	17,5
Rytm. a poslech. cvičení	3,3	17,5
Pohybové hry v přírodě	6,3	3
Pohyb. hry v tělocvičně	7	1
Cvičení na hudbu	4,6	10,5
Vaření, pečení	5	7
„Vyráběčky“	4,6	10,5
Malování	5	7
Divadelní kroužek	2,8	20
Maňáskové divadlo	1,6	23
Angličtina hrou	3,8	15
Němčina hrou	2,3	22
Čtecí kroužek	2,6	21
Doučování	3,2	19
Základy první pomoci	4,3	12
Matematika hrou	4,2	13,5
Logické myšlení	4,2	13,5
Příp. na přijím.zk. na šk.	3,4	16
Tábornické dovednosti	5	7
Mobilní telefony	6	4
Kroužek fotografování	4,9	9
Pravidelné výlety ⁷⁸	6,8	2

⁷⁷ Viz Příloha č. 15 Vyhodnocení škálové části dotazníku

Letní prázdninové tábory ⁷⁹	5,6	5
Celkem:	100	/

Pro účely návrhu realizace kroužků v Mikroregionu Předina je sdružením vybráno pět kroužků, o které děti podle průzkumu jeví největší zájem. Výběr je proveden podle pořadí, vyjímaje položky pravidelné výlety a letní prázdninové tábory. Sdružení plánuje realizaci následujících kroužků: Pohybové hry v přírodě a tělocvičně⁸⁰, Táborské dovednosti, Vaření a pečení, Malování, Fotografování. Do výběru pěti nejoblíbenějších aktivit se dostal také kroužek s názvem Mobilní telefony. I přes zájem dětí sdružení zatím neplánuje otevření tohoto kroužku z důvodu absence lektora, který by tento kroužek vedl.

2.3.2.1 Obecné informace k vybraným zájmovým kroužkům

V souladu s časovým harmonogramem sdružení je zahájení provozu zájmových kroužků plánováno na začátek září 2011.

Podle svého zaměření a specializace si každý vedoucí člen sdružení vybere jeden zájmový kroužek a zpracuje podrobný návrh jeho realizace. Kroužky budou pro děti zpoplatněné⁸¹, a to co nejmenší možnou částkou, tak, aby byly přístupné i sociálně slabším rodinám. Členové sdružení budou mít finanční slevy a jiné výhody. Finanční a materiální náklady na realizaci kroužků budou hrazeny z poplatků účastníků. Sdružení se v současné době pokouší získat pro tento typ své činnosti dotace od obcí a nadací podporující programy s dětmi a mládeží.⁸²

Pro aktivity vyžadující vnitřní prostory poslouží sdružením nově získané prostory v budově farní orlovný v Brodku. Jedná se o místnost klubového typu – 5 x 6 metrů s kuchyňskou linkou a hygienickým zázemím. Pro venkovní a pohybové činnosti má sdružení k dispozici velkou zahradu u orlovný, dále pak obecní hřiště, popř. sokolovnu. Sokolovna,

⁷⁸ Pravidelné výlety se do pořadí aktivit kroužků nepočítají.

⁷⁹ Letní prázdninové tábory se do pořadí aktivit kroužků nepočítají.

⁸⁰ Děti jeví zájem o oba pohybové kroužky. Sdružení sloučí pohybové hry v přírodě s pohybovými hrami v tělocvičně do jednoho kroužku. V případě naplněnosti kroužku bude rozšířena jeho časová dotace.

⁸¹ Konkrétní návrhy poplatků za kroužky jsou jen orientační. Sdružení zatím neví, zda se mu podaří získat nějaké finanční prostředky vyhrazené pro tento typ činnosti. V současné době sdružení zjišťuje, kolik jsou rodiče dětí žijících v Mikroregionu Předina ochotni za kroužky zaplatit.

⁸² Např. Nadace VIA, Nadace Naše dítě.

klubovna v orlovně a prostory farního úřadu v Brodku budou sloužit také jako zázemí pro aktivity v případě nepříznivého počasí.

Výběr dne pro realizaci kroužku závisí na časovém plánu kroužků ZŠ Brodek a ZŠ Otaslavice. Tématicky podobné kroužky se časově nepřekrývají.

2.3.2.2 Anotace vybraných zájmových kroužků

Název kroužku: Pohybové hry v přírodě a v tělocvičně

Lektor: Pavlína Oulehlová

Cíle kroužku:

Děti jsou motivovány k zařazení fyzického pohybu do svého denního režimu, znají zábavné pohybové aktivity, které vedou k posílení fyzické kondice i psychickému uvolnění.

Časový harmonogram: září – prosinec, leden – červen, ST 1x týdně od 16.00 – 17.30

Návrh poplatku pro účastníky:⁸³ 400 Kč/pololetí nebo 30 Kč/vstup

Využité prostory: sokolovna, zahrada u orlovně, hřiště a příroda v okolí Brodku

Náplň kroužku:

Sportovně zaměřený kroužek posiluje fyzickou kondici a psychické zdraví dětí. Formou kolektivních her se děti učí spolupracovat a nalézat různá řešení. Každou lekci se děti seznámí a vyzkouší si nové zábavné pohybové hry. Některé hry jsou realizovány ve vnitřních prostorech, některé mimo budovu. Lektor využívá při hrách různých pomůcek, např. míče a jiné sportovní náčiní. Každá lekce je tématicky zaměřená. V závěru lekce je ponechán prostor pro vlastní přání dětí a zpětnou vazbu pro lektora.

Aplikace klíčových kompetencí, průřezových témat a etické výchovy do aktivit kroužku:

V kolektivních pohybových aktivitách tohoto kroužku se uplatní zejména rozvoj kompetencí k řešení problémů a kompetence personální a sociální. Aplikace průřezových témat stejně jako etická výchova se projeví nepřímo v metodách lektora při práci s dětmi.

Název kroužku: Tábornické dovednosti

Lektor: Lucie Ševrová

Cíle kroužku:

Děti jsou seznámeny s dovednostmi potřebnými pro letní tábory a výlety do přírody a umí je prakticky použít. Děti znají různé druhy šifer, umí uvázat základní uzly, vyznají se ve

⁸³ Výše poplatku je navržena v případě neúspěšné žádosti o finance z grantů. Platí pro všechny kroužky.

stopovacích značkách, vědí, jak se chovat a orientovat v přírodě, jaké věci potřebují k přenocování v lese atd.

Časový harmonogram: září – prosinec, leden – červen, ČT 1x týdně od 16.00 – 17.30

Návrh poplatku pro účastníky: 400 Kč/pololetí nebo 30 Kč/vstup

Využité prostory: místnost v orlovně, zahrada u orlovně, okolí Brodku

Náplň kroužku:

V kroužku Tábornické dovednosti se děti budou připravovat na tábory a výlety do přírody. Prakticky si vyzkouší a naučí se různé dovednosti od vázání uzlů až po luštění šifer. Lektor využije metod her i názorných ukázek. Děti si v průběhu kroužku budou vytvářet zápisníky, které budou v závěru ohodnoceny. Vyvrcholením kroužku bude společné nocování v přírodě a vaření v kotlíku.

Aplikace klíčových kompetencí, průřezových témat a etické výchovy do aktivit kroužku:

Děti během docházky do kroužku rozvíjí kompetence pracovní (při stavbě ohnišť, sekání dřeva atd.), kompetence k učení a kompetence sociální a personální. Z oblastí průřezových témat bude využita zejména enviromentální výchova. Děti se seznamují se správným chováním v přírodě. Etická výchova je aplikována nepřímo ve stylu práce s dětmi. Lektor je pro děti vlastním příkladem.

Název kroužku: Malování a výtvarná činnost

Lektor: Lucie Adamcová

Cíle kroužku:

Děti znají základní materiály a výtvarné techniky (malba, kresba, grafika,...) a umí je použít, dovedou se zamyslet nad významem umění ve svém životě i v životě společnosti, vědí, jak se s pomocí výtvarné tvorby uvolnit a odreagovat a dovedou spolupracovat na společných výtvarných projektech.

Časový harmonogram: září – prosinec, leden – červen, PO 1x týdně od 16.00 – 17.30

Návrh poplatku pro účastníky: 600 Kč/pololetí nebo 50 Kč/vstup

Využité prostory: místnost v orlovně, zahrada u orlovně

Náplň kroužku:

Děti nachází ve výtvarné tvorbě možnost svého vlastního vyjádření. Učí se nejen novým technikám a metodám, ale také tomu, jak s dílem následně pracovat.. Každé setkání je tématicky laděno. Lektor uplatňuje individuální i skupinovou práci, a to zejména na skupinových projektech. Děti se zábavou formou seznamují s uměním jako takovým. V závěru bude uspořádána veřejná výstava jednotlivých prací dětí na obecním úřadě v Brodku.

Aplikace klíčových kompetencí, průřezových témat a etické výchovy do aktivit kroužku:

Děti rozvíjí zejména kompetence pracovní a kompetence k učení. Při vybraných tematických projektech se děti dotknou postupně všech oblastí průřezových témat. Např. velkoformátová malba s tématem „Co by člověk mohl udělat pro svou obec a její okolí?“ souvislí s výchovou demokratického občana a s environmentální výchovou. Etická výchova je aplikována nepřímo.

Název kroužku: Vaření a pečení

Lektor: Petra Pospíšilová

Cíle kroužku:

Děti jsou seznámeny s pracovními postupy přípravy surovin, teplých i studených jídel, orientují se v původu jídel a znají hygienické a pracovní zásady v kuchyni. Děti jsou dále seznámeny s technikami a metodami pečení.

Časový harmonogram: září – prosinec, leden – červen, PÁ 1x týdně od 16.00 – 17.30

Návrh poplatku pro účastníky: 500 Kč/pololetí nebo 40 Kč/vstup

Využití prostory: kuchyně na farním úřadě, místnost v orlovně

Náplň kroužku:

Zábavnou formou se děti učí připravovat jednoduchá i složitější jídla. Děti se podílí také na výběru jídel a jsou zodpovědné za přinesení přidělené suroviny. Každá lekce je tematicky laděna, děti jsou seznámeny s původem jídla a danou zemí a její kulturou. Skupina účastníků rozvíjí během tvorby spolupráci a efektivní rozdělení úkolů. V závěru kroužku je uspořádána veřejná hostina, která se uskuteční na orlovně. Výtěžek z hostiny půjde na společný dárek pro účastníky kroužku.

Aplikace klíčových kompetencí, průřezových témat a etické výchovy do aktivit kroužku:

Během přípravy jídel děti rozvíjí kompetence pracovní, kompetence k řešení problémů a kompetence personální a sociální. Z oblastí průřezových témat se uplatní zejména multikulturní výchova a to při seznamování se původy jednotlivých jídel. Etická výchova se promítne nepřímo do stylu vedení dětí.

Název kroužku: Fotografování

Lektor: BcA. David Komínek

Cíle kroužku:

Děti mají rozvinuté fotografické vidění, ovládají fotoaparát a jeho základní funkce, jsou seznámeny s fotografickou technikou, se zpracováním klasické černobílé i digitální fotografie na počítači, orientují se v názvosloví a mají základní přehled z dějin fotografie.

Časový harmonogram: září – prosinec, leden – červen, ÚT 1x týdně od 17.00 – 18.30

Návrh poplatku pro účastníky: 800 Kč/pololetí

Využité prostory: místnost v orlovně, zahrada u orlovně, okolí Brodku

Náplň kroužku:

Kroužek je zaměřen na praktické zkušenosti s tvorbou fotografie od přípravy foceného objektu (příroda, zátiší, postava, „momentka“, děj,...) až po zpracování výstupní fotografie. V dětech je probouzeno umělecké cítění a smysl pro estetiku. Hravou formou se učí ovládat fotografickou techniku a orientovat se v základním názvosloví. V závěru kroužku je uspořádána veřejná výstava fotografií dětí na obecním úřadě v Brodku.

Aplikace klíčových kompetencí, průřezových témat a etické výchovy do aktivit kroužku:

Seznamováním se s fotografickými technikami děti rozvinou zejména kompetence k učení. Při práci s fotografií pro reklamu a média se dětem přiblíží problematika mediální výchovy z oblasti průřezových témat. V rámci procesu získávání fotografií se děti seznámí také s etickými zásadami.

2.3.3 Návrh Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

2.3.3.1 Obecná charakteristika a průběh kurzu

Kurz s názvem *Rozvoj klíčových kompetencí pro děti od 6 do 15 let* je kurzem vzdělávacím. Jeho obsahem je 12 lekcí uskutečněných v průběhu jednoho roku s rozvržením jedné lekce na každý měsíc. Jak už název napovídá, výuka se týká rozvoje šesti klíčových kompetencí pro žáky základních škol. V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní. Časová dotace pro rozvoj jedné kompetence jsou dvě lekce. Každá lekce má charakter jednodenního soustředění a její náplní jsou vždy zážitkové aktivity a zábavné činnosti zaměřené na danou kompetenci. Celkem tedy proběhne 12 lekcí po 8 hodinách (od 9 do 17 hodin).

Po skončení Kurzu rozvoje klíčových kompetencí (dále jen kurzu) se účastníci sejdou na setkání, tzv. hodnotícím semináři, kde zhodnotí celý kurz a vyjádří se ke kladům i záporům. Závěrečná zpětná vazba bude uskutečněna pomocí společné diskuze, tištěných dotazníků a speciální techniky cílené zpětné vazby s názvem „Popis cesty“. Všichni účastníci nakreslí uplynulý kurz jako cestu – linii s výchozím a konečným bodem, na které zaznamenají zážitky, pocity a významné okamžiky z průběhu kurzu. Vedoucí zároveň předloží účastníkům

motivující pomocné otázky. Například: V jaké náladě jsem do kurzu přišel? S kým jsem se seznámil? Jaké překážky jsem překonával? Co bylo mým cílem? Dosáhl jsem jej?⁸⁴. Dílčí zpětná vazba bude probíhat také po skončení každé lekce. Účastníci obdrží na konci kurzu odměny a diplomy za úspěšné absolvování.

Přehled harmonogramu kurzu⁸⁵:

Lekce	Datum	Obecný cíl	Konkrétní cíle	Činnosti zaměřené k rozvoji klíčových kompetencí
1 – 2	Lekce 1: Sobota 18. 9. 2011 Lekce 2: Sobota 16. 10. 2011	Rozvoj kompetencí k učení.	Účastníci mají schopnost efektivně se učit a uvědomují si důležitost celoživotního vzdělávání.	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj kognitivních dovedností.
3 – 4	Lekce 3: Sobota 20. 11. 2011 Lekce 4: Sobota 18.12 2011	Rozvoj kompetencí k řešení problémů.	Účastníci mají osvojené zásady tvořivého a samostatného myšlení a umí se samostatně a zodpovědně rozhodovat.	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj tvořivého a samostatného myšlení. Řešení modelových situací.
5 – 6	Lekce 5: Sobota 21. 1. 2012 Lekce 6: Sobota 18. 2. 2012	Rozvoj komunikativních kompetencí.	Účastníci jsou schopni začít rozhovor, navázat kontakt, znají principy asertivního chování a umí se	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj komunikativních kompetencí.

⁸⁴ Srov. REITMAYEROVÁ, E., BROUMOVÁ, E. *Cílená zpětná vazba*, s. 144.

⁸⁵ Harmonogram kurzu navrhly a zpracovaly dvě zakladatelky sdružení, Lucie Adamcová a Lucie Ševrová.

			domluvit na společném řešení problému.	
7 – 8	Lekce 7: Sobota 17. 3. 2012 Lekce 8: Sobota 21. 4. 2012	Rozvoj sociálních a personálních kompetencí.	Účastníci znají silné a slabé stránky své osobnosti a umí s nimi pracovat. Účastníci využívají své schopnosti ku prospěchu druhých.	Aktivity určené k poznání vlastní osobnosti. Praktická zkušenost s prací pro druhé v neziskovém zařízení.
9 - 10	Lekce 9: Sobota 19. 5. 2012 Lekce 10: Sobota 16. 6. 2012	Rozvoj občanských kompetencí.	Účastníci jsou vnímaví pro potřeby společnosti a vědí, jak se mohou aktivně účastnit na životě společnosti.	Řešení konkrétních modelových situací.
11 – 12	Lekce 11: Sobota 21. 7. 2012 Lekce 12: Sobota 18. 8. 2012	Rozvoj pracovních kompetencí.	Účastníci mají pracovní návyky a jsou schopny pracovat samostatně, práci dokončit a za výsledky nést zodpovědnost.	Aktivity zaměřené na rozvoj spolupráce, kreativity a samostatnosti.

2.3.3.2 Obecné cíle kurzu

Jednoznačným univerzálním cílem celého kurzu je rozvoj šesti základních klíčových kompetencí, a to v návaznosti na pojetí a zpracování těchto kompetencí ve ŠVP základních škol Brodek a Otaslavice. Ty stanovují klíčové kompetence jako své vzdělávací strategie a jejich rozvoj zařazují do výuky některých předmětů.

Lektorky se při práci s dětmi budou snažit o rozšíření působnosti kompetencí do mimoškolních aktivit zábavnou a zajímavou formou, s využitím zážitkové pedagogiky. Tento komplexní přístup pomůže dětem lépe a dříve proniknout do daných problematik a osvojit si základní kroky při řešení životních situací a mezilidských vztahů.

Dalším důležitým cílem kurzu je přivést děti k pochopení významu a potřebnosti rozvoje daných schopností, dovedností, postojů a hodnot pro uplatnění se v jejich životech. Nemalým cílem je také prožití společných zážitků ve skupině kamarádů, vzájemné obohacení a předání zkušeností.

Cílem, který z kurzu vyplývá pro lektorky, může být obohacení o nové poznatky z pedagogické praxe, získání zkušeností s tímto typem činnosti a osobnostní rozvoj.

2.3.3.3 Cílová skupina

Kurz je určen pro děti ve věku 6 až 15 let žijících v obcích Mikroregionu Předina, popřípadě pro děti v dané věkové skupině žijící mimo region. Výchovně vzdělávací aktivity kurzu jsou připravovány tak, aby odpovídaly na potřeby této skupiny a byly jí přizpůsobeny. Většina potenciálních účastníků – dětí – navštěvuje základní školu v Brodku nebo v Otaslavicích. Plánované aktivity jsou vedoucími navrženy tak, aby doplňovaly rozvoj klíčových kompetencí ve výuce obou těchto základních škol a zároveň rozšiřovaly působnost kompetencí do neformálního vzdělávání. Děti si tak osvojí potřebné zručnosti a schopnosti pomocí her, zážitkových metod, situačních technik a názorných ukázek. Z důvodu specializace na klíčové kompetence se aktivity tohoto kurzu vyhnou záměrné implementaci dalších dvou oblastí, ze kterých sdružení vychází při plánování své činnosti – průřezovým tématům a etické výchově.

2.3.3.4 Organizace a finance

Kurzem budou účastníky provádět a veškeré aktivity vést tři zakládající členky sdružení. V jejich kompetenci je také organizace kurzu včetně propagace. Každá bude vždy zodpovídat za určitou lekci (celkem 4 lekce/kurz) a ostatním rozdělí dílčí úkoly. Proces propagace a finanční a materiální zajištění bude v rukou všech lektorek. Co se týče jejich kvalifikace, své zkušenosti pro pedagogickou práci s dětmi čerpají ze studia pedagogických a sociálních oborů na vysokých školách, dále z národních dokumentů: *Rámcový vzdělávací program pro*

*základní vzdělávání*⁸⁶ a *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*⁸⁷; a inspiraci na vhodné náměty aktivit získávají z odborné literatury: *Klíčové kompetence a jejich rozvoj*⁸⁸.

Sdružení aktuálně řeší také financování tohoto kurzu. V roce 2010 poslalo sdružení žádost o dotace pro kurz do Nadace Vodafone. Tato žádost nebyla podpořena. Ve snahách sdružení je i nadále zkoušet získat podporu financování od různých subjektů. Aktuálně je zpracovávána žádost pro Nadaci Naše dítě, Nadaci Vinci a Nadaci VIA. Konkrétní potřebné finance ukazuje navrhovaný rozpočet.⁸⁹ Sdružení reálně předpokládá okolo 30 účastníků kurzu. Ti se budou finančně podílet částkou 500 Kč/rok/kurz. Celkem budou příjmy od účastníků tvořit 15 000. Personální obsazení počítá se třemi lektorkami, které za každé setkání (celkem 12 setkání /rok) obdrží odměnu 500 Kč. Částky ve výdajové části navrhovaného rozpočtu jsou počítány na jeden rok, tedy na celý průběh kurzu.

Aktivita kurzu budou realizovány ve vnitřních i venkovních prostorách. Sdružení má pronajaté prostory⁹⁰ v budově farní orlovně, které obsahují místnost s kuchyňskou linkou a hygienickým zázemím. K dispozici je zde také rozlehlá zahrada. Lektorky dále využijí přírody v okolí Brodku, včetně sportovních hřišť. Za poplatek 150 Kč/hod. může sdružení využít sokolovnu v Brodku. Všechny hlavní aktivity zaměřené na rozvoj klíčových kompetencí mohou být realizovány ve vnitřních i venkovních prostorách. Odpovědná lektorka si připraví obě varianty.

Nejméně tři měsíce před zahájením kurzu začne sdružení s propagací. Děti, které se v současné době již účastní pravidelných akcí sdružení, budou o obsahu a povaze kurzu informovány od svých vedoucích. Ti si připraví na setkání blíže termínu uskutečnění kurzu krátké představení poutavou formou o jeho nabízených možnostech. Vedení sdružení také připravilo papírové pozvánky⁹¹ s potřebnými informacemi a přihláškou, které si děti odnesou domů, kde je mohou ukázat rodičům. Ostatní děti z Mikroregionu Předina budou s plánem chystaného kurzu seznámeny prostřednictvím tištěných plakátů⁹², rozvěšených po obcích, především na obecních nástěnkách a nástěnkách základních škol. Sdružení dále připravuje elektronickou pozvánku s kontakty a dalšími informacemi dostupnou ke stažení na svých webových stránkách. Kurz bude zmíněn také ve farním časopise a sdružení se pokusí

⁸⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2005.

⁸⁷ VÚP PRAHA. *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. Plzeň: Bílý slon, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-87000-07-6.

⁸⁸ HORST, B., MARCO, S. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-479-6.

⁸⁹ Viz Příloha č. 10 Rozpočet Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

⁹⁰ Finanční částka za pronájem jedné místnosti v orlovně a příslušné zahrady je v současné době v procesu vyjednávání s farářem farního úřadu v Brodku.

⁹¹ Viz Příloha č. 11 Informace o kurzu

⁹² Viz Příloha č. 12 Plakát Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

o uveřejnění této své akce také jiných periodikách, například v Prostějovském deníku nebo ve Vyškovském deníku⁹³. Veřejnost bude s plánem sdružení uspořádat Kurz rozvoje klíčových kompetencí pro děti seznámena na plánované akci na Den dětí v roce 2011.

2.3.3.5 Návrh časového harmonogramu lekce

Jednotlivé lekce se uskuteční v rámci jednodenního setkání v časové dotaci osmi hodin – od 9.00 do 17.00. Hlavní náplní dne budou tři cílené aktivity pro rozvoj dané klíčové kompetence. Každá z těchto aktivit trvá alespoň 1 hodinu. Po skončení každé této aktivity proběhne diskuze a zpětná vazba formou speciálních technik⁹⁴ zvolených podle vhodnosti: „Památka truhla a popelnice“, Dokončování vět, „Hlava a srdce“. Detailní popisy hlavních aktivit jsou dostupné v příloze⁹⁵. U každé aktivity jsou popsány název, časová dotace, potřebný materiál, průběh aktivity, forma zhodnocení, úskalí pro vedoucího, metodické pokyny, kritéria pozorování a použité zdroje.

Předpokládá se, že cílené aktivity a jejich následná zpětná vazba pokryjí cca čtyři hodiny. Pro zbytek času připraví lektorky výplňové oddechové hry, které svým zaměřením budou kompenzovat hlavní aktivity. Pokud hlavní aktivity budou od dětí vyžadovat zejména soustředění a práci s texty, pak doplňkové hry budou charakteru pohybového s účelem odreagování. Když se hlavní aktivita bude realizovat ve vnitřních prostorách, pak doplňkové činnosti se pokusí lektorky nachystat na venkovní prostory. V náplni dne musí lektorky počítat také s vymezeným časem pro občerstvení. V poledne bude prostor na oběd a v průběhu dne připraveno pití a dvě svačiny.

Přehled časového harmonogramu činností:

časová dotace	činnost
9.00 – 9.30	úvod, navození atmosféry, očekávání a obavy účastníků
9.30 – 10.30	hlavní aktivita I
10.30 – 10.50	cílená zpětná vazba k aktivitě I
10.50 – 11.00	dopolední svačina
11.00 – 12.00	hlavní aktivita II
12.00 – 12.20	cílená zpětná vazba k aktivitě II

⁹³ Prostějov a Vyškov jsou dvě větší města poblíž Mikroregionu.

⁹⁴ Srov. REITMAYEROVÁ, E., BROUMOVÁ, E. *Cílená zpětná vazba*, s. 144-149.

⁹⁵ Viz Příloha č. 13 Detailní popis aktivit

12.20 – 13.00	oběd
13.00 – 13.30	doplňkové kompenzační hry a činnosti
13.30 – 14.30	hlavní aktivita III
14.30 – 14.50	cílená zpětná vazba k aktivitě III
14.50 – 15.00	odpolední svačina
15.00 – 16.00	doplňkové kompenzační hry a činnosti
16.00 – 17.00	závěrečné zhodnocení dne, dotazy, úkoly na příští setkání, individuální péče, rozhovory

Závěr

Bakalářský projekt analyzuje podmínky pro vznik občanského sdružení HraPaMo (dále jen sdružení) a věnuje se současným aktivitám i budoucím plánům sdružení. První kapitola se zabývá výchozími skutečnostmi pro existenci sdružení, jakými jsou analýza prostředí, odhad potřeb cílové skupiny a zařazení činnosti sdružení do kurikulárního a výchovně vzdělávacího kontextu. Druhá kapitola slouží jako praktický podklad k realizaci plánovaných forem činnosti sdružení. Významným ukazatelem zájmů a potřeb cílové skupiny sdružení jsou výsledky průzkumu realizovaného na základních školách v Mikroregionu Předina. Pro účely bakalářského projektu byla z průzkumu využita data pro návrh na zřízení zájmových kroužků. Dotazníky však pokrývají téma volného času dětí komplexně a informace získané z průzkumu budou sdružením dále zpracovávány. Sdružení tímto způsobem analyzuje svou potenciální klientelu a na základě ní přizpůsobuje své programy.

Tento bakalářský projekt se zabývá činností existujícího sdružení, jehož je autorka spoluzakladatelkou. Sdružení řeší otázku smysluplného trávení volného času dětí v lokalitě mikroregionu. Svým působením se snaží o rozvoj nabídky volnočasových aktivit v dané oblasti a následně o realizaci výchovně vzdělávací práce s dětmi, popř. s jejich rodinami. Odůvodnění ke vzniku sdružení lze nalézt v potřebě dětí, žijících v devíti obcích daného mikroregionu, trávit svůj volný čas smysluplně a ve vrstevnické skupině mimo formální školní prostředí. Přes 500 dětí z tohoto mikroregionu může skrze sdružení obohatit své životy o nové zážitky, poznatky, dovednosti a přátele. Průzkum trávení volného času dětí základních škol Mikroregionu Předina ukázal jejich zájem o sdružením navrhované aktivity včetně letních táborů a pravidelných výletů. Význam sdružení spočívá také v jeho prvenství. Je jedinou organizací svého druhu v dané lokalitě. Ve svých aktivitách navazuje na kurikulární dokumenty všech základních škol Mikroregionu Předina. Rozvoj klíčových kompetencí, oblasti průřezových témat a etickou výchovu přenáší sdružení do neformální, volnočasové roviny, která se pro děti může v mnoha ohledech zdát přitažlivější než prostředí školní.

Na základě tohoto bakalářského projektu sdružení realizuje část své výchovně vzdělávací práce. Pro vedení sdružení se tak stává podstatným dokumentem, ze kterého může čerpat zpracované informace.

Seznam použité literatury

ADAMCOVÁ, L. *Rubrika letní tábor 2011*. [online]. 2010 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z <www.hrapamo.cz/search/label/Letni%20tabor%202011>.

ADAMCOVÁ, L., OULEHLOVÁ, P., ŠEVROVÁ, L. *Stanovy občanského sdružení HraPaMo*. Datum registrace 5.8.2010.

BUREŠOVÁ, J. *Charakteristika školní družiny*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/skola.htm>.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

HOFÍREK, P. *Farní časopis Čtyřlístek*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-12]. Dostupné z <<http://brodekupv.dpv.cz/farni-casopis-ctyrlistek>>.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2005.

LEITGEB, V. *Školní vzdělávací program - Škola pro život*. [online]. 2010 [cit. 2010-10-12]. Dostupné z <www.zsjf.otaslavice.cz/svp/index.htm>.

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-039-5.

MŠMT. *Charakteristika doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova*. [online]. 2010 [cit. 2010-29-11]. Dostupné z <www.msmt.cz/vzdelavani/charakteristika-doplnujiciho-vzdelavaciho-oboru-eticka>.

MŠMT. *Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. [online]. 2010 [cit. 2010-29-11]. Dostupné z <www.msmt.cz/vzdelavani/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se-meni-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-1>.

OLIVAR, R. R. *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992. 209 s. ISBN 80-7158-001-5.

OULEHLOVÁ, E. *Příloha 2. Školní vzdělávací program EVVO*. Platnost dokumentu od 1.9.2007.

OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro školní družiny*. Platnost dokumentu od 1.9.2007.

OULEHLOVÁ, E. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny*. Platnost dokumentu od 1.9.2007.

OULEHLOVÁ, P., ŠEVROVÁ, L. *Žádost o grant: Mladí lidé a komunita*.

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002. 224 s. ISBN 807178-711-6.

PELÁNEK, R. *Průručka instruktora zážitkových akcí*. Praha: Portál, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7367-353-6.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003. 324 s. ISBN 80-7178-772-8.

REDAKČNÍ SYSTÉM IPO. *Mikroregion Předina*. [online]. 2010 [cit. 2010-09-12]. Dostupné z <www.predina.cz>.

REITMAYEROVÁ, E., BROUMOVÁ, E. *Cílená zpětná vazba*. Praha: Portál. 176 s. ISBN 978-80-7367-317-8.

RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace. Vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: Anag, 2002, 182 s. ISBN 978-7263-404-0.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. 368 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

ŠEVROVÁ, L. *Rubrika Podpořte nás*. [online]. 2010 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z <www.hrapamo.cz/search/label/Podpořte%20nás>.

WINKLER, M. *Etapová hra: Vikingové*. Brno: Nakladatelství Mravenec, 2003. 31 s. ISBN 80-86560-50-3.

Seznam použitých zkratek v textu

RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠVP ŠD	Školní vzdělávací program pro školní družiny
ZŠ	Základní škola
ŠD	Školní družina
EVVO	Školní vzdělávací program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
CTH	Celotáborová hra

Seznam příloh

Příloha č. 1 Stanovy občanského sdružení HraPaMo

Příloha č. 2 Žádost o grant: Mladí lidé a komunita

Příloha č. 3 Přihláška do sdružení

Příloha č. 4 Přehled kroužků základních škol

Příloha č. 5 Ukázka průběhu akce

Příloha č. 6 Táborové formuláře

Příloha č. 7 Návrh interaktivní hodiny

Příloha č. 8 Rozpočet tábora 2011

Příloha č. 9 Táborový řád

Příloha č. 10 Rozpočet Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

Příloha č. 11 Informace o kurzu

Příloha č. 12 Plakát Kurzu rozvoje klíčových kompetencí

Příloha č. 13 Detailní popis aktivit

Příloha č. 14 Dotazníky k průzkumu na základních školách

Příloha č. 15 Vyhodnocení škálové části dotazníku

STANOVY OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ
HraPaMo

Stanovy občanského sdružení HraPaMo

Čl. 1.

Název a sídlo

Název: HraPaMo

(dále jen „sdružení“)

Sídlo: Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07

Čl. 2

Statut sdružení

1. Sdružení je dobrovolné, nezávislé, sdružující členy na základě společného zájmu.
2. Sdružení je právnickou osobou.

Čl. 3

Cíl činnosti sdružení

1. Cílem sdružení je přispět ke smysluplnému prožívání volného času dětí a mládeže a k rozvoji jejich kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí komunikativních, sociálních a personálních, občanských a pracovních.

2. Za tímto účelem bude sdružení usilovat o:

- Poskytnutí příležitosti k tomu, aby děti mohly prožívat část svého volného času ve vrstevnické skupině v rámci pravidelně pořádaných akcí
- Vedení dětí k tomu, aby se projevovaly jako svébytné, svobodné a zodpovědné bytosti
- Vedení dětí k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- Vedení dětí k samostatnému myšlení a rozhodování a k přijetí zodpovědnosti za svoje činy
- Vedení dětí k ochotě celoživotně se vzdělávat a pracovat na rozvoji vlastní osobnosti, a tak se vyrovnávat s moderními tendencemi měnící se společnosti
- Vedení dětí k respektování jedinečnosti a výjimečnosti každého člověka bez rozdílu

- Vedení dětí k respektu vůči starým a nemocným lidem a ke schopnosti účinně jim pomáhat
- Vedení dětí ke vnímavosti k potřebným lidem kolem sebe
- Vedení dětí k aktivní účasti na životě společnosti
- Předávání hodnot
- Budování smyslu pro toleranci a vzájemnou spolupráci
- Poskytnutí podnětů k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- Poskytnutí pomoci dítěti poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s jeho reálnými možnostmi
- Přístup k jednotlivým dětem jako k individuálním osobnostem a o zohledňování silných i slabých stránek osobnosti každého z nich
- Učení dětí aktivnímu rozvoji fyzického, duševního a sociálního zdraví a zodpovědnosti za ně
- Povzbuzování dětí k hledání své životní cesty
- Spolupráci s rodinami dětí prostřednictvím aktivit pořádaných pro rodiče s dětmi
- Mládež připravovat na vedení mladších dětí
- Práci založenou na principech křesťanství

Čl. 4

Členství

1. Členem sdružení mohou být fyzické osoby starší 6 let a právnické osoby, které souhlasí se stanovami a cíli sdružení.
2. O přijetí za člena sdružení rozhoduje na základě písemné přihlášky rada sdružení.
3. Členství vzniká dnem přijetí za člena.
4. Členství zaniká:
 - a) vystoupením člena písemným oznámením radě,
 - b) úmrtím člena,
 - c) u právnické osoby jejím zrušením,
 - d) zrušením členství na základě rozhodnutí valné hromady,
 - e) zánikem sdružení.
5. Dokladem členství je potvrzení vydané radou sdružení.

Čl. 5

Práva a povinnosti členů

1. Člen sdružení má právo:

- a) účastnit se jednání členské schůze,
- b) účastnit se všech pořádaných akcí a aktivit sdružení a využívat dostupné vybavení (sportovní potřeby, ...),
- c) podílet se na přípravě programu akcí a aktivit,
- d) být pravidelně informován o aktivitách sdružení,
- e) přivést s sebou na akci další účastníky z řad nečlenů
- f) obracet se na orgány sdružení s podněty a stížnostmi a žádat o jejich vyjádření,

2. Člen má povinnost zejména:

- a) dodržovat stanovy sdružení,
- b) aktivně se podílet na plnění cílů sdružení,
- c) svědomitě vykonávat funkce v orgánech sdružení,
- d) platit členské příspěvky ve výši stanovené valnou hromadou,
- e) na akcích pořádaných sdružením dbát pokynů zodpovědných osob,
- f) dbát na to, aby nebyly poškozovány zájmy a dobré jméno sdružení.

Čl. 6

Orgány sdružení

Orgány sdružení jsou:

- a) valná hromada,
- b) rada sdružení,

c) předseda.

Čl. 7

Valná hromada

1. Valná hromada je nejvyšším orgánem sdružení.
2. Valnou hromadu tvoří všichni členové sdružení.
3. Valnou hromadu svolává sdružení podle potřeby. Rada svolá valnou hromadu vždy, když o to požádá nejméně polovina členů sdružení.
4. Valná hromada zejména:
 - a) rozhoduje o změnách stanov sdružení,
 - b) schvaluje úkoly sdružení pro příslušné období, výroční zprávu sdružení, rozpočet a roční závěrku hospodaření,
 - c) volí členy rady sdružení,
 - d) rozhoduje o počtu členů rady sdružení,
 - e) rozhoduje o zrušení členství,
 - f) rozhoduje o zrušení sdružení.
5. Valná hromada je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů.
6. Každý člen má jeden hlas. Hlasy všech členů jsou rovné.
7. Valná hromada rozhoduje na základě hlasování. Rozhodnutí je přijato, jestliže pro něj hlasuje prostá většina přítomných členů. Rozhodnutí o změně stanov a o zrušení sdružení je přijato, jestliže pro něj hlasují alespoň dvě třetiny všech členů sdružení.

Čl. 8

Rada sdružení

1. Rada sdružení je výkonným orgánem sdružení, který za svou činnost odpovídá valné hromadě. Rada řídí činnost sdružení v období mezi zasedáními valné hromady.
2. Členství v radě vzniká volbou na valné hromadě na základě návrhu některého ze členů.
3. Rada má nejméně 2 členy.

4. Radu svolává předseda, v jeho nepřítomnosti místopředseda, nejméně jedenkrát ročně.
5. Rada zejména:
 - a) volí ze svých členů předsedu a místopředsedu,
 - b) koordinuje činnost sdružení,
 - c) svolává valnou hromadu,
 - d) zpracovává podklady pro rozhodnutí valné hromady,
 - e) rozhoduje o přijetí za člena sdružení.
6. Předseda a místopředseda rady zastupují sdružení navenek a jednají jeho jménem.
7. K zajištění činnosti sdružení může rada zřídit kancelář sdružení.
8. Rada je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů.
9. Rada rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů.
10. Jestliže se přes opakované nejméně dvojitý/trojité svolání v průběhu 12 měsíců nesejde usnášeníschopná valná hromada, přebírá její pravomoci rada.

Čl. 9

Předseda

1. Předseda naplňuje rozhodnutí rady a zastupuje sdružení navenek, jedná jeho jménem, přijímá zaměstnance sdružení do pracovního poměru a rozhoduje o běžných záležitostech sdružení. Rozsah pravomocí předsedy stanoví rada.
2. Předsedu volí rada sdružení.
3. Předseda je odpovědný za plnění rozhodnutí rady, vedení účetní evidence a plynulý chod sdružení.
4. Předseda připravuje podklady pro jednání rady sdružení.

Čl. 10

Zásady hospodaření

1. Sdružení hospodaří s movitým i nemovitým majetkem.

2. Zdroji majetku jsou zejména:

- a) dary a příspěvky právnických a fyzických osob,
- b) výnosy majetku,
- c) členské příspěvky,
- d) dotace a granty,
- e) výtěžky z jednorázových aktivit (prodej výrobků, sbírky).

3. Za hospodaření sdružení odpovídá rada sdružení, která každoročně předkládá valné hromadě zprávu o hospodaření, včetně účetní závěrky.

4. Hospodaření se uskutečňuje podle ročního rozpočtu schváleného valnou hromadou.

Čl. 11

Zánik sdružení

1. Sdružení zaniká:

- a) dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením na základě rozhodnutí valné hromady,
- b) rozhodnutím Ministerstva vnitra.

2. Zaniká-li sdružení dobrovolným rozpuštěním, rozhodne současně valná hromada o způsobu majetkového vypořádání.

Čl. 12

Závěrečná ustanovení

1. Sdružení může na základě rozhodnutí valné hromady vydat organizační a jednací řád sdružení.

2. Sdružení má právo v souladu s cíli své činnosti obracet se na státní orgány s peticemi.

V dne

Přípravný výbor:

Pavčina Oulehlová

.....

Lucie Ševrová

.....

Lucie Adamcová

.....

FORMULÁŘ ŽÁDOSTI O GRANT

Mladí lidé a komunita
(neformální skupiny mladých lidí)

1. O skupině

Jméno zástupce projektu	Lucie Ševrová		
Datum narození	xxx		
Trvalé bydliště	xxx		
Kontaktní adresa (pokud se liší od trvalého bydliště)			
Telefon	xxx	Email	sevrovalucie@seznam.cz
Škola/zaměstnavatel	Univerzita Palackého v Olomouci (CMTF), Univerzitní 22, 771 11 Olomouc		
Jméno dalšího člena skupiny	Pavčina Oulehlová		
Datum narození	xxx		
Trvalé bydliště	xxx		
Kontakt ((pokud se liší od trvalého bydliště)			
Telefon	xxx	Email	p.oulehlova@email.cz
Škola/zaměstnavatel	CARITAS - Vyšší odborná škola sociální, Nám. Republiky 3, 779 00 Olomouc		
<p><i>Představte stručně svou skupinu. Popište, jak vznikla, kolik má členů, kdo jsou členové týmu, čím se členové skupiny zabývají a jaká je jejich role v projektu. Pokud vaše skupina už podobné aktivity realizovala, popište je.</i></p> <p>Jedná se o skupinu 15-20 dětí, pro něž pořádáme letní tábory pod záštitou o.s. římskokatolické farnosti Brodek u Prostějova. Na podzim roku 2009 jsme pro děti z letních táborů začali pořádat pravidelné akce, které se konají vždy jeden den v měsíci. Jezdíme na výlety, pořádáme sportovní akce, drakiádu, a podobně. Ve skupině máme děti od 1. do 7. třídy základní školy.</p> <p>Do projektu chceme přijmout i další děti ze Základní školy v Brodku u Prostějova, celkově předpokládáme 30 účastníků. Tým, který se o děti stará, se skládá ze 3 vedoucích nad 18 roků (Lucie Ševrová, Pavčina Oulehlová, Lucie Adamcová) a 2 instruktorek do 18 roků (Nikola Ševrová, Jana Matoušková), které se také našich akcí účastnily, když byly mladší. Vedoucí jsou studentkami vysoké a vyšší odborné školy. Lucie Ševrová a Lucie Adamcová studují 3. ročník oboru Sociální pedagogika na CMTF UP v Olomouci. Pavčina Oulehlová studuje obor Charitativní a sociální práce na Vyšší odborné škole Caritas v Olomouci. Obě instruktorky navštěvují 9. Třídou základní školy v Brodku u Prostějova.</p> <p>Vedoucí a instruktorky připravují pro děti program činností a vedou jednotlivé aktivity.</p>			

2. O projektu

Název projektu	Kurz rozvoje klíčových kompetencí u dětí a mladistvých od 6 do 15 let
Oblast (označte relevantní – pro bližší informace viz vyhlášení programu)	<ul style="list-style-type: none"> A. Kultura B. Sport, hudba a další volnočasové aktivity C. Ekologie D. Věda a výzkum E. Sociální rozvoj (začleňování)

	<p>F. Nízkoprahové kluby G. Inovace H. Znovu V pohybu</p>		
Kde bude váš projekt realizován?	Brodek u Prostějova a okolí		
Jaké jsou celkové náklady na tento projekt?	66 000 Kč	Jakou částku žádáte od Nadace:	51 000 Kč
Jaké organizace se podílí na financování projektu a jakou částkou?	Rodiče dětí budou dětem platit kurzovné, které činí 500 Kč za rok.		
Jak dlouho bude váš projekt realizován?	Od ledna 2011	Do ledna 2012	
Stručné shrnutí projektu (max. 10 řádků)	<p>Kurz s názvem „Rozvoj klíčových kompetencí u dětí a mladistvých od 6 do 15 let“ bude zaměřen na osvojení si a rozvoj klíčových kompetencí dětí základní školy. Konkrétně je jeho úkolem a cílem v návaznosti na školu a s její spoluprací rozvíjet klíčové kompetence dětí.</p> <p>Kurz bude realizován v průběhu jednoho roku, a to v rámci pravidelných jednodenních lekcí, které se uskuteční vždy jednou za měsíc. Celkem tedy proběhne 12 lekcí po 8 hodinách (vždy od 9 do 17 hodin). V každém setkání budou lektori kurzu s účastníky pracovat tak, aby za pomoci cílených aktivit a prostředků zážitkové pedagogiky rozvíjely některou z klíčových kompetencí.</p>		
Projekt je primárně zaměřen na (označte relevantní)	<p>a) Řešení stávající tíživé situace/problému v komunitě</p> <p>b) Využití a rozvoj nového přístupu/ příležitosti/potenciálu komunity</p>		
K čemu chcete vašim projektem přispět? Jaké změny chcete docílit?	<p>Chceme usilovat o rozvoj klíčových kompetencí u dětí, a to pomocí vhodných her a aktivit. Cílem je zlepšit u dětí kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a pracovní. Tyto kompetence by měly dětem pomoci v lepším uplatnění se v dnešní společnosti.</p>		
Komu bude projekt určený a prospěšný? (Jaké cílové skupiny z řad komunity, specifikujte co nejbližší počty, věk, pohlaví, aj.)	<p>Cílovou skupinou jsou děti a mladiství od 1. do 9. třídy základní školy. Počítáme se skupinou 15 – 20 dětí z Brodku u Prostějova a okolí. Bude-li o kurz zájem i z řad žáků základní školy, kteří se našich pravidelných akcí v loňském roce neúčastnili, bude jim účast na kurzu umožněna.</p>		
Jak jste projednali potřebu a zacílení projektu s cílovou skupinou/komunitou?	<p>S dětmi jsme vedli rozhovor o způsobu výuce na základní škole, o inovacích ve školním vzdělávacím programu, a podobně. Výsledkem povídání bylo to, že škola má omezené možnosti, jak s dětmi klíčové kompetence rozvíjet. Shodli jsme se na tom, že by bylo vhodné kompetence rozvíjet zábavnou formou v rámci mimoškolních aktivit dětí.</p>		
Co konkrétně váš projekt přinese/vytvoří? (specifikujte co nejbližší)	<p>Bude realizován jednoletý kurz určený k rozvoji klíčových kompetencí u žáků základní školy.</p> <p>V rámci projektu vznikne příručka s názvem Rozvoj klíčových kompetencí u dětí a mladistvých od 6 do 15 let, kterou následně poskytneme i dalším skupinám, pracujícím s dětmi a mládeží. Příručka bude obsahovat podrobný popis aktivit pro rozvoj klíčových kompetencí, bude doplněna o pracovní listy pro děti, pomůcky k aktivitám a o naše konkrétní zkušenosti s těmito aktivitami.</p>		
Kterou oblast dovedností vaší skupiny projekt podpoří především? (označte relevantní)	<p>a) schopnost řídit projekty</p> <p>b) schopnost efektivně komunikovat</p> <p>c) schopnost kreativity</p>		
Jaké další organizace/skupiny z komunity budou do projektu zapojeny? A jak?	<p>Římskokatolická farnost Brodek u Prostějova – poskytnutí prostor. Základní škola Brodek u Prostějova – pomoc s propagací kurzu u žáků.</p>		

(specifikujte co nejlíže)	
V čem je projekt nový (oproti těm, které jste již realizovali)?	Projekt dětem neobvyklým a nenásilným způsobem umožní rozvoj klíčových kompetencí. Některé konkrétní aktivity jsou čerpány z knih, ale většina je jich nově vymyšlených pro rozvoj daných oblastí klíčových kompetencí.
Jaké výsledky budete považovat za úspěch projektu? Jak je chcete měřit a vyhodnocovat?	Účelem kurzu je, že děti rozvinou dovednosti potřebné k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální a také občanské a pracovní. Úspěchem bude i to, že se děti, které se kurzu zúčastní, dobře poznají a vytvoří dobrou partu. Cílem je také to, že bude dětem nabídnut smysluplný program pro využití volného času. Pozitivem také je, že děti budou svůj volný čas využívat ve skupině vrstevníků. Co se týče evaluace výsledků, chceme vypracovat hodnocení skupiny i jednotlivců před začátkem kurzu, v jeho průběhu a po jeho ukončení. Každý účastník kurzu bude mít své osobní portfolio, do kterého budeme psát slovní hodnocení na základě našeho pozorování. Zvláště budeme zaznamenávat také hodnocení skupiny jako celku (úroveň vzájemné komunikace, schopnost spolupráce, vztahy ve skupině, vztahy dětí a vedoucích, a podobně). Po ukončení celého kurzu proběhne jedno evaluační setkání i s rodiči dětí. Společně s nimi kurz zhodnotíme. Rodiče budou do kurzu zapojeni tím, že budou dětem pomáhat s přípravou úkolů na každou lekci.
Jak chcete průběh a výsledky vašeho projektu komunikovat/medializovat?	Před zahájením kurzu chceme na viditelná místa rozvěsit plakáty s nabídkou kurzu. Děti budeme zvat i osobně. V průběhu kurzu budeme dětem pravidelně dávat fotografie z jednotlivých lekcí. Informace o průběhu budeme vyvěšovat na obecní nástěnku a také na internet. Velkou pomocí při propagaci bude Základní škola v Brodce u Prostějova, ve které pro děti uspořádáme prezentaci nabízených aktivit (formou her). Chceme dětem ukázat, co konkrétně jim nabízíme. Rodičům po dětech pošleme letáky s informacemi o kurzu a také s přihláškami pro děti.

3. Podrobný popis projektu (max. 1 strana)

Vzdělávací kurz: „Rozvoj klíčových kompetencí dětí od 6 do 15 let“

Vzdělávací kurz je zaměřen na osvojení si a rozvoj klíčových kompetencí dětí základní školy. Dokument MŠMT ČR *Klíčové kompetence v základním vzdělávání* charakterizuje tyto kompetence následovně:

„Mít kompetenci znamená, že člověk (žák) je vybaven celým složitým souborem vědomostí, dovedností a postojů, ve kterém je vše propojeno tak výhodně, že díky tomu člověk může úspěšně zvládnout úkoly a situace, do kterých se dostává ve studiu, v práci, v osobním životě. Mít určitou kompetenci znamená, že se dokážeme v určité přirozené situaci přiměřeně orientovat, provádět vhodné činnosti, zaujmout přínosný postoj.“¹

Kurz bude realizován v průběhu jednoho roku, a to v rámci pravidelných jednodenních lekcí, které se uskuteční vždy jednou za měsíc. Celkem tedy proběhne 12 lekcí po 8 hodinách. V každém se setkání budou lektori kurzu s účastníky pracovat tak, aby za pomoci cílených aktivit a prostředků zážitkové pedagogiky rozvíjely některou z klíčových kompetencí. Tyto rozděluje MŠMT ČR na šest oblastí:

1. Kompetence k učení,
2. kompetence k řešení problémů,
3. kompetence komunikativní,
4. kompetence sociální a personální,
5. kompetence občanská,
6. kompetence pracovní.

¹ Výzkumný ústav pedagogický v Praze: *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. Plzeň: Bílý slon, s.r.o., 2007. s. 7. ISBN 978-80-87000-07-6.

Každá z výše uvedených oblastí bude rozvíjena během dvou lekcí. Po absolvování všech dvanácti lekcí proběhne s účastníky kurzu a s jejich rodiči hodnotící seminář, který poslouží pořadatelům k získání zpětné vazby. Děti budou dostávat pravidelně úkoly na další lekce. Skrze úkoly chceme v dětech budovat smysl pro odpovědnost a také podporovat zapojení rodičů do průběhu kurzu (úkoly budou zadávány tak, aby děti musely s rodiči spolupracovat). Pro děti budou připraveny také odměny za úspěšné absolvování kurzu.

Poznámka:

Jednotlivá setkání na sebe nenavazují, nevadí tedy, když děti nebudou na všech setkáních. Aktivity jsou ale z velké části zaměřeny také na skupinu a její rozvoj, proto je lepší, když se většina dětí ze skupiny zúčastní všech setkání. Vedoucí může aktivity, určená pro daná setkání, libovolně kombinovat podle potřeby.

4. Harmonogram projektu

Obsah a rozpis jednotlivých lekcí

Lekce	Datum	Obecný cíl	Konkrétní cíle	Činnosti zaměřené k rozvoji cílových kompetencí
Lekce 1-2	Lekce 1: Sobota 15. 1. 2011 Lekce 2: Sobota 19. 2. 2011	Rozvoj kompetencí k učení	Děti mají schopnost efektivně se učit a uvědomují si důležitost celoživotního vzdělávání	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj kognitivních dovedností
Lekce 3-4	Lekce 3: Sobota 19. 3. 2011 Lekce 4: Sobota 16. 4. 2011	Rozvoj kompetencí k řešení problémů	Děti mají osvojené zásady tvořivého a samostatného myšlení a umí se samostatně a zodpovědně rozhodovat	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj tvořivého a samostatného myšlení Řešení modelových situací
Lekce 5-6	Lekce 5: Sobota 21. 5. 2011 Lekce 6: Sobota 18. 6. 2011	Rozvoj komunikativních kompetencí	Děti jsou schopné začít rozhovor, navázat kontakt, znají principy asertivního chování a umí se domluvit na společném řešení	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj komunikativních kompetencí
Lekce 7-8	Lekce 7: Sobota 16. 7. 2011 Lekce 8: Sobota 20. 8. 2011	Rozvoj sociálních a personálních kompetencí	Děti znají silné a slabé stránky své osobnosti a umí s nimi pracovat Děti využívají své schopnosti k prospěchu druhých	Aktivity určené k poznání vlastní osobnosti Praktická zkušenost s prací pro druhé v neziskovém zařízení
Lekce 9-10	Lekce 9: Sobota 17. 9. 2011 Lekce 10: Sobota 15. 10. 2011	Rozvoj občanských kompetencí	Děti jsou vnímavé pro potřeby společnosti a vědí, jak se mohou aktivně účastnit na životě	Řešení konkrétních modelových situací

Lekce 11-12	Lekce 11: Sobota 19. 11. 2011 Lekce 12: Sobota 17. 12. 2011	Rozvoj pracovních kompetencí	společnosti Děti mají pracovní návyky Děti jsou schopné dokončit rozdělanou práci Děti umí spolupracovat i pracovat samostatně práce a jsou s vědomy zodpovědnosti za výsledky své práce	Aktivity zaměřené na rozvoj spolupráce, kreativity, samostatnosti
Hodnotící seminář	Sobota 14. 1. 2012	Zhodnocení celého kurzu	Vyjádření kladů a záporů celého kurzu Navrhnutí připomínek k průběhu	Evaluační dotazníky Hry a aktivity zaměřené na zhodnocení celého kurzu

5. Rozpočet projektu

Nákladová položka	Částka v Kč, kterou žádáte Nadaci	Celkové náklady na projekt **
Propagace (tisk plakátů, příhlášek)	2 000 Kč	2 000 Kč
Materiál (papírenské zboží, sportovní pomůcky, kancelářské potřeby, výtvarné potřeby, odměny pro děti, ...)	17 000 Kč	20 000 Kč
Služby (kopírování, laminování, tisk fotografií, ...)	4 000 Kč	4 000 Kč
Jízdné na výlety a akce	10 000 Kč	12 000 Kč
Odměny pro lektory	9 000 Kč	18 000 Kč ***
Vstupné (výlety)	2 000 Kč	2 000 Kč
Strava a ubytování (2 denní akce)	7 000 Kč	8 000 Kč
Celkem	51 000 Kč	66 000 Kč

* řádky do tabulky přidávejte dle potřeby. Podrobně rozepište jednotlivé typy nákladů.

** Finanční spoluúčast na projektu je vítána, ale není podmínkou.

*** 3 lektorky, 12 setkání, za každé setkání 500 Kč na lektorku

Poznámka:

Předpokládáme 30 účastníků kurzu. Kurzovné bude činit 500 Kč / rok. Celkem tedy budou příjmy od účastníků tvořit 15 000.

6. Prohlášení

Prohlašuji, že všechny poskytnuté informace jsou pravdivé. Souhlasím se zařazením veškerých údajů z formuláře do informační databáze přístupné veřejnosti (netýká se osobních údajů).

Datum:

Podpis zástupce skupiny: _____

Podpis dalšího člena skupiny _____

7. Prohlášení garanta projektu

Jméno a přímení garanta/organizace	PhDr. Jiří Pospíšil, Ph.D. / Univerzita Palackého v Olomouci, CMTF
Adresa	Univerzitní 22, 771 11 Olomouc
Telefon	723341790
Vztah k projektové skupině	Vedoucí bakalářského projektu
<p>Prohlašuji, že jsem seznámen s projektem a mohu v případě potřeby poskytnout reference. Zavazuji se, že v případě udělení grantu tomuto projektu, poskytnu mladým lidem v průběhu realizace projektu potřebné odborné vedení/supervizi.</p> <p>Datum:</p> <p>Podpis:</p>	

Příloha 1

Příklad aktivit na lekci 8, 9

Rozpracování lekce 9, 10. Kompetence občanské.

Občanské kompetence jsou takové znalosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty, které umožní žákům v dospělosti plnohodnotné zapojení do života občanské společnosti. (<http://www.otevrene-vyucovani.cz/ov/kompetence/kompetence.htm>)

Cíl: Děti vědí, jak se mohou aktivně účastnit na životě společnosti. Umí komunikovat s druhými a dohodnout se na společném řešení. Umí respektovat autoritu.

Název činnosti pro lekci 9:	„Pošli to dál“
Potřebný čas:	120 minut
Použitý materiál:	DVD s filmem “Pošli to dál”, promítací technika (dataprojektor, plátno).
Průběh činnosti:	<p>Dětem pustíme film “Pošli to dál”. Po jeho skončení diskutujeme společně o ději nebo děti rozdělíme do skupin a dáme jim otázky, týkající se filmu, na které musí odpovědět. Pak jednotlivé skupiny prezentují a srovnávají své odpovědi.</p> <p>Tipy na otázky *:</p> <p>“Myslíš si, že se příběh z filmu může stát skutečností?”</p> <p>“Zažil jsi někdy Ty sám, že když si udělal něco dobrého, tak že se změnilo něco k lepšímu? Pokud ano, kdy?”</p> <p>“Co se Ti na filmu líbí?”</p> <p>“Co se Ti nelíbí?”</p> <p>“Myslíš si, že je spravedlivé, že chlapec ve filmu zemřel kvůli tomu, že se zastal slabšího?”</p> <p>“Jak se Ti líbí jeho nápad s posláním dobrého skutku?”</p> <p>“Myslíš si, že mělo jeho jednání smysl? Pokud ano, proč?”</p> <p>*Otázky je nutné přizpůsobit věku a vyspělosti dětí.</p>
Zhodnocení:	Film by měl děti motivovat k aktivnímu přístupu k životu a ke svému okolí. Měl by jim ukázat, že je možné, aby i děti jejich věku nějakým způsobem změnilы svět.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Pokud vedoucí film nezná, je nutné, aby se na něj předem podíval. Film končí na první pohled negativně. Možná děti na konci neuvidí pozitivní poselství a řeknou si, že na dobro stejně hlavní hrdina doplatil. Pokud to bude potřeba (to můžeme zjistit odpovědí dětí na otázky), dovysvětlíme dětem poselství filmu. (Třeba takto: “Žádné dobro se ve světě neztratí, vše má smysl. Někdy je potřeba obětovat se pro dobrou věc. Chlapec ve filmu zaplatil životem za to, že se zastal slabšího. I to se může stát. My se asi nikdy v životě nedostaneme do situace, kdy bychom za dobrou věc museli položit život, ale určitě někdy budeme muset něco obětovat – třeba svoje pohodlí, budeme si muset něco

	<i>odřeknout, a podobně. I to má svou cenu. Dobro většinou něco stojí. Ale jenom dobro může náš svět udělat lepším a lidi šťastnějšími.”)</i>
Kritéria pozorování:	Pozorujeme reakce dětí na jednotlivé scény ve filmu. Případně můžeme film v některých chvílích zastavit a zodpovědět dětem případné otázky. Po zhlédnutí filmu věnujeme pozornost diskuzi a odpovíme na zadané otázky.
Použité zdroje a literatura:	Film „Pošli to dál“ Režie: Mimi Leder USA, 2000

Název činnosti: pro lekci 9	Co můžu udělat pro své okolí já?
Potřebný čas:	30 minut
Použitý materiál:	Balící papír (flipchart), fixy
Průběh činnosti:	Děti rozdělíme do dvou nebo tří skupin a každé skupině dáme arch balícího papíru a fixy. Musí vymyslet co nejvíce činností, které mohou děti udělat pro své okolí (jak mohou ony samy změnit svět). Po uplynutí daného časového limitu každá skupinka představí své nápady.
Zhodnocení:	Aktivita by měla pomoci dětem, aby se zamyslely nad potřebami dnešního světa a nad možnostmi, jak se ve svém okolí zapojit.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	U menších dětí by jim vedoucí mohl nastínit oblasti, ve kterých by se mohly angažovat.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme schopnost spolupráce, úroveň komunikace mezi dětmi ve skupinkách, nápady jednotlivých dětí, apod.
Použité zdroje a literatura:	_____

Název činnosti: pro lekci 9	Zachránci
Potřebný čas:	40 minut
Použitý materiál:	Asi 30 m dlouhá šňůra, kbelík s vodou, pingpongový míček, plastový kelímek s horní obrubou, lano na vymezení zakázaného území
Průběh činnosti:	Vymezíme zakázané území, doprostřed něhož umístíme kbelík s vodou, ve které je pingpongový míček. Děti dostanou k dispozici 30 m provázku a plastový kelímek. Jejich úkolem je získat pingpongový míček z kbelíku, aniž by kdokoliv z nich vstoupil do zakázaného území. Legenda: Skupina dětí se může stát pyrotechniky, kteří musí z nádoby s nebezpečnou výbušninou vytáhnout roznětku v podobě malého, bílého předmětu a zachránit tak okolí před výbuchem. Nádoba s výbušninou leží v území, které je potřísněné jedovatou látkou.
Zhodnocení:	Aktivita rozvíjí schopnost spolupráce, vymýšlení společného řešení.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Snažíme se děti motivovat, aby se zapojily do vymýšlení všechny. Jako alternativu hry můžeme dětem dát k dispozici jiné pomůcky (izolepu, papír,...). V tom případě si ale musí vedoucí předem vyzkoušet, zda je možné nějak míček vytáhnout.
Kritéria pozorování:	Sledujeme úroveň spolupráce, nápady jednotlivých dětí, apod.
Použité zdroje a literatura:	HERMOCHOVÁ, S. <i>Hry do kapsy VIII</i> . Praha: Portál, 2005. 96 s. ISBN 80-7178-984-4.

Název činnosti: pro lekci 10	Tvorba pravidel skupiny
Potřebný čas:	60 minut
Použitý materiál:	Balící papír, fixy
Průběh činnosti:	Vedoucí společně s dětmi vytvoří pravidla skupiny, podle kterých se budou všichni řídit a která se budou respektovat.
Zhodnocení:	Společné tvoření pravidel skupiny dětem pomůže uvědomit si, že jsou spoluúčastní na fungování skupiny, že jsou na stejné úrovni jako vedoucí, ale že je zároveň musí respektovat. Po vymyšlení pravidla děti přepíší a vyvěsí si je v klubovně.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Vedoucí by měl nápady dětí korigovat a pomoci jim formulovat konkrétní pravidla. Je potřeba zvážit, zda tuto aktivitu nezařadit hned na začátek kurzu. V případě, že se skupina schází jen na kurz a po něm už nebude pokračovat, měla by se aktivita zařadit na začátku. V případě, že se skupina dětí bude scházet i po kurzu, je dobré dát ji na konec, když už se děti znají.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme děti, jak se zapojují do vymýšlení pravidel, jejich schopnost shodnout se na společném řešení, vytváření kompromisů.
Použité zdroje a literatura:	_____

Název činnosti: pro lekci 10	Volby
Potřebný čas:	45 minut
Použitý materiál:	Papírky s nadepsanými situacemi.
Průběh činnosti:	Děti dostanou lístečky, na kterých je napsaná nějaká krizová situace. * Počet lístečků je shodný s počtem dětí ve skupině (může být i více lístečků než dětí). V daném časovém limitu se musí rozhodnout, koho by ve skupině zvolili pro řešení konkrétní situace. Každému členu musí skupina přiřadit alespoň jeden lísteček. Po skončení voleb děti zdůvodňují svá rozhodnutí, proč se rozhodly k dané situaci vybrat tu kterou osobu. Daná osoba se může vyjádřit, jestli si skutečně myslí, že by situaci zvládla vyřešit a může navrhnout, jak by ji řešila.
Zhodnocení:	Aktivita pomůže dětem uvědomit si kvality svých jednotlivých členů. Je vhodná k tomu, aby se děti naučily rozhodovat.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Vedoucí musí vymyslet vhodné situace. Může sám zkusit odhadnout schopnosti dětí (pokud je zná) a pokusit se vymyslet situace “na míru”. Potom je dobré pozorovat, jestli se děti rozhodují podobně, jak on uvažoval. Nutnou podmínkou pro hru je, aby se děti mezi sebou dobře znaly. Ze strany vedoucího je nutná příprava aktivity předem. Při samotném průběhu hry by neměl do aktivity příliš zasahovat svými návrhy, ale měl by nechat děti, aby se samy dohodly.

Kritéria pozorování:	Vedoucí pozoruje komunikační a rozhodovací schopnosti jednotlivců i celé skupiny. Pozornost je dobré zaměřit na diskuzi po aktivitě a vyvodit z ní závěry pro další práci se skupinou. (Kdo má jaké schopnosti, ...).
Použité zdroje a literatura:	_____

Název činnosti: pro lekci 10	Společné řešení
Potřebný čas:	30 – 45 minut
Použitý materiál:	Mince v celkové hodnotě 50 Kč.
Průběh činnosti:	Děti posadíme do kruhu, doprostřed dáme mince v hodnotě 50 Kč. Děti dostanou časový limit (30-45 minut), ve kterých dostanou za úkol domluvit se na společném řešení, jak s penězi naloží. Můžou s nimi udělat cokoli. Jedinou podmínkou je, aby všichni s řešením souhlasili. Pokud po uplynutí časového limitu nebudou mít jasné řešení, co s penězi udělají, vedoucí peníze vezme a před dětmi peníze vyhodí. (To dětem řekneme dopředu).
Zhodnocení:	Aktivita by měla dětem pomoci k tomu, aby se navzájem dokázaly shodnout, udělat kompromis, ustoupit, i prosadit svůj názor.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Vedoucí by do diskuze dětí neměl příliš zasahovat a nechat je, aby se samy dohodly. Nemusíme od nich ale vyžadovat nějaké konkrétní rozhodnutí. I když se rozhodnou částku nevyužít, je to jejich způsob řešení.
Kritéria pozorování:	Vedoucí pozorují děti, jak diskutují, kdo diskuzi vede, kdo se drží zpátky, kdo se snaží prosadit svůj názor, kdo je schopný kompromisu, kdo je dominantní, kdo snáze ustupuje, ... Aktivita nám může pomoci lépe pochopit pozice dětí ve skupině. Řešení, které děti vymyslí, nám může napovědět, jaká skupina je.
Použité zdroje a literatura:	_____

Přihláška do občanského sdružení HraPaMo

- Dle stanov se přihlašuji za řádného člena sdružení

<u>Jméno:</u>	<u>Příjmení:</u>	<u>Datum narození:</u>
<u>Trvalé bydliště (ulice, č.p., obec, psč):</u>		
<u>Kontakt na sebe</u> <u>mobil:</u> <u>e-mail:</u>		

- Jako člen se zavazuji platit pravidelný členský příspěvek ve výši 50 Kč/rok. Souhlasím, aby o. s. HraPaMo zpracovávalo mé osobní údaje pro potřeby řádné činnosti sdružení podle zákona 101/2000 sb.

Dne:

.....

Podpis člena (zák. zástupce):

.....

Přihláška do občanského sdružení HraPaMo

- Dle stanov se přihlašuji za řádného člena sdružení

<u>Jméno:</u>	<u>Příjmení:</u>	<u>Datum narození:</u>
<u>Trvalé bydliště (ulice, č.p., obec, psč):</u>		
<u>Kontakt na sebe</u> <u>mobil:</u> <u>e-mail:</u>		

- Jako člen se zavazuji platit pravidelný členský příspěvek ve výši 100 Kč/rok. Souhlasím, aby o. s. HraPaMo zpracovávalo mé osobní údaje pro potřeby řádné činnosti sdružení podle zákona 101/2000 sb.

Dne:

.....

Podpis člena:

.....

Příloha č. 4 Přehled kroužků na základních školách Brodek a Otaslavice

Základní škola Brodek u PV

Přehled kroužků pro školní rok 2010/2011

PO	Anglický jazyk – konverzace 7.00 – 7.45			Chemický kroužek 13.30 – 15.00	Pohybové hry 15.00 – 16.30
ÚT	Zeměpisný kroužek 7.00-7.45	Šachový kroužek 7.00 – 8.00	Anglický jazyk 12.00 – 13.30	Výtvarný kroužek 12.40 – 14.15	
ST			Pěvecký kroužek 12.45 – 13.30	Internet klub 14.00 – 14.45	Keramický kroužek 14.00 – 15.30
ČT	Cvičení z matematiky 7.00-7.45		Keramický kroužek, Ruský jazyk 12.30 – 13.30	Míčové hry 14.00 – 15.30	
PÁ	Sborový zpěv 7.00 – 7.45				

Základní škola Otaslavice

Přehled kroužků pro školní rok 2010/2011

PO			Sborový zpěv	Novinářský kroužek 13.30-14.15	Kroužek rozvoje osobnosti 14.25-15.45
ÚT	Volejbal				Výtvarná dílna

	6.45–7.30				– keramika 14.25-15.45
ST	Sportovní kroužek 6.45–7.30	Angličtina 11.40–12.25			
ČT	Jazykový kroužek – Čj, Aj 6.45–7.30		Rukodělný kroužek 12.35-13.20	Minitenis 13.30-14.15	Bižuterní dílna 14.25-15.45
PÁ				Sportovní kroužek 13.30-14.15	Minitenis 14.25 – 15.10

Příloha č. 5 Ukázka průběhu akce

Název setkání: výlet na hladomornu v Otaslavicích

Datum uskutečnění: 19. září 2009

Počet účastníků: 12 dětí a 4 vedoucí

Cíle setkání:

- využití příznivého podzimního počasí k výletu do přírody
- zábava při společných hrách, komunikace a sociální interakce mezi dětmi i vedoucími
- fyzický pohyb v rámci pochodu i pohybových her
- poznání historie místa hladomorny a nové poznatky o vesnici Otaslavice
- společné vytvoření atmosféry u „táborového ohně“ na farní zahradě, kolektivní hry v kruhu

Finanční zajištění:

Náklady (výdaje) na zářijové setkání byly nízké. Vedoucí zajistili z vlastních zdrojů odměny pro děti za hry a soutěže, dále materiál a pomůcky na jednotlivé činnosti a občerstvení k táborovému ohni. Děti neplatily žádný účastnický poplatek. Ani účast na kulturní programu v Otaslavicích nebyla zpoplatněna. Příjmy pro vedoucí z této akce byly nulové.

Odměny za hry a soutěže:	50 Kč
Tiskový materiál:	Možnost tisku ve farnosti.
Další pomůcky (balónky, papírové koule, provazy,...):	Dostupnost tábornických a sportovních věcí na farním úřadě v Brodsku.
Občerstvení (špekáčky, chleba, minerálky):	150 Kč
Výdaje celkem:	200 Kč

Příprava na akci:

Týden před smluveným termínem akce dostaly děti do poštovních schránek pozvánky obsahující informace o místě, čase i náplni setkání. Plakátek s pozváním na tuto akci byl dostupný také v elektronické verzi na stránkách Google skupiny „Kunčina Ves 2009“ a na osobních emailech dětí.

Na programu se vedoucí domluvili skrze emailovou poštu. Naplánována byla hlavní linie setkání a jednotlivé výplňové hry si nachystal každý vedoucí sám.

Stručný časový harmonogram akce:

9.00 sraz před farou v Brodku

9.00 – 9.10 předložení následujícího programu, vysvětlení hry Kolíček

9.10 – 10.30 výlet do vesnice Otaslavice, po cestě hra Kolíček

10.30 – 11.00 svačina u hladomorny v Otaslavicích

11.00 – 12.00 hra „Poznej Otaslavice“

12.00 – 12.30 vyhodnocení hry, odpočinek

12.30 – 13.30 bojové hry s papírovými koulemi

13.30 – 13.45 svačina

13.45 odchod do kulturního areálu farnosti v Otaslavicích

14.00 – 15.00 účast na kulturním programu při slavnosti k novému otevření areálu – shlédnutí hudebního vystoupení pěveckých sborů

15.00 – 16.00 cesta zpět do Brodku – pokračování hry Kolíček

16.00 – 16.30 příprava táborového ohně na farní zahradě – sekání dřeva, příprava ohniště, chystání špekáčků a pečiva, nachystání posezení z laviček

16.30 – 17.30 opékání špekáčků, kolektivní hry v kruhu u ohně – Mafiáni; Hádej kdo jsem; povídání, zhodnocení dne, krátké pohybové hry na farní zahradě – Štrúdl; Cambridge a Oxford; Trpaslíci, obři a čarodějnice.

17.30 – 18.00 postupné ukončení setkání, pověření vybraného dítěte k zápisu do kroniky, rozchod domů

Stručná charakteristika her:

Název hry	Charakteristika hry
Kolíček	Pochodová, na postřeh a schopnost taktizovat
Poznej Otaslavice	Pohybová, na schopnost komunikace s neznámými lidmi, na efektivní řešení úkolu.
O poklad	Bojová, fyzicky náročnější, rozvíjí spolupráci ve skupině.
Dobývání hradu	Bojová, fyzicky náročnější, rozvíjí spolupráci ve skupině a strategické myšlení.
Mafiáni	V kruhu, dovednosti v oblasti řeči těla, mimiky, na schopnost přesvědčit ostatní.
Hádej kdo jsem	Rozvíjí kognitivní znalosti, procvičuje paměť, učí tvoření vhodných otázek.
Štrúdl	Zábavná, pohybová, prevence proti vzniku ostrčených pozic ve

	skupině.
Cambridge a Oxford	Na fyziku, rychlost a spolupráci v týmu.
Trpaslíci, obři a čarodějnice	Pohybová pro zasmání, na postřeh, procvičuje krátkodobou paměť.

Detailní popis jednotlivých her:

Název hry:	Bojová hra Dobývání hradu
Velikost skupiny:	Minimálně 10 hráčů, počet by však měl být vždy sudý, protože se děti dělí na dvě stejně velké skupiny.
Potřebný čas:	Cca 15 minut.
Použitý materiál:	Papírové koule o velikosti tenisového míčku (cca 50 koulí pro dvě družstva po 5ti dětech, dvě odlišné vlajky, nejlépe se středověkými erby, provaz na ohraničení území hradu.
Motivace:	Pokud je dostatek času na přípravu hry, může jako motivace posloužit scénka vedoucích na téma středověk. Pro větší efekt mohou být využity také kostýmy. Jednodušší variantou je krátké povídání si s dětmi o dobývání středověkých hradů či přečtení krátkého příběhu. Například: <i>„Za ranního rozbřesku bylo vidět a také slyšet třistahlavé vojsko. Už jsou tady! Ještě posední pohled na bojovníky kolem sebe. Všichni jsou připraveni a na mnoha tvářích se dokonce zračí mírný úsměv. Jsme odhodláni bránit tuto pevnost do posledního dechu. Pak už jsem svůj zrak upřel jen a jen na nepřítele. Tuto bitvu musíme vyhrát!“</i> .
Průběh činnosti:	Děti se rozdělí na dva týmy a dostanou stejný počet papírových koulí – cca 5 pro každého hráče a vlajku (kus látky, papír, fáborek). Jeden tým jsou obránci hradu a druhý tým dobyvatelé. Obránci hradu si vyberou nějaké opevněné místo, kde jsou alespoň trochu chráněni (příkop na vrcholku kopce, plácek obehnaný z nějaké strany zdí či chráněný stromy). Úkolem dobyvatelů je postupně hrad dobývat a to tak, že se blíží k hradu a vyřazují obránce trefováním se do nich koulemi... v momentě, kdy nezbude nikdo, kdo by hrad chránil, je dobyt a dobyvatelé mohou vztyčit svou vlajku. Úkolem obránců je hrad chránit, tedy hlavně se vyhýbat střelám protivníků, ale zároveň protivníky vyřazovat střelbou koulemi. Pravidla: Každý hráč má dva životy, pokud ztratí první, hází už jen levou rukou. Po ztrátě druhého je vyřazen ze hry. Dobyvatelé nesmí na vyznačené území obránců a obránci naopak v tomto vyznačeném území

	<p>musí setrvat. Oba týmy se vystřídají v obraně i útoku.</p>
Zhodnocení:	<p>Tato pohybově náročnější bojová hra je dobrá pro vybití fyzického i psychického napětí. Každé dítě „bojuje“ za skupinu a tak se učí týmové spolupráci, dobré komunikaci, zvláště při plánování vhodné strategie.</p>
Úskali pro vedoucího, metodické pokyny:	<p>Nejtěžší je výběr vhodného terénu. Vedoucí by si měl místo obhlédnout ještě před uskutečněním hry.</p> <p>Pokud je hra zařazena do programu výletu, musí si děti s sebou papírové koule nést.</p> <p>Někdy není v silách vedoucích, aby sledovali všechny hráče, zda postupují dle pravidel v případě, že jsou zasaženi papírovou koulí.</p>
Kritéria pozorování:	<p>U dětí pozorujeme schopnost vzájemné domluvy v týmu. Vedoucí si může všimnout toho, jak jsou jednotlivé děti poctivé a schopné dodržovat stanovená pravidla. Zajímavé je sledovat reakce dětí, které jsou svědky podvodu hráče z druhého týmu. Většinou se velmi horlivě dožadují spravedlnosti. Ti, kdo nejvíce křičí, že ostatní podvádí, nemají sami čisté svědomí.</p>

Název hry:	Bojová hra O poklad
Velikost skupiny:	<p>Minimálně 10 hráčů, počet by však měl být vždy sudý, protože se děti dělí na dvě stejně velké skupiny.</p>
Potřebný čas:	<p>Alespoň 15 minut, dle zájmu se hra může prodlužovat.</p>
Použitý materiál:	<p>Papírové koule o velikosti tenisového míčku (cca 50 koulí pro dvě družstva po 5ti dětech, 2x odlišná mapka místa pokladu – rozstříhaná na kousky (cca 5-10 kousků), poklad (drobné předměty, sladkosti), papír A4 označující studnu života, označení hradu – papír A4 s erbem, označení úkrytu hledačů – papír A4.</p>
Motivace:	<p>Úvodní řeč vedoucího: <i>„Nejrůznější poklady lákaly a lákají dodnes své hledače. K jejich nalezení však nikdy nevede snadná cesta. Mnoho nástrah je kladeno před nohy těch, co se opováží o bohatství usilovat. Dnes se vžijete do role hledačů i strážců pokladu velmi vzácného...“</i></p> <p>Pro udržení motivace při hře je dobré, aby se někteří vedoucí účastnili boje spolu s dětmi. Síly obou družstev však musí zůstat vyrovnané.</p>
Průběh činnosti:	<p>Děti se rozdělí na dva týmy. Jedni se stávají strážci pokladu a druzí hledači. Strážci si opět vyberou nějaké území, nejlépe nahoře na kopci. Hledači na ně útočí a snaží se získat informace o ukrytém pokladu.</p>

	<p>Úkolem strážců je bránit pevnost s tajemstvím o pokladu. Tajemství by je v podobě malých ústřížků mapky, které po složení dávají informaci, kde je poklad ukrytý. Území strážců je ohraničeno provazem, za kterým se nesmí pohybovat. Způsob bránění je pomocí papírových koulí. Pokud se nějaký hledač dostane za hranici území, musí jej nechat, aby si jeden z dílků mapy odnesl.</p> <p>Úkolem hledačů je postupně vnikat do pevnosti a krást ústřížky s informací o pokladu. Když se jim podaří dostat se za území ohraničené provazem, mohou si jeden z dílků mapy vzít. Na území strážců už se do hledačů nemohou strážci strefovat.</p> <p>Pravidla: Pokud je hledač nebo strážce zasažen, musí si jít nabrat život k místu označenému jako studna života. Toto místo je vzdálené od obou území stejně, cca 20 metrů. Hra je časově omezena, pokud se hledačům nepodaří do 10ti minut ukrást všechny dílky mapky, hra se stopne a hledači musí poklad hledat s tím, co mají. Uloupené ústřížky si hledači nosí do označeného úkrytu hledačů. Ústřížky mohou skládat i v průběhu hry.</p> <p>Na závěr hry najdou hledači svůj poklad a poté se družstva vystřídají. Je potřeba, aby pro každou skupinku byl poklad ukrytý někde jiné, tedy musí být vyrobeny dvě různé varianty map.</p>
Zhodnocení:	Hra je pro děti fyzickým i psychickým uvolněním. Mohou se dostatečně vybit, zároveň používají také hlavu při plánování strategie a na konci při skládání mapky a orientaci podle ní. Hra učí spolupráci a posiluje týmového ducha.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	<p>Stejně jako předchozí bojová hra, je i tato náročná na výběr hracího území. To by mělo být pestré, ale i bezpečné.</p> <p>Může se stát, že strážci vystřelí své koule velmi rychle a pokud je hledači nevracejí v útoku zpět, nastane situace, kdy strážci už nemohou bránit mapku a hledači tak ukořistí všechny díly mapky téměř najednou. Aby se to nestalo, je dobré na začátku upozornit, že se papírové koule nesmí zdržovat ani na jedné straně.</p>
Kritéria pozorování:	Vedoucí si jako nestranní pozorovatelé mohou všimnout dětského zápalu pro hru, toho, jak se děti mezi sebou dokáží domluvit a zvláště pak fyzické zdatnosti, obratnosti a vytrvalosti každého z dětí. Při skládání mapky je vhodné pozorovat význam rolí ve skupině. Kdo se ujme skládání? Kdo stojí bokem a neúčastní se? Kdo do všeho mluví? Komu ostatní nedají šanci se projevit?
Název hry:	Pochodová hra Kolíček
Velikost skupiny:	3 – 30 dětí

Potřebný čas:	Hraje se po celou cestu z místa A do místa B
Použitý materiál:	2 – 5 kolíčků na prádlo
Motivace:	Jak moc si při chůzi dokážete všimnout dění okolo sebe? Dokážete vycítit, když se za vámi někdo potajmu plíží? A naopak umíte se nenápadně přiblížit k člověku a kolíček mu připnout? Odvést pozornost třeba vyprávěním a v nestřežený moment se kolíčku zbavit.
Průběh činnosti:	Před začátkem cesty jsou děti seznámeny s počtem kolíčků ve hře. Pro 10 ti členou skupinku je vhodné hrát se dvěma kolíčky. Skupinka se vydává na cestu a po chvíli chůze vedoucí nepozorovaně připne dvěma lidem (v případě dvou kolíčků) kolíček někam na ošacení či batoh. Až si dotyčný všimne kolíčku, sundává si jej aniž by dal najevo jeho přítomnost a skrytě jej připíná na někoho druhého. Cílem hry je nemít na konci cesty připnutý kolíček. Ti, komu kolíček na konci zůstane musí plnit úkol, který mu skupina vymyslí.
Zhodnocení:	Zábavná hra na postřeh při chůzi rozvíjí schopnost dlouhodobějšího soustředění a všímání si dění okolo sebe. Dále učí strategickému myšlení a plánování.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je potřeba zvážit, zda se tato hra hodí pro terén, kterým se skupina pohybuje. Nejvhodnější je trasa lesem či jinde v přírodě, kde si děti při předávání kolíčku nemohou ublížit. Méně vhodná je pro pochop na silnici, kde se pohybují motorová vozidla. Děti při hře snadno ztrácejí pozornost k jiným věcem. Na konci hry, při udělení úkolů těm, komu kolíčky zůstaly, je potřeba aby vedoucí korigoval domluvu skupiny tak, aby nedošlo k vymyšlení či uskutečnění úkolů ponižujících, velmi těžkých či nebezpečných.
Kritéria pozorování:	U dětí pozorujeme schopnost všímavosti, postřehu a soustředění. Také vynalézavost a vymyšlení strategie.

Název hry:	Znalostní a pohybová hra Poznej Otaslavice
Velikost skupiny:	6 a více dětí, vždy ale sudý počet
Potřebný čas:	Doba trvání hry se přizpůsobuje počtu zúčastněných dětí, počtu tématických otázek a rozsáhlosti hracího území (vesnice, část města,...) Obecně by vedoucí měl počítat s 60 min a více . Také je potřeba určitý čas na přípravu hry, ta může zabrat podle rozsáhlosti území cca 30 min a více .
Použitý materiál:	Seznam tématických otázek pro každou dvojici (či jednotlivce), tužky,

	podložky na psaní.
Motivace:	Vyprávění zajímavostí o daném místě a pozvednutí významu chybějících informací. Např. „Byli jste pověřeni starostou této vesnice o zjištění potřebných údajů o vesnici, ze kterých bude sestaven průvodce pro návštěvníky.“
Průběh činnosti:	<p>Děti se rozdělí do dvojic a každá dvojice dostane jeden papír s otázkami týkajícími se zkoumaného území. Např. Kde se nachází Obecní úřad dané vesnice? Kolik km je od vesnice vzdálená restaurace xy? Jak se jmenuje třetí autobusová zastávka ve směru na...? Než začnou dvojice zjišťovat potřebné informace, upozorní vedoucí na to, že ve hře jde o čas, že odpovědi musí být správné a nesmí se mezi dvojicemi vyměňovat. K obdržení odpovědi mohou děti využít všech dostupných prostředků. Mohou se ptát místních lidí nebo si odpověď ověřit na vlastní oči. Každý si zvolí strategii, která mu nejvíce vyhovuje.</p> <p>Po rozchodu dětí zůstává vedoucí na jednom místě a čeká na dvojice, které dokončují svůj úkol v pořadí. Postupně kontroluje správné odpovědi a pokud informace nesedí, posílá dvojici zpět do hry. Vyhrává ta dvojice, která je zároveň nejrychlejší a má všechny odpovědi správně. Tedy hodnotí se obě kategorie.</p>
Zhodnocení:	Tato aktivita rozvíjí schopnost komunikace a to nejen v rámci týmové spolupráce, ale také komunikaci s neznámými lidmi. Prověřuje schopnost umět lidi oslovit a vhodně volenými otázkami získat potřebné informace. Hra rozvíjí také strategické myšlení, posiluje fyzickou zdatnost.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	<p>Velké požadavky jsou kladeny na území, na kterém se hra odehrává. Aby byly podmínky pro všechny stejné, musí vedoucí vybrat takové místo, které je všem účastníkům neznámé. V žádném případě by to nemělo být město či vesnice, která je bydlištěm některého z dětí.</p> <p>Důležité je také vhodně zvolit dvojice, aby síly byly vyrovnané a děti nevzdávaly hru předem. V každém týmu by měl být jeden hráč zdatný fyzicky a jeden schopný rychlého a pohotového myšlení pro volbu strategie. Děti si mohou dvojice losovat, pokud by však vedoucí pochyboval o vyrovnaných silách, může dvojice určit sám dle svého uvážení.</p> <p>Děti jsou také velmi háklivé na spravedlivé vyhodnocení hry. Vedoucí proto musí brát v úvahu nejen rychlost, ale i správnost odpovědí a samozřejmě i snahu a třeba i spolupráci v týmu.</p>
Kritéria pozorování:	U dětí pozorujeme schopnost spolupráce, fungování vzájemné komunikace uvnitř skupiny i prezentace jednotného názoru skupiny ostatním.

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 728 577 202,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

Příloha č. 6 Tábtorové formuláře

Přihláška na letní tábor v Železných Horkách (17.-27.7.2011)

Ahoj kamaráde,

možná už pomalu začínáš přemýšlet, jak prožiješ letošní letní prázdniny. Nebo ne?
K pořádným prázdninám patří dobrodružství, tajemné dálky, večery u ohně, spaní ve spacáku, kamarádi, ...

Pokud chceš toto všechno, a ještě mnoho dalšího, o letošních prázdninách zažít, neváhej a jeď s námi na letní tábor do Železných Horek!

Stačí vyplnit přihlášku, kterou právě držíš v ruce, a spolu se zálohou xxx Kč ji nejpozději v **xxxxxxxxxxxxx** odevzdat na faře v Brodku u Prostějova (Císařská 36, 798 07). Celková cena tábora je 2000 Kč.

Zdraví Tě vedoucí tábora

-----zde odstříhnete-----

Přihláška dítěte na tábor – Železné Horky 2011

JMÉNO A PŘIJMENÍ DÍTĚTE

RODNÉ ČÍSLO TŘÍDA TELEFON..... E-MAIL.....

BYDLIŠTĚ včetně PSČ

.....

JMÉNO OTCE..... TELEFON.....

E-MAIL..... ZAMĚSTNAVATEL.....

JMÉNO MATKY..... TELEFON.....

E-MAIL..... ZAMĚSTNAVATEL.....

Bylo dítě už někdy na stanovém táboře?

Dne..... Podpis rodičů

Doporučujeme dítě očkovat proti klíšťové encefalitidě!

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 728 577 202,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

Vyjádření rodičů k zájmům, povaze dítěte; možnost darování potravin:

Základní informace pro rodiče

Vážení rodiče, v této složce najdete táborové formuláře, které jsou nezbytné pro táborovou dokumentaci. Tyto formuláře odevzdáte vedoucímu při odjezdu na tábor.

Vyžadujeme od Vás dvě potvrzení:

1) Posudek lékaře o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na letním táboře

Toto potvrzení musí vystavit ošetřující lékař dítěte a platí 1 rok. Pokud máte doma již jedno toto potvrzení, které bude v době tábora ještě platné (např. z lyžařského výcviku dítěte, ze školy v přírodě, apod.), nemusíte vyřizovat další. Pokud žádné takové nemáte, je nutné zajít s dítětem k lékaři a nechat si je vystavit. Po skončení tábora Vám bude potvrzení vráceno.

2) Písemné prohlášení rodičů – zástupců dítěte (tzv. potvrzení o bezinfekčnosti)

Tento dokument podepisujete za dítě Vy sami nejpozději 1 den před odjezdem na tábor. Svým podpisem stvrzujete, že dítě netrpí infekčním onemocněním, ani s ním nepřišlo v posledních 2 týdnech před začátkem tábora do styku. Za pravdivost tohoto prohlášení nesete právní i morální zodpovědnost. Vyplňujte je, prosíme, poctivě a neposílejte na tábor infekčně nemocné děti.

Další:

Dále Vás prosíme, abyste při odjezdu dítěte na tábor odevzdali zdravotníkovi kartičku pojištěnce (stačí kopie) a průkaz na slevu jízdného (pokud ho dítě vlastní).

Posudek lékaře o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na letním táboře

Jméno a příjmení dítěte:

datum narození:

adresa trvalého pobytu:

Část A: Posuzované dítě k účasti na škole v přírodě nebo zotavovací akci

- je zdravotně způsobilé *)
- není zdravotně způsobilé *)
- je zdravotně způsobilé za podmínky (s omezením)*)

Posudek je platný 12 měsíců od data jeho vydání, pokud v souvislosti s nemocí v průběhu této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti.

Část B: Potvrzení o tom, že dítě:

se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním: ANO NE *)

je proti nákaze imunní (typ/druh):
.....

má trvalou kontraindikaci proti očkování (typ/druh):
.....

je alergické na:
.....

dlouhodobě užívá léky (typ/druh, dávka):
.....

datum:

podpis a razítko lékaře:

*) Hodící se zaškrtněte

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 728 577 202,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

provozující zdravotnické zařízení vlastním jménem) návrhu nevyhoví, předloží jej jako odvolání odvolacímu orgánu.

Písemné prohlášení rodičů (zástupců dítěte)

Prohlašuji, že ošetřující lékař nenařídil dítěti

narozenému bytem

změnu režimu, dítě nejeví známky akutního onemocnění (průjem, teplota apod.) a okresní (příslušný) hygienik ani ošetřující lékař mu nenařídil karanténní opatření. Není mi též známo, že v posledních dvou týdnech přišlo toto dítě do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí.

Dítě je schopno zúčastnit se letního tábora od do

Jsem si vědom(a) právních následků, které by mě postihly, kdyby toto mé prohlášení nebylo pravdivé.

V dne20....

(datum ze dne odjezdu dítěte na tábor)

podpis zákonných zástupců

Seznam věcí s sebou

Ahoj !

Jak jsi jistě postřehl/a, tábor už téměř „klepe na dveře“. Posíláme Ti proto poslední informace, co si vzít s sebou pod stan, aby Ti nic nechybělo a zároveň nepřebývalo. :-)

Sejdeme se v Tvé věci odvezeme na tábořiště autem a my pojedeme vlakem v Cesta vlakem a autobusem bude trvat 2 hodiny a na tábořiště pak půjdeme ještě asi hodinu pešky. Vezmi si proto s sebou batoh se svačinou, pití a pláštěnku. Zpátky se budeme vracet v, rodiče si Tě vyzvednou na stejném místě v.....¹

Co si vzít s sebou?

Oblečení

kalhoty, tepláky, kraťasy, svetr, mikinu, trička, spodní prádlo, plavky, kapesníky, čepici, pláštěnku

Toaletní potřeby

opalovací krém, repelent!, hřebínek, zrcátko, kartáček na zuby, pastu, ručník, mýdlo (sprchový gel), šampon

Obuv

tenisky, sandály, holínky, ponožky (i teplé na spaní)

Ložní vybavení

spacák, karimatku, igelit, teplé oblečení na spaní

Jídelní potřeby

ešus, lžíce a lžičku (pokud s ním umíš, klidně i příbor :-)), hrníček světlé barvy (je v něm lépe vidět vosu)

Ostatní

léky – pokud nějaké užíváš

kartičku pojištěnce a pro slevy na autobus

menší obnos peněz

tužku, propisku, zápisník, baterku!

¹ Prázdná místa budou nahrazena konkrétními informacemi.

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 728 577 202,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

hodinky, sluneční brýle

menší batoh na výlet

láhev na pití

Co ještě můžeš vzít?

uzlovačku (ohebný 2 metrový provaz), knížku, zavírací nůž, hudební nástroj

Povinná výbava pro letošní tábor: gumáky,

Přejeme Ti, ať se Ti prázdniny vydaří, a zanedlouho na viděnou!

vedoucí tábora

Příloha č. 7 Návrh interaktivní hodiny

Interaktivní hodina s propagací tábora pro žáky ZŠ

Cíl: motivovat žáky k účasti na letním táboře 2011, vytvořit kladný vztah dětí k letním táborům

Určeno pro: žáky 5. – 9. tříd ZŠ Otaslavice a Brodek u Prostějova

Časová dotace: podle možností škol, cca 15 – 45 minut na skupinu (třídu)

Způsob provedení:

varianta A: v každé třídě zvlášť v době vyučovací hodiny

varianta B: ve vyhrazeném čase pro všechny třídy společně v prostorách tělocvičny

Termín provedení: květen 2011

Představitelé propagace: tři zakládající členky sdružení

Pomůcky: prezentace fotek v power pointu (popř. tištěných v papírovém albu), pomůcky k praktickým ukázkám – uzlovací provazy, kartičky s Morseovou abecedou, sáčky s malými předměty

Časový harmonogram pro časovou dotaci 45 minut:

5 minut – představení činnosti sdružení

10 minut – technika pojmové mapy – klíčové slovo LETNÍ TÁBORY – cílem je zjistit zkušenosti dětí s tímto typem aktivity a jejich představu o táborech; způsob provedení: psaním na tabuli

varianta B – charakteristika táborů podle písmen v klíčové slově (př. L – legrační, E – emotivní,...); způsob provedení: psaním na tabuli

15 minut – praktická ukázka táborových činností, děti si vyzkoušení luštění zprávy podle Morseovky, vázání uzlů, zkouška hmatu

5 minut – prezentace vybraných fotek z minulého tábora – motivace pro účast, provedení: powerpoint, popř. ukázka alba s tištěnými fotografiemi

5 minut – rozdání plakátků formátu A6 s potřebnými kontakty

Praktická ukázka táborových činností:

- Luštění zprávy

Lektorka vysvětlí princip a užití Morseovy abecedy a rozdá dětem pomocné kartičky s Morseovou abecedou. Lektorka na tabuli napíše zašifrovanou zprávu a děti se jí snaží

vyluštit. Kdo je hotov, přihlásí se a jeho výsledek je zkontrolován. Po stanoveném limitu se všichni dozvědí správný výsledek. Poté si děti mohou kartičky nechat.

- Vázání uzlů

Děti utvoří dvojice či skupinky. Každá dostane uzlovací provaz. Lektorky skupiny či dvojice obejdou a ukážou provedení jednoduchého uzlu, např. ambulantního. V průběhu zkoušení vázání lektorka vysvětlí použití uzlu.

- Poznávání předmětu poslepu

Děti se rozdělí do menších skupinek (cca po čtyřech) a každá dostane neprůhledný sáček s malými předměty. Děti si jedno po druhém vyberou rukou předmět, nechají jej v sáčku a popisují ostatním jeho vlastnosti než jej někdo uhodne. Všechny děti se postupně vystřídají.

Příloha č. 8 Rozpočet tábora 2011

Návrh rozpočtu pro 20 dětí a 7 dospělých osob

Příjmová část		Výdajová část	
Poplatky účastníků	2000 Kč/osobu	Odměna členům organizačního týmu	1000 Kč/osobu
Finanční příspěvek od obcí	* 5000 Kč	Materiální vybavení a pomůcky	5000 Kč ¹
Finanční příspěvek od farnosti Brodek u PV	1000 Kč	Stravné	60 Kč/os./den
Finanční příspěvek od organizátora – HraPaMo, o.s.	1000 Kč	Pronájem tábořiště	30 Kč/os./den
Sponzorské dary	500 Kč	Doprava na tábořiště tam i zpět	300 Kč/osobu
Finanční odměna od Nakladatelství Mravenec ²	1000 Kč	Výlety (doprava, vstup)	100 Kč/osobu
Další příjmy	500 Kč	Odměny pro děti, diplomy	300 Kč/osobu
		Další výdaje	500 Kč
Celkem	49 500 Kč	Celkem	46 690 Kč

¹ Farnost Brodek u PV poskytuje sdružení možnost kopírování, tisku, vypůjčení lékárničky, sportovních potřeb a jiných tábornických věcí. Sdružení dále vlastní laminovací přístroj a další táborovou výbavu (uzlovačky, společenské hry, pomůcky pro výuku tábornických dovedností, atd...).

² Za zpracování CTH z roku 2010 v rámci soutěže Nakladatelství Mravenec v oboru etapových a CHT her získalo sdružení finanční částku 1000 Kč za publikaci a publikační materiál nakladatelství v hodnotě 2000 Kč.

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 728 577 202,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

* Projekt pro uskutečnění letního dětského tábora 2011 bude zpracován a obcím v mikroregionu Předina předložen nejpozději 3 měsíce před termínem konání. Sdružení se spoléhá s podporou finanční i materiální (sportovní potřeby, kancelářské potřeby,...) v hodnotě do 5000 Kč.

Příloha č. 9 Táborový řád

Občanské sdružení HraPaMo pořádá pod svou záštitou v roce 2011 první letní dětský tábor. Povaha a ráz tábora vychází z tradice táborů pod hlavičkou Římskokatolické farnosti Brodek u Prostějova, později Občanského sdružení Sarkander.

Duchovní složka tábora zůstává zachována. Tábor je určen pro křesťanské i nekřesťanské děti. Smyslem tábora je vhodné a pestré naplnění volného času dětí, předávání duchovních a morálních hodnot a rozvoj jejich kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí komunikativních, sociálních a personálních, občanských a pracovních.

Představeným tábora je hlavní vedoucí, který je absolventem kurzu Hlavní vedoucí MŠMT. Jemu podléhají ostatní složky tábora: vedoucí, skupinkoví vedoucí, instruktoři, táborníci a další personál. Táborníci jsou rozděleni do skupinek podle rozhodnutí vedoucích. V jejich čele stojí skupinkový vedoucí spolupracující s vedoucím tábora.

Program dne

1. Denní program začíná budíčkem. Po probuzení táborník čeká na signál. Po něm nastoupí všichni kromě nemocných na rozcvičku. Cvičí se i za deště, ale rozcvička se zkrátí.
2. Po rozcvičce jdou všichni vykonat základní hygienu, ustelou si lůžko, uklidí stan a jeho okolí. Během dne vedoucí boduje pořádek ve stanu. Body jsou zapisovány do listiny na nástěnce.
3. Následuje snídaně, která je ohlášená signálem (tři dlouhé hvizdy na píšťalku). Před jídlem proběhne krátká ranní modlitba, kterou má na starosti vedoucí, nebo v případě zájmu, některý z táborníků. Po jídle si každý pečlivě myje nádobí (ešus, příbor, hrneček), utře jej a uloží na určené místo. Pověření táborníci uklidí stůl.
4. Po snídani se všichni sejdou na nástupu, který je ohlášen signálem (dlouhý a krátký hvizd).
5. Vzhledem ke křesťanskému charakteru tábora je do táborového dne zařazena i modlitba (ranní, večerní a před jídlem) a dvakrát za pobyt mše svatá. Nevěřící děti nejsou samozřejmě do modlitby nuceny, ale vyžadujeme, aby se v tichosti účastnili

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 724 377 477,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

modliteb a mší svatých spolu s ostatními.

6. Dopolední aktivity jsou věnovány tábornickým pracím (např. chystání dřeva na oheň, stavební práce v potoce,...), sportovním a pohybovým hrám a interaktivní výuce nejrůznějšími dovednostem táborníka.
7. Po obědě následuje polední volno. Táborník může navštívit některý z poledních klubů (např. výtvarný, hudební, hry...) nebo odpočívat, apod.
8. Každý den (kromě neděle a výletu) je do programu zařazena minimálně jedna etapová hra.
9. Po večeři se jdou táborníci umýt, k regeneraci a večerní hygieně využijí krátkého volna. V určený čas je zahájen večerní nástup. Na další program se táborník teple obleče a dbá pokynů vedoucích při dalším programu.
10. Celý den je zakončen společnou modlitbou. Po večerní modlitbě začíná večerka. Od večerky až do budíčku zachovává táborník noční klid. Na spaní si bere každý oblečení k tomu vyhrazené (pyžamo).
11. Každou noc je tábor hlídán. Noční hlídku tvoří dvojice táborníků, střídající se po 2 hodinách. Chovají se tiše, procházejí areálem tábora a v případě nebezpečí uvědomí noční pohotovost.

Obecná ustanovení

1. O zdraví táborníků pečuje ustanovený zdravotník. Pokud se někdo cítí nemocen nebo i při sebemenším úrazu, nahlásí to vedoucímu nebo přímo zdravotníkovi, který se stará i o pravidelné vydávání léků. Platí to i v noci.
2. Jídlo mají táborníci 5x denně: snídani, oběd, večeři a dvě svačiny. Ve stanu se nesmí přechovávat jídlo, které se může zkazit.
3. Táborník chodí v areálu tábora na záchod pouze na vyhrazené WC, nikoliv za stan (platí to i v noci). Po použití WC si umyje ruce mýdlem.
4. Táborník se obléká dle činnosti a počasí. Do uzavřených bot si vždy vezme ponožky
5. Do kuchyně, chatek vedoucích, na marodku a do cizích stanů je bez povolení vstup zakázán.
6. Bez souhlasu vedoucích nesmí nikdo opustit areál tábora a také se nikdo nejde bez doprovodu koupat do potoka.

7. Bez svolení vedoucího je zakázána jakákoliv manipulace se zápalkami a ohněm. Ve stanech se smí používat pouze baterka, ne svíčka. Také je ve stanu zakázáno používat jakékoli spreje - včetně deodorantů (ničí impregnaci celty).
8. **Mobilní telefony dětem nezakazujeme, ale důrazně doporučujeme, aby je zanechaly doma.** U nás jsou děti v bezpečí, telefony na spojení se světem také máme. Nebezpečí ovšem vyplývá z přítomnosti mobilů v táboře. Kromě toho, že se mohou rozbít, mohou také způsobit, že díky kontaktu s rodinou bude dítě smutné a tesknivé. Máte jedinečnou možnost poznat, zda jsou vaše děti závislé nebo ne☺ a taktéž je potěšit pravým nefalšovaným dopisem, do kterého se vměstná více, než 160 znaků. Pokud si přesto děti na tábor mobilní telefon vezmou, musí se smířit s tím, že budou v jeho používání omezeny nejen vedoucími (v tom smyslu, že dítě nesmí používáním mobilu rušit společný táborový program), ale také nedostatečným signálem v místě tábořiště a omezenými možnostmi dobít si baterii. **Dítě si nese samo zodpovědnost za svůj mobilní telefon a další cenné věci, které případně na táboře bude mít. Vedoucí nezodpovídají za ztracené nebo poškozené mobilní telefony a další cennosti.**
9. Během doby pobytu dítěte na táboře **je neděle určena jako návštěvní den.** Neděle je také dnem, kdy se slaví mše svatá.
10. Nejpozději do data uvedeného na táborové přihlášce musí každý přihlášený účastník zaplatit zálohu ve výši poloviny ceny tábora. Tato záloha je **nevratná.** Pokud se tedy například stane, že dítě těsně před táborem onemocní, nebo z jiného důvodu na tábor jet nemůže, není možné zálohu vrátit. Budeme už totiž mít pro dítě nakoupené odměny, apod. Doporučujeme, abyste měli náhradníka, který za dítě na tábor pojede. Doplatek (druhá polovina jeho ceny) je nutné uhradit nejpozději v den odjezdu na tábor. V případě, že je nutné, aby Vaše dítě kvůli nemoci či z jiného, **vlastní chybou nezaviněného,** důvodu opustilo tábor před jeho ukončením, vrací se Vám poměrná částka z ceny tábora podle délky pobytu, po kterou dítě bylo na táboře. Za každý započatý den, který dítě stráví na táboře, se z celkové ceny tábora odečítá 1/10. Pokud tábor stojí 1500 Kč, počítá se snížená cena následovně. Dítě musí například 4. den tábora odjet, odečteme od celkové ceny tábora 4/10 ceny (tj. v tomto případě 1500-600) a vrátíme Vám zbytek, tzn. 900 Kč. V případě, že již předem víte, že dítě bude muset odjet z tábora dříve (například na rodinnou dovolenou, apod.), hradíte cenu tábora v plné výši. Pokud pošlete na tábor dva a více sourozenců, je možné, po domluvě s hlavním vedoucím, cenu tábora snížit.
11. **Je přísně zakázáno na táboře kouřit, pít alkohol nebo používat a přechovávat návykové látky. V případě nedodržení viz. bod 12.**

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 724 377 477,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

- 12. Při závažném porušení táborového řádu musí táborník opustit tábor a bude předán rodičům bez nároku na vrácení peněz.**

Příloha č. 10 Rozpočet Kurzu rozvoje klíčových kompetencí¹

Příjmová část		Výdajová část	
Poplatky účastníků kurzu	15 000 Kč	Propagace (tisk plakátů, přihlášek)	2000 Kč
Finanční příspěvek od obcí mikroregionu Předina	2000 Kč	Materiál (papírenské zboží, sportovní pomůcky, kancelářské potřeby, výtvarné potřeby, odměny pro děti, ...)	20 000 Kč
Jiné subjekty (nadace, firmy, sponzoři, granty, krajské a regionální dotace,...)	49 000 Kč	Služby (kopírování, laminování, tisk fotografií, ...)	4000 Kč
		Jízdné na výlety a akce	12 000 Kč
		Odměny pro lektory	18 000 Kč
		Vstupné (výlety)	2000 Kč
		Strava a ubytování (jedna dvou denní akce/rok)	8000 Kč
Celkem	66 000 Kč	Celkem	66 000 Kč

* Projekt pro uskutečnění kurzu klíčových kompetencí 2011 bude zpracován a obcím v mikroregionu Předina předložen nejpozději 3 měsíce před termínem konání. Sdružení se spoléhá na podporu finanční i materiální (sportovní potřeby, kancelářské potřeby,...) v hodnotě do 2000 Kč.

¹ Srov. OULEHLOVÁ, P., ŠEVROVÁ, L. *Žádost o grant: Mladí lidé a komunita*, Rozpočet projektu, s. 5.

Příloha č. 11 Informace o Kurzu

Milí rodiče,

termín „klíčové kompetence“ je v poslední době používán všemi a všude. Především se s ním můžete setkat na základních školách Vašich dětí. „Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.“¹ V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní.**

Také naše sdružení by se chtělo pokusit přiblížit klíčové kompetence a jejich rozvoj Vašim dětem, a to především formou her, „scének“, dramatických, sportovních a výtvarných technik a praktických situací, které si samy mohou vyzkoušet. V rámci tohoto kurzu mají děti šanci vytvořit kamarádský kolektiv, zažít pocit sounáležitosti ke skupině a pocit užitečnosti. Soustředíme se tedy nejen na individuální vývoj každého z dětí, ale také na budování skupinového ducha, protože člověk vždy může uplatňovat své klíčové kompetence jen ve vztahu k ostatním lidem.

Forma kurzu:

Jedná se o 12 celodenních setkání za rok, tedy každý měsíc jedno setkání. Celodenní znamená, že bude pro děti připraven program od 9 do 17 hod. Konkrétní průběh setkání ukazuje následující tabulka:

Přehled časového harmonogramu činností

časová dotace	činnost
9.00 – 9.30	úvod, navození atmosféry, očekávání a obavy účastníků
9.30 – 10.30	hlavní aktivita I
10.30 – 10.50	cílená zpětná vazba k aktivitě I
10.50 – 11.00	dopolední svačina

¹ Srov. Kolektiv autorů. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2005, s. 6.

11.00 – 12.00	hlavní aktivita II
12.00 – 12.20	cílená zpětná vazba k aktivitě II
12.20 – 13.00	oběd
13.00 – 13.30	doplňkové kompenzační hry a činnosti
13.30 – 14.30	hlavní aktivita III
14.30 – 14.50	cílená zpětná vazba k aktivitě III
14.50 – 15.00	odpolední svačina
15.00 – 16.00	doplňkové kompenzační hry a činnosti
16.00 – 17.00	závěrečné zhodnocení dne, dotazy, úkoly na příští setkání, individuální péče, rozhovory

Hlavní aktivity se zaměřují právě na rozvoj dané klíčové kompetence. V průběhu celého roku se děti seznámí a vyzkouší si techniky na zlepšení svých dovedností, postojů a schopností šesti základních klíčových kompetencí. Každé kompetenci se budou věnovat 2 setkání po sobě. Přehled harmonogramu celého kurzu můžete vidět v následující tabulce:

Přehled harmonogramu kurzu:

Lekce	Datum	Obecný cíl	Konkrétní cíle	Činnosti zaměřené k rozvoji klíčových kompetencí
1 – 2	Lekce 1: Sobota 18. 9. 2011 Lekce 2: Sobota 16. 10. 2011	Rozvoj kompetencí k učení.	Účastníci mají schopnost efektivně se učit a uvědomují si důležitost celoživotního vzdělávání.	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj kognitivních dovedností.
3 – 4	Lekce 3: Sobota 20. 11. 2011 Lekce 4: Sobota 18.12 2011	Rozvoj kompetencí k řešení problémů.	Účastníci mají osvojené zásady tvořivého a samostatného myšlení a umí se samostatně a zodpovědně rozhodovat.	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj tvořivého a samostatného myšlení. Řešení modelových situací.
5 – 6	Lekce 5: Sobota 21. 1. 2012 Lekce 6: Sobota 18.	Rozvoj komunikativních kompetencí.	Účastníci jsou schopni začít rozhovor, navázat kontakt, znají principy	Hry a aktivity zaměřené na rozvoj komunikativních

	2. 2012		asertivního chování a umí se domluvit na společném řešení problému.	kompetencí.
7 – 8	Lekce 7: Sobota 17. 3. 2012 Lekce 8: Sobota 21. 4. 2012	Rozvoj sociálních a personálních kompetencí.	Účastníci znají silné a slabé stránky své osobnosti a umí s nimi pracovat. Účastníci využívají své schopnosti ku prospěchu druhých.	Aktivity určené k poznání vlastní osobnosti. Praktická zkušenost s prací pro druhé v neziskovém zařízení.
9 - 10	Lekce 9: Sobota 19. 5. 2012 Lekce 10: Sobota 16. 6. 2012	Rozvoj občanských kompetencí.	Účastníci jsou vnímaví pro potřeby společnosti a vědí, jak se mohou aktivně účastnit na životě společnosti.	Řešení konkrétních modelových situací.
11 – 12	Lekce 11: Sobota 21. 7. 2012 Lekce 12: Sobota 18. 8. 2012	Rozvoj pracovních kompetencí.	Účastníci mají pracovní návyky a jsou schopny pracovat samostatně, práci dokončit a za výsledky nést zodpovědnost.	Aktivity zaměřené na rozvoj spolupráce, kreativity a samostatnosti.

Cena kurzu² byla propočítána na 500 Kč /dítě /kurz. Tato částka se však ještě může pohybovat. Snažíme se na tento kurz získat dotace. Pokud se nám to podaří, budou se moci děti účastnit za tento nízký poplatek. V ceně jsou započítány odměny pro lektorky, veškeré potřebné materiály a pomůcky ke hrám a ostatním činnostem, dále pak odměny pro děti a veškeré tiskařské a kopírovací služby. Pro členy sdružení HraPaMo je cena snížena o 10% z celkové částky.

Pokud byste se rozhodli Vaše děti do kurzu přihlásit, neváhejte nás kontaktovat buď telefonicky, emailem či osobně. Pro bližší informace o kurzu se můžete podívat také na naše webové stránky.

Děkujeme za důvěru

² Sdružení si vyhrazuje právo na změnu ceny podle aktuální situace a to nejpozději 2 měsíce před zahájením kurzu.

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 724 377 477,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

Zástupci sdružení HraPaMo

Kontakty:

www.hrapamo.cz, hrapamo@gmail.com,
mob.: Lucie A. 773652777, Pavla 728577202, Lucie Š. 721475194

Přihláška do občanského sdružení HraPaMo

- Dle stanov se přihlašuji za řádného člena sdružení

Jméno:	Příjmení:	Datum narození:
Trvalé bydliště (ulice, č.p., obec, psč):		
Kontakt na sebe mobil: e-mail:		

- Jako člen se zavazuji platit pravidelný členský příspěvek ve výši 50 Kč/rok. Souhlasím, aby o. s. HraPaMo zpracovávalo mé osobní údaje pro potřeby řádné činnosti sdružení podle zákona 101/2000 sb.

Dne:

.....

Podpis člena (zák. zástupce):

.....

Přihláška do občanského sdružení HraPaMo

- Dle stanov se přihlašuji za řádného člena sdružení

Jméno:	Příjmení:	Datum narození:
Trvalé bydliště (ulice, č.p., obec, psč):		

HraPaMo, o. s. Květná 379, Brodek u Prostějova, 798 07, Tel.: 724 377 477,
E-mail: hrapamo@gmail.com, Web: www.hrapamo.cz

Kontakt na sebe

mobil:

.....

e-mail:

.....

- Jako člen se zavazuji platit pravidelný členský příspěvek ve výši 100 Kč/rok. Souhlasím, aby o. s. HraPaMo zpracovávalo mé osobní údaje pro potřeby řádné činnosti sdružení podle zákona 101/2000 sb.

Dne:

.....

Podpis člena:

.....

od září 2011

pořádá občanské sdružení HraPaMo

KURZ rozvoje klíčových kompetencí

Pro děti od 6 do 15 let

Forma kurzu:

12 celodenních setkání/rok – každý měsíc jedno setkání
Setkání budou probíhat v klubovně sdružení v Brodce a
v okolní přírodě. Budeme také jezdit na výlety.

500 Kč / kurz

Na co se můžete těšit:

- ✿ Rozvoj 6-ti základních klíčových kompetencí
- ✿ Praktické hry, scénky, situace a jejich řešení
- ✿ Noví kamarádi, zážitky v kolektivu, spolupráce
- ✿ Na konci kurzu absolventský diplom a odměny

Více informací na:

www.hrapamo.cz, hrapamo@gmail.com,
mob.: 724 377 477

Příloha č. 13 Detailní popis aktivit

Autoři: Adamcová Lucie, Oulehlová Pavlína, Ševrová Lucie

Rozpracování lekce 1-2 „Rozvoj kompetence k učení“

Autor: Pavlína Oulehlová

Aktivity určené k posílení paměti a prohloubení dovedností souvisejících s efektivním učením a získáváním informací.

Cíl:

Děti si vyzkouší některá cvičení pro rozvoj paměti a dalších kognitivních funkcí. Děti si vyzkouší praktickou práci s časovým harmonogramem a práci v týmu na konkrétním úkolu. Děti se učí pracovat s textem a vyhledávat v něm důležité informace a získané znalosti pak uplatnit v praxi.

Lekce 1

Název činnosti:	Kdybych jel na pustý ostrov, vzal bych si...
Potřebný čas:	15 minut
Použitý materiál:	/
Průběh činnosti:	Děti sedí v kroužku spolu s vedoucími. Jeden z vedoucích začíná hru větou „Kdybych jel na pustý ostrov, vzal bych si s sebou...“ a uvede jednu věc, kterou by si vzal. Poté hra pokračuje v kruhu. Každé dítě nejdříve řekne začátek věty, vyjmenuje předměty, které už si „sbalili“ ostatní hráči a přidá svůj vlastní. Pokud se splete, uvede chybnou věc, nebo nějaký předmět přeskočí, získá trestný bod. Kdo má 3 trestné body, vypadává ze soutěže. Hra se hraje tak dlouho, dokud nezbudou jen 3, případně 1 nejlepší hráč (podle počtu dětí).
Zhodnocení:	Aktivita slouží jako „zahřívací kolo“ pro zvýšení soustředění a procvičení paměti. Motivuje děti k udržení pozornosti na to, co říkají ostatní a zároveň k vymýšlení vlastních co nejnápaditějších a pro ostatní obtížných slov.

Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Aktivita je nenáročná na přípravu, dá se použít téměř s jakýmkoliv počtem dětí (samozřejmě čím je víc hráčů, tím je hra těžší a tedy zajímavější). Je třeba hlídat děti, aby příliš hlasitě nevykřikovaly a nerušily tak ostatní při poslouchání. Proto je výhodné pokud je vedoucích víc a mohou se rozesadit v kroužku rovnoměrně mezi děti. Zároveň je třeba přiměřeně dohlížet na čas, aby se aktivita nestala příliš jednotvárnou, zdlouhavou, případně pro všechny moc náročnou.
Kritéria pozorování:	Pomocí rychlosti a přesnosti, s jakou děti vyjmenovávají předměty a také vymýšlejí nové, se dá usuzovat na jejich paměťové dispozice, případně na to, zda jsou spíše auditivní, nebo vizuální paměťové typy.
Použité zdroje a literatura:	_____

Lekce 1

Název činnosti:	Tancuj, jak já pískám!
Potřebný čas:	Cca 20 minut
Použitý materiál:	Píšťalka, nahrávky rychlejších písniček jako podkres, dostatek volného prostoru (vhodná je větší místnost).
Průběh činnosti:	<p>Var. 1:</p> <p>Děti si stoupnou na jeden konec místnosti do řady. Vedoucí stojí vedle nich s píšťalkou. Každé jeho písknutí bude představovat určitý pohyb, který musí děti opakovat (např. 1 písknutí= běh přes celou místnost, 2 písknutí= skoky na levé noze apod.) Vedoucí dětem vysvětlí, co který pokyn znamená. Jako podkres pro toto cvičení se hodí rytmická hudba, která děti stimuluje k pohybu. Celá hra začíná se třemi základními pokyny, postupem času se jejich počet zvyšuje až na 7. vedoucí dohlíží na to, zda děti plní pokyny správně. Za každou chybu se udělí trestný bod. Dítě se 3 trestnými body za hry vypadává.</p> <p>Var. 2:</p> <p>Děti stojí v kroužku v dostatečné vzdálenosti od vedoucího, který je v jeho středu. Hra začíná se spuštěním hudby. Vedoucí má připravené 3 pohybové sestavy, každá z nich je různě náročná. Jakmile začne hrát hudba, začne předvádět první sestavu. Opakuje ji po dobu jedné minuty</p>

	a poté je na dětech, aby se mezi sebou poradily a celou sestavu co nejpřesněji zopakovaly. Aktivita se dá hrát buď s celým kolektivem, případně s týmy, které proti sobě budou soutěžit o to, kdo zvládne sestavu napodobit co nejlépe.
Zhodnocení:	Díky této aktivitě se podhalí kinetické (motorická) paměť dětí, opakováním zapamatovaných pohybů, příp. pokynů také dochází k jejímu rozvoji. Zároveň jim umožní odreagování formou rychlejšího pohybu, protože většina cvičení paměti je spíše statická a vyžaduje klid a soustředění.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba, aby si vedoucí předem dobře připravil a nacvičil jak pokyny pro písňalku, tak pohybové sestavy, aby nedocházelo ke sporným situacím, kdy by si nebyl jistý, zda byl pohyb provedený dětmi správně. Je důležité také dohlédnout na to, aby měly děti kolem sebe při provádění aktivity dostatečný prostor a vzájemně se při běhání a tancování neohrožovaly. Vhodné je, pokud při hodnocení správnosti pohybů pomáhají i ostatní vedoucí. Děti, kterým toto cvičení příliš nepůjde, protože jsou ještě poněkud „nemotorné“ je třeba podporovat a chválit a dát pozor na to, aby se nestaly terčem posměchu skupiny.
Kritéria pozorování:	V tomto cvičení jde v první řadě o uvolnění a radost z pohybu, o posílení schopnosti koncentrace. Proto je dobré u některých nepřesností mírně „přimhouřit“ oko, případně dát první kolo hry jako zkušební, aby si děti měly možnost vyzkoušet, co se po nich vlastně chce. Užitečné je s nimi pak probrat, jak se při hře cítily. Jestli pro ně zapamatování pohybů bylo snadné, nebo naopak obtížné. Jestli se jim dobře spolupracovalo ve skupině apod.
Použité zdroje a literatura:	_____

Lekce 1

Název činnosti: pro lekci 1	Představte si...
Potřebný čas:	30 minut
Použitý materiál:	Tužky a papíry (podle počtu dětí buď pro každého zvlášť, případně do týmu), připravený seznam otázek a správných odpovědí

Průběh činnosti:	Děti mají za úkol odpovídat na otázky, které jim pokládá vedoucí. Tyto otázky se zaměřují na běžné životní situace, ve kterých se každý den ocitají a testují, jak jsou děti schopné zapamatovat si detaily a souvislosti s těmito situacemi spojené. Jejich úkolem je vytvořit si vlastní mentální reprezentaci (představu) zmiňovaného předmětu, nebo situace a na jejím základě pak zodpovědět otázku.
Zhodnocení:	Za každou správnou odpověď získává dítě, případně družstvo 1 bod. Test se vyhodnocuje až po zodpovězení všech otázek. Míra správných odpovědí ukazuje úroveň soustředění dítěte na prováděný úkon a také jeho vizuální paměť.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Pozor na vykřikování některých dětí ve skupinkách a na opisování! Je dobré, pokud vedoucí jednotlivé děti během vyplňování otázek obchází, pomáhají jim, případně pokud si vždy jeden vedoucí vezme na starost jednu družstvo a pracuje s ním.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme, jak jsou děti schopny vytvářet mentální reprezentace běžných denních situací a známých předmětů. Na kolik jsou schopné si vybavit detaily předmětů, s nimiž se dnes a denně setkávají. Pokud pracují v týmu, je dobré se zaměřit na jeho fungování. Spolupracovaly všechny děti stejnou měrou, nebo bylo některé z nich „odstrčené“, nevyjadřovalo se? Kdo byl „vůdčí osobností“ tohoto týmu?
Použité zdroje a literatura:	<i>Kathryn C. Watyel; Kathleen M. Harmeyer: Mind games, Delmar/Thompson learning</i>

Lekce 2

Název činnosti:	Pracovní listy (domácí úkol)
Potřebný čas:	Cca 20 minut
Použitý materiál:	Pracovní listy pro trénink paměti (pro každé dítě 3), psací potřeby
Průběh činnosti:	Jako „domácí úkol“ k vypracování do příští lekce si děti domů odnesou 3 pracovní listy zaměřené na další procvičení a zlepšení paměťových schopností a koncentrace. Vyplněné listy přinesou zase na příští setkání.
Zhodnocení:	Za každý vyplněný list získávají děti plusové body do hodnocení buď pro sebe, nebo pro svou skupinku. Rozhodující v tomto případě není až tak správnost řešení, ale vůbec splnění úkolu a to, že i po delším

	časovém období (1 měsíci) přinesou zpracované úkoly zpět.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba dětem připomínat, že mají úkoly vypracovat a také je upozornit, aby pracovní listy někam nezaložily. Důležité také je připravit se na případ, že děti zpět téměř žádné (nebo žádné) pracovní listy nepřinesou. Vyhodnocení splněných úkolů by mělo probíhat ve skupině, dětem by mělo být správné řešení názorně ukázáno a vysvětleno a měly by mít prostor vyjádřit se k celému procesu plnění úkolu.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme hned několik zajímavých ukazatelů. 1. Schopnost dětí plnit zadané úkoly, 2. schopnost rozvrhnout si čas a práci v delším časovém horizontu, 3. schopnost účelného a přehledného uspořádání pracovního prostoru,
Použité zdroje a literatura:	<i>Michel Noir, PhD.; Bernard Croisile, M. D.: Beef up your brain; McGraw and Hil, 2010</i>

Lekce 2

Název činnosti:	Zvědavé otázky
Potřebný čas:	Cca 15-20 minut
Použitý materiál:	Kartičky s otázkami, krabička na losování, záznamový arch na odpovědi (pro vedoucí)
Průběh činnosti:	Vedoucí si předem připraví do krabičky různé otázky (např. Jaký je tvůj oblíbený herec? Čím bys chtěl být až vyrosteš? Jakou máš rád barvu?, apod.) Děti sedí v kruhu a postupně si každý z nich vytáhne jednu otázku, na kterou odpoví. Vedoucí si jeho odpověď zaznamená. Až se vystřídají všechny děti, vedoucí se postupně doptává na jednotlivé odpovědi (např. Jano, jakou barvu má Petr vlastně rád?, apod.)
Zhodnocení:	Za každou správnou odpověď získává dítě 1 bod.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba děti upozornit, aby byly během kola s otázkami pozorné a vzájemně se dobře poslouchaly. Pozor také na vykřikování dětí, které nejsou zrovna dotazovány vedoucím. Aby byla hra náročnější, může být mezi 1. a 2. kolem časová prodleva (asi 10 minut), během které si vedoucí s dětmi zahrají jinou, nejlépe pohybovou hru. Děti budou muset získané poznatky o svých

	kamarádech nejen vyslechnout, ale také se je pokusit zafixovat v paměti.
Kritéria pozorování:	Byly děti během prvního kola otázek pozorné, nebo vyrušovaly? Dařilo se jim správně odpovídat na položené otázky? Tato hra procvičuje pozornost, paměť a soustředění dětí. Zároveň je přínosná pro další prohloubení vztahů v rámci skupiny.
Použité zdroje a literatura:	Vlastní hra

Lekce 2

Název činnosti:	Můj den - týden: Tvorba osobního časového plánu
Potřebný čas:	Cca 50 minut
Použitý materiál:	Časový harmonogram dne (čtvercová pole, 1 hodina= 1 políčko plánu) 2x pro každé dítě, psací potřeby (tužky, propisky, fixy, zvýrazňovače), flip-chart, balící papír
Průběh činnosti:	<p>Smyslem aktivity je pomoci dětem ujasnit si plán jejich všedního dne a zároveň upozornit na pozitivní přínos plánování činností pro jejich každodenní život.</p> <p>Na začátku aktivity se 10 minut věnuje vysvětlení činnosti dětem. Vedoucí s pomocí flipchartu a předem připraveného „plánu“ ukazuje, jak může takový „Můj den“ vypadat.</p> <p>Úkolem dětí je vypracovat plán toho, jak vypadá jejich „běžný“ týden (včetně docházky do školy, kroužků, hraní s kamarády, výletu s rodiči o víkendu, sportování apod.) Každá činnost pak bude vyznačená jinou barvou tak, aby vyniklo časové uspořádání dne každého dítěte. Tato část úkolu slouží především jako zpětná vazba pro vedoucí.</p> <p>Druhá část aktivity je spojená s tvorbou plánu 1 týdne letních prázdnin. Tento týden má své stanovené parametry, které vedoucí dětem předem objasní (např. kde budou na prázdninách, jaké činnosti tam mohou dělat apod.) Úkolem dětí pak bude naplánovat si prázdninový týden tak, aby mohly prožít co nejvíc zajímavých zážitků. Děti na splnění úkolu spolupracují ve skupině.</p>
Zhodnocení:	První část aktivity je hodnocena jako cenná zpětná vazba pro vedoucí.

	<p>Ti mohou získat informace o tom, jak vypadá všední den dětí, jaké mají mimoškolní aktivity, jaké jsou jejich koníčky, kolik času tráví s rodiči apod.</p> <p>Druhá část má dětem pomoci zorientovat se v omezeném časovém horizontu jednoho týdne a stanovit si jasně priority. Děti si mají sestavit svůj týdenní plán s vybranými, předem definovanými aktivitami (např. návštěva krytého bazénu, muzea, výlet na pláž apod.). V časovém plánu budou také předem stanovená jistá omezení (např. večerka, pravidelné ranní vstávání, polední klid apod.) Cílem je sestavit přiměřený časový harmonogram tak, aby byl plán pokud možno vyvážený a děti stihly ty činnosti, které jim připadají zajímavé.</p> <p>Po celou dobu zpracovávání je vhodné, aby s dětmi aktivně pracoval a komunikoval vedoucí a pomáhal jim s tvorbou plánů.</p>
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	<p>Plánování času může být pro některé děti (zejména ve věku 6 – 10 let) náročné, proto je vhodné připravit aktivitu ve dvou stupních obtížnosti a přizpůsobit ji věku a možnostem dětí. Mladší děti mohou pracovat na plánu ve skupince a pro vyjádření jednotlivých činností mohou používat obrázky, různé symboly, které budou společně umisťovat na plán připevněný na flip-chartu (příp. nástěnce).</p> <p>Během práce je vhodné s dětmi komunikovat, diskutovat s nimi o tom, proč zvolily právě tuto aktivitu, proč právě v daném čase.... Povzbuzovat je k tomu, aby aktivně plánovaly svůj volný čas.</p> <p>Na konci aktivity je vhodná prezentace vytvořeného plánu před ostatními členy (zejména u starších dětí)</p>
Kritéria pozorování:	<p>Jak děti ve skupině spolupracovaly? Byly schopné dodržet časový limit? Věděly si s úkolem rady, nebo spíš nečinně a zmateně přihlížely?</p>
Použité zdroje a literatura:	<p>Vlastní hra.</p>

Lekce 2

Název činnosti:	Porozumění a interpretace textu
Potřebný čas:	Cca 80 minut
Použitý materiál:	Vytištěný text s příběhem (cca na 3-4 strany), tužky, papíry, lepidlo,

	kreslicí potřeby, nůžky, krepový papír, „kostýmy“ pro herce
Průběh činnosti:	<p>Děti se rozdělí do tří skupin. Na začátku aktivity jim vedoucí rozdají vytištěný text s krátkým příběhem. Každá skupinka pak bude mít určitý čas (cca 15 minut), aby si text prošla.</p> <p>Vedoucí pak určí, jakým způsobem bude skupina daný text interpretovat. Jedna bude vyjadřovat text pomocí psaného, nebo mluveného slova (např. formou říkanek, pořekadel apod.), druhá se bude vyjadřovat pomocí výtvarných prostředků (např. obrazem, koláží) a třetí ztvární daný text jako krátkou scénku.</p> <p>Každá skupinka si vybere z označeného prostoru potřebné pomůcky (pomůcky budou promíchané, nebudou tématicky rozdělené, děti si je musí správně rozebrat samy). Poté dostanou čas (cca 30 minut) na zpracování tématu.</p> <p>V poslední fázi bude mít každá skupina časový limit k tomu, aby předvedla svoje pojetí daného příběhu (cca 10 minut na každou skupinu).</p>
Zhodnocení:	Hodnotí se nejen konečné provedení a interpretace textu a důležitých informací v něm, ale také schopnost dětí vybrat si potřebné pomůcky, rozdělit si práci ve skupině a pracovat s omezeným časem.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba dohlížet během práce na konkrétní skupinky, probírat s nimi způsob práce, dohlížet, aby nevyřazovaly z činnosti méně „průbojně“ členy. Pozor zejména na část prezentace před dalšími dětmi. Je vhodné, když se sami vedoucí do hry zapojí a zpracují text společně s dětmi a poté se podílí i na jeho prezentaci před ostatními. Pozor ale na přehnanou aktivitu vedoucích, měli by hlavně motivovat k samostatné práci a aktivitě, ne přebírat za děti všechnu práci.
Kritéria pozorování:	<p>Dodržely děti stanovený čas?</p> <p>Spolupracovaly spolu v rámci skupinky?</p> <p>Podářilo se jim vystihnout všechny důležité informace v etxtu a přidržet se dějové linie příběhu?</p>
Použité zdroje a literatura:	/

Rozpracování lekce 3-4 „Rozvoj kompetencí k řešení problémů“

Autor: Lucie Adamcová

Lekce 3

Název činnosti/hry	Mentální mapy
Typ hry	Rozumová, přemýšlečí.
Obecný cíl	Tvorba mentálních map.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj schopnosti plánování a utřídění si myšlenek. Poznání pojmů nadřazených a podřazených.
Motivace	<i>„Technika mentálních map vám může v životě v mnohém pomoci. Při rozhodování v různých situacích, ale i ve škole při učení.“</i>
Prostředí	Vnitřní prostory, nejlépe s tabulí či flipchart, stoly a židlemi.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Na procvičení se děti mohou rozdělit do malých skupinek (3-5ti členných). Vedoucí sám určí a nebo některé z dětí požádá, aby řeklo všeobecný pojem (myšlení, zábava, rozhodování, přátelství,...). Každá skupinka je vybavena papírem a tužkami a napíše si daný pojem doprostřed. Pak vedoucí všem ukáže, jak tvořit mentální mapu a obohatit si tak daný pojem o spoustu nových souvislostí. Na závěr procvičování si děti mohou své mapy porovnat a to tak, že každá skupinka přečte svou verzi a ostatní si mohou nebo nemusí další pojmy doplnit. Pak vedoucí vysvětlí důležitost a účel mentálních map.</p> <p>Nyní se přistupuje k vlastní hře. Na viditelné místo dáme tabuli či nástěнку a doprostřed přichytíme papírek s názvem obecného tématu, na kterém se skupina shodne. Od tématu vedeme několik čar. Potom jsou volně k dispozici papírky a tužky a děti postupně nadepisují papírky svými návrhy a přichycují je na nástěнку. pokud někdo vymyslí obecnější pojem, pak jej může nadřadit ostatním. Např. obecný pojem je škola, podpojem jsou lidé a pod lidmi spadají spolužáci, učitelé a další.</p> <p>Když jsou děti s prací hotovy, vede se o zvoleném tématu diskuze, mohou se nahlas přečíst všechny pojmy i podpojmy.</p> <p>Hra se může opakovat s novým tématem.</p>
Pomůcky	Velké papíry (nejlépe A3), tužky, magnetická či korková tabule, papírové

	proužky, magnety nebo špendlíky.
Časová náročnost	Cca 30 minut pro 10ti člennou skupinu.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Hra je dosti náročná na soustředění, tedy je nutné ji uvést až po tom, co jsou děti fyzicky vybité, ale pořád mají dost psychických sil. Úskalí může nastat v tom, že hra děti nebude bavit, bude se jim zdát náročná na přemýšlení a nezajímavá. Vedoucí musí dbát na motivaci, uvést konkrétně, k čemu bude mentální mapování k užítku.
Kritéria pozorování	U dětí sledujeme jak se zapojují, jejich schopnost soustředění a rozvoj myšlení.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry.
Použité zdroje a literatura	FISHER, R. Učíme děti myslet a učit se. 2. vydání, Praha: Portál, 2004, 172 s. ISBN 80-7178-966-6.

Lekce 3

Název činnosti/hry	Tvoření vět
Typ hry	Tvořivá.
Obecný cíl	Vytvořit větu na začáteční písmena určitého slova.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj tvořivého myšlení.
Motivace	„ <i>Jak moc jste originální?</i> “
Prostředí	Venkovní i vnitřní.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Děti si buď jednotlivě nebo v malých skupinkách vezmou tužky a papír a vedoucí zadá 5 a více písmen, která budou začáteční pro slova, ze kterých budou děti tvořit větu. Můžeme to pojमत i jako soutěž a na závěr vždy vyhodnotit nejlepší a nejoriginálnější větu.</p> <p>Pro ozvláštnění hry můžeme uzpůsobit její průběh na pohybovou aktivitu. Děti si mohou pro jednotlivá písmenka běhat, či je hledat ve vymezeném prostoru.</p> <p>V návaznosti na tutoru mohou děti zkusit vymyslet netradiční způsoby</p>

	použití nějakého předmětu, napsat co nejvíce slov začínajících na ... atd.
Pomůcky	Papíry a tužky, něco k sezení.
Časová náročnost	Min. 20 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Pokud jsou ve skupině mladší děti, je potřeba utvořit pro práci skupinky.
Kritéria pozorování	U dětí pozorujeme, jak se do hry vloží a jakou mají slovní zásobu. V závěru hodnocení si všímáme, kdo jak dovede svou větu prezentovat ostatním.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry. „Pro jaké písmeno bylo pro vás těžké vymyslet slovo?“ „Dalo vám práci vytvořit větu?“
Použité zdroje a literatura	FISHER, R. <i>Učíme děti myslet a učit se</i> . 2. vydání, Praha: Portál, 2004, 172 s. ISBN 80-7178-966-6.

Lekce 3

Název činnosti/hry	Co budu potřebovat
Typ hry	Rozumová, výchovná.
Obecný cíl	Rozhodnout se co budu potřebovat v různých situacích.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj rychlého a účinného rozhodování. Praktikování racionálního úsudku a schopnosti obhájit svoje rozhodnutí.
Motivace	„Co byste si s sebou nezapomněli vzít na dovolenou? Co si sbalíte do lesa, k moři, na prohlídku památek? V životě se musíme pořád rozhodovat. Je dobré vědět jak se rychle a účinně rozhodnout.“
Prostředí	Venkovní i vnitřní.
Pravidla činnosti a její průběh	Na úvod si můžeme s dětmi popovídat o významu rozhodování při výběru vhodných pomocníků k řešení situací. Např. Jaké tři hlavní věci si vezmu s sebou, když jedu k moři? Jdu na úřad si vyřídit občanský

	<p>průkaz, co si nesmím zapomenout vzít? Doma nemám skoro nic k jídlu, jaké potraviny koupím, abych s nimi vystačila na tři dny? Atd.</p> <p>Děti se budou střídat jedno po druhém, buď si vylosuje kartičku s danou situací nebo jim situaci sdělí vedoucí slovně. Potom se určí potřebný čas pro výběr vhodných věcí (např. 10 sekund). Odkryje se šátek a dítě si během stanoveného času musí vybrat věci vhodné pro svou situaci.</p> <p>V další části hry řekne dítě ostatním, proč si vybralo právě ony věci a ostatní se mohou ptát, proč si nevybralo jiné, které byly ještě k dispozici. Potom se děti vystřídají.</p> <p>Jinou variantou této hry, ke které není potřeba tolik věcí je, varianta písemná. Vedoucí předloží danou situaci a děti buď ve skupinkách nebo každý za sebe napíše požadovaný počet věcí, které by pro danou situaci zvolily. Výběry dětí se pak mohou porovnávat mezi sebou. Časový prostor pro napsání věcí je limitován, aby se podpořila rychlost rozhodování.</p>
Pomůcky	Velký šátek na přikrytí věcí, různé věci (nůž, čepice, notes, telefon, ...). Pozn. věci, které by byly příliš velké a pod šátek bychom je neschovali, můžeme jako alternativu nakreslit na papírové kartičky.
Časová náročnost	Cca 45 minut. Potřebný čas k přípravě – cca 5 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	V této hře je náročná příprava a promyšlení věcí, ze kterých by si děti měly vybírat. Např. druhy potravin při nákupu, nebo věci s sebou na jednodenní výlet. Proto je možné ještě před uvedením této hry poprosit děti, aby se vždy k jednotlivým situacím shodly na 3-5ti různých potřebných věcí. Toto může být provedeno formou hry, která se uskuteční jiný den než hra “Co budu potřebovat”.
Kritéria pozorování	Pozorujeme praktičnost dětí, jejich proces rozhodování a také umění obhajoby svého výběru.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry. Co se dětem líbilo. „Cítíte, že vám tato hra dodala odvahy k životním rozhodnutím? „O čem jste v poslední době museli rozhodovat?“ „Jak souvisí zodpovědnost s rozhodováním?“
Použité zdroje a literatura	Hra byla vymyšlena a přizpůsobena požadavkům dané cílové skupiny dětí, se kterou se v tomto kurzu pracuje.

Lekce 4

Název činnosti/hry	Ukončení příběhu
Typ hry	Rozumová, na tvořivost.
Obecný cíl	Dokončení příběhu.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj myšlení a představivosti. Schopnost navázat myšlenkově na příběh.
Motivace	<i>„Po poslední atomové válce byla Země mrtvá. Nic nerostlo, nic nezůstalo naživu. Poslední člověk seděl sám v místnosti. V tom se ozvalo zaklepaní na dveře...“</i>
Prostředí	Venkovní i vnitřní.
Pravidla činnosti a její průběh	Vedoucí začne číst povídku, řekne však jen začátek a úkolem dětí je, aby povídku domyslely až do konce. Každý postupně může říct svoji vlastní variantu zakončení. Můžeme dát dětem prostor, aby si svoji verzi zapsaly a potom přečetly nahlas před ostatními. Na závěr se může hlasovat o nejlepším zakončení a vítěze odměnit. Pokud by ve skupině byly i mladší děti, je vhodné, aby pracovaly ve skupině.
Pomůcky	Zajímavé začátky příběhů.
Časová náročnost	Cca 30 – 60 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Musíme dát pozor, aby se zapojovaly i menší děti a tudíž dobře zorganizovat domýšlení příběhu. pokud jsou ve skupině menší děti, je dobré pracovat ve skupinkách. Začátky příběhů by měly být zajímavé.
Kritéria pozorování	Pozorujeme schopnost myšlení a návaznosti na myšlenky ostatních.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry.
Použité zdroje a literatura	FISHER, R. <i>Učíme děti myslet a učit se</i> . 2. vydání, Praha: Portál, 2004, 172 s. ISBN 80-7178-966-6.

Lekce 4

Název činnosti/hry	Modelové situace rozhodování
Typ hry	Situacní, dramatická.
Obecný cíl	Zahrát přidělenou situaci co nereálněji.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	<p>Naučit se rychle a účinně se rozhodovat a řešit situace za pochodu událostí.</p> <p>Osvojení si základních jednacích schémat, uvědomění si důsledků svých rozhodnutí.</p> <p>Interakce s ostatními.</p>
Motivace	„Rozhodujete se rádi? Dělá vám rozhodování potíže?“
Prostředí	Venkovní i vnitřní.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Na začátku se vedoucí pobaví s dětmi o důležitosti, ale také těžkosti rozhodování. Nejprve může sám uvést několik příkladů, třeba ze své vlastní zkušenosti, potom vyzve děti, aby i ony postupně říkaly modelové situace ze života, při kterých se musely rychle či nesnadno rozhodnout.</p> <p>Vedoucí má připravené kartičky s modelovými situacemi. Pro každou situaci je potřeba 2 a více předvádějících, kteří na chvíli převezmou dané role. Příklad situace: Petra jeden vlakem k babičce, ale když si chce koupit jízdenku, zjistí, že nemá peníze. Prodávačka jízdenek se snaží Petře nabídnout možnosti, jak situaci řešit (pouze pokud, ji Petra o to požádá). Podle toho, jak se Petra rozhodne situaci řešit, mohou do hry vstupovat i další děti v různých rolích, např. Petřiny rodiče, babička, náhodný kolemjdoucí, paní na informacích, atd.</p> <p>Tedy jeden dobrovolník si vylosuje kartičku, kde má popsanou svou hlavní roli. Dítě s hlavní rolí má k sobě vždy ještě někoho, s kým situaci řeší, s kým je v konfrontaci atd. Postupně, podle činů rozhodujícího dítěte, mohou do hry vstupovat další. například když se v našem případě rozhodne dítě zavolat rodičům o pomoc, pak se určí další dítě, které v situaci zahraje rodiče.</p> <p>Po skončení situační scénky je vždy pár minut vyhrazeno pro diskuzi, ostatní se vyjádří k činům rozhodujícího, popřípadě navrhnou další možná řešení.</p> <p>Potom jiný dobrovolník si losuje další kartičku s popisem modelové situace. Takto se mohou vystřídat všechny děti. Je dobré, aby se zapojil</p>

	každý.
Pomůcky	Kartičky s popisem modelových situací, dostatečný prostor, v okolí předměty, které mohou pomoci dotvořit situační scénu (židle, lavičky, stromy, ...).
Časová náročnost	Podle počtu dětí, je lepší nechat si spíše více času, pro 10 dětí cca 60 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Je vhodné připravit si všechny situace dopředu a napsat je na kartičky. Téma modelových situací může být různé. Mělo by však vždy splňovat morální poučení a obsahovat situace, se kterými se v životě děti setkají. Situace by měly být pochopitelné pro danou věkovou skupinu. Zajímavé a podnětné. Spoluhrače dítěte, které se rozhoduje je potřeba upozornit, že jejich účelem není danému dítěti co nejvíce situaci znepríjemnit, na druhé straně mu mohou klást překážky, protože tak to je i v životě.
Kritéria pozorování	Sledujeme vžití se dětí do svých nových rolí a míru jejich zvládnutí. Schopnost, rychlost a pohotovost v rozhodování a také umění nést důsledky svých činů. Všimáme si také interakce a spolupráce mezi dětmi.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry. „Rozhodujete se rádi?“ „Je to pro vás těžké?“ „Na základě čeho se rozhodujete?“ „Co vás ovlivňuje?“
Použité zdroje a literatura	Hra byla vymyšlena a přizpůsobena požadavkům dané cílové skupiny dětí, se kterou se v tomto kurzu pracuje.

Lekce 4

Název činnosti/hry	Jak se vidím
Typ hry	Morální, výchovná.
Obecný cíl	Uvědomění si sebe samého.

Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Zamyšlení se nad tím, jak se vnímám. Rychlé rozhodnutí, který pojem nás více a lépe vystihuje. Přemýšlení nad charakteristikami různých lidí zvířat či věcí.
Motivace	„ <i>Jak vnímáte sami sebe? Co si o sobě myslíte? Co si myslíte, že si o vás myslí ostatní? Kladete si někdy takovéto otázky? Přemýšlíte o sobě?</i> “
Prostředí	Venkovní i vnitřní.
Pravidla činnosti a její průběh	Vedoucí rozdává dětem papíry a tužky. Vysvětlí jim, že bude číst dvojice (popřípadě i trojice nebo čtveřice, pokud pracujeme s větší skupinkou – více jak 15 dětí) slov a ony si vždy zapíšou jeden pojem, který je nejlépe vystihuje. Takto je přečteno cca 10 dvojic. Potom vedoucí vybere jeden z pojmů a rozdělí děti do dvou (či více) skupin. Ve skupině pak děti vymýšlí různé charakteristiky daného pojmu. Např. školník. Jaký musí být školník. Na závěr každá skupina řekne ostatním své charakteristiky. Děti se s vedoucím mohou pobavit i o tom, zda všichni členové příslušné skupiny vidí samy sebe v popisu charakteristiky, kterou společně ve skupině vytvořili.
Pomůcky	Papír a tužky, něco k sezení.
Časová náročnost	Min. 20 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Je dobré na začátku děti upozornit, že mají napsat ten výraz, který je vystihuje, ne, který se jim více líbí. Pro rozdělení dětí do skupin by vedoucí měl vybrat pojem, ke kterému se dá vymyslet mnoho charakteristik.
Kritéria pozorování	U dětí si všímáme zda se dovedou rozhodnout rychle a snadno, nebo zda je časový limit stresuje.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry. Zopakování otázek z motivace.
Použité zdroje a literatura	HERMOCHOVÁ, S., NEUMAN, J. <i>Hry do kapsy V</i> . Praha: Portál, 2004, 96 s. ISBN 80-7178-874-0.

Rozpracování lekce 5-6 „Rozvoj komunikativních kompetencí“

Autor: Lucie Adamcová

Lekce 5

Název činnosti/hry	Lék na AIDS
Typ hry	Na myšlení, skupinovou diskuzi.
Obecný cíl	Naučit se rozhodovat, volit na základě přijatých informací a diskutovat ve skupině.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Schopnost vytvořit si a obhájit vlastní názor. Schopnost rychle a vědomě se rozhodovat. Zamyšlení se nad tématem předsudků – vlastní postoje. Dovednost komunikace ve skupině – diskusní metody.
Motivace	<i>„Vlastníte zázračný lék na AIDS, ale zachránit můžete pouze jednu osobu. Podle čeho se rozhodnete o výběru toho či onoho člověka?“</i>
Prostředí	Vnitřní prostory se stoly či lavicemi s židlemi nebo venkovní prostory s podložkami na psaní.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Účastníci se rozdělí do skupin nejméně po třech. Každá skupina dostane prázdnou tabulku. V ní je několik různých osob a několik kategorií či vlastností, které tyto osoby mají. Organizátor, jako jediný, má tabulku s kompletními informacemi a přesnými údaji o každé osobě. Skupiny jsou postaveny do situace, kdy mají “zázračný” lék na AIDS, ale mohou zachránit pouze jednu osobu.</p> <p>Úkolem skupin je rozhodnout se a vybrat jednu osobu z nabídky v tabulce, která získá lék a které tak bude zachráněn život. Potíž je v tom, že z počátku o osobách děti nic neví, mají možnost vyžádat si od organizátora pouze 23 informací (buněk tabulky) z celkových 30.</p> <p>Informace se nesmí mezi skupinami vyměňovat. Ziskávání informací probíhá tou formou, že pro každou jednotlivou je vždy vyslán jede člen skupiny.</p> <p>Na základě těchto informací musí skupina zvolit nejvhodnějšího kandidáta na vakcínu - "zázračný lék". Rozhodnutí musí následně obhájit před ostatními a také sdělit, proč nevolila jiné osoby. Žádná správná</p>

	odpověď není.
Pomůcky	Prázdné tabulky pro hráče (jedna pro každou skupinu), plná tabulka pro organizátora.
Časová náročnost	10 – 30 minut (podle počtu dětí).
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Téma hry je nutno přizpůsobit věku a celkové zralosti dětí. Velmi důležitá je zpětná vazba, tzv. feed back, tedy závěrečné popovídání si s dětmi na dané téma a vyslechnutí jejich názorů. Pokud zbude nějaký čas a děti mají zájem, může se s nimi vedoucí pobavit také o problematice AIDS.
Kritéria pozorování	U dětí pozorujeme schopnost spolupráce, fungování vzájemné komunikace uvnitř skupiny i prezentace jednotného názoru skupiny ostatním.
Forma zhodnocení	Společná diskuze na téma předsudky a hodnocení druhých. „Podle čeho posuzujete druhé?“ „Dáte na první dojem?“ „Jaké chování u druhých odsuzujete?“
Použité zdroje a literatura	Hranostaj [online], datum publikování 30.7.2006, [cit. 2010-04-12], dostupno z www: http://www.hranostaj.cz/hra269 .

Lekce 5

Název činnosti/hry	Umění správně se zeptat
Typ hry	Komunikační, pohybová.
Obecný cíl	Najít odpovědi na dané otázky.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Schopnost komunikace a to nejen v rámci týmové spolupráce, ale také komunikaci s neznámými lidmi. Schopnost umět lidi oslovit a vhodně volenými otázkami získat potřebné informace. Rozvoj strategického myšlení, posílení fyzické zdatnosti.

Motivace	„Kdybyste se ocitli v neznámém kraji, jaké informace byste potřebovali získat? Jak byste je získávali? Ptali byste se lidí, zašli byste na veřejná místa? Zkuste si takovou situaci představit.“
Prostředí	Neznámé prostředí – vesnice, město, jiná lokalita.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Vedoucí nejprve děti namotivuje na hru. Může třeba vyprávět nějaké zajímavé příběhy o vesnici či městu, kde se má hra odehrát. Jako součást motivace slouží také vyzvednutí výnamu chybějících informací, které mají děti za úkol zjistit.</p> <p>Děti se rozdělí do dvojic a každá dvojice dostane jeden papír s otázkami týkajícími se zkoumaného území. Např. Kde se nachází Obecní úřad dané vesnice? Kolik km je od vesnice vzdálená restaurace xy? Jak se jmenuje třetí autobusová zastávka ve směru na...? Než začnou dvojice zjišťovat potřebné informace, upozorní vedoucí na to, že ve hře jde o čas, že odpovědi musí být správné a nesmí se mezi dvojicemi vyměňovat. K obdržení odpovědi mohou děti využít všech dostupných prostředků. Mohou se ptát místních lidí nebo si odpověď ověřit na vlastní oči. Každý si zvolí strategii, která mu nejvíce vyhovuje.</p> <p>Po rozchodu dětí zůstává vedoucí na jednom místě a čeká na dvojice, které dokončují svůj úkol v pořadí. Postupně kontroluje správné odpovědi a pokud informace nesedí, posílá dvojici zpět do hry. Vyhrává ta dvojice, která je zároveň nejrychlejší a má všechny odpovědi správně. Tedy hodnotí se obě kategorie.</p>
Pomůcky	Seznam tématických otázek pro každou dvojici (či jednotlivce), tužky, podložky na psaní.
Časová náročnost	Doba trvání hry se přizpůsobuje počtu zúčastněných dětí, počtu tématických otázek a rozsáhlosti hracího území (vesnice, část města,...) Obecně by vedoucí měl počítat s 60 min a více . Také je potřeba určitý čas na přípravu hry, ta může zabrat podle rozsáhlosti území cca 30 min a více .
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	<p>Velké požadavky jsou kladeny na území, na kterém se hra odehrává. Aby byly podmínky pro všechny stejné, musí vedoucí vybrat takové místo, které je všem účastníkům neznámé. V žádném případě by to nemělo být město či vesnice, která je bydlištěm některého z dětí.</p> <p>Důležité je také vhodně zvolit dvojice, aby síly byly vyrovnané a děti nevzdávaly hru předem. V každém týmu by měl být jeden hráč zdatný fyzicky a jeden schopný rychlého a pohotového myšlení pro volbu strategie. Děti si mohou dvojice losovat, pokud by však vedoucí pochyboval o vyrovnaných silách, může dvojice určit sám dle svého</p>

	<p>uvážení.</p> <p>Děti jsou také velmi háklivé na spravedlivé vyhodnocení hry. Vedoucí proto musí brát v úvahu nejen rychlost, ale i správnost odpovědí a samozřejmě i snahu a třeba i spolupráci v týmu.</p>
Kritéria pozorování	U dětí pozorujeme schopnost spolupráce, fungování vzájemné komunikace uvnitř skupiny i prezentace jednotného názoru skupiny ostatním.
Forma zhodnocení	<p>Společné povídání v kruhu o průběhu hry.</p> <p>„Jakou strategii jste zvolili?“</p> <p>„Jak se vám ve dvojici spolupracovalo?“</p> <p>Co bylo nejtěžší?“</p>
Použité zdroje a literatura	Vlastní zkušenost, použití hry na výletě s dětmi 09/2009.

Lekce 5

Název činnosti/hry	Červená Karkulka
Typ hry	Komunikační, vztahová, morální.
Obecný cíl	Obhájit jednání své určené postavy.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	<p>Rozvoj asertivního jednání.</p> <p>Schopnost obhájení vlastního stanoviska před ostatními.</p> <p>Strategie působení na lidi.</p> <p>Dovednost verbální a neverbální komunikace.</p>
Motivace	„Znáte pohádku o Červené Karkulce? My si ji teď představíme trochu netradičně. Vy budete hlavními aktéry.“
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	Vedoucí vybere vhodnou pohádku přiměřenou věku dětí. Osvědčená je pohádka o Červené Karkulce. Děti sedí v kruhu a každý postupně řekne jednu větu z příběhu tak, jak si ho pamatuje. Každý musí pozorně

	<p>poslouchat, protože příběh na sebe musí navazovat, i kdyby se měla původní verze pohádky trochu odchýlit.</p> <p>Potom vedoucí vybere dobrovolníky, kteří budou představovat jednotlivé postavy pohádky. V našem případě Karkulku, maminku, babičku, myslivce a vlka. Postavám se dá čas, aby si připravily řeč na svou obhajobu, proč v pohádce jednaly tak, jak jednaly. Mezitím se diváci usnesou na jednotném názoru, kdo z postav nese největší podíl viny na tom, co se v pohádce stalo.</p> <p>Pak postavy jedna po druhé přednesou ostatním svůj projev, kde obhájí své činy. U každé postavy se dá prostor pro diváky, kteří se mohou zeptat na doplňující otázky. Diváci vyslyšely všechny postavy, všechny projevy a mají se znovu dohodnout na tom, kdo má největší vinu. Pořadí se většinou změní, podle toho, jak kdo při své obhajobě působil, kdo zvolil taktiku chudáčka, kdo se vymlouval, atd. Důležitou roli hraje také to, jací jsou diváci a jaké metody přesvědčování na ně platí.</p> <p>V závěru této aktivity je důležité, aby vedoucí zdůraznil a zviditelnil to, na co se diváci nechali nachytat a co na ně naopak vůbec nepůsobilo. Pokračování může být formou diskuze, zda je to tak i v životě přítomných dětí.</p>
Pomůcky	Kostýmy (nejsou nutné), cedulky s názvy pohádkových postav, lepící páska nebo zavírací špendlík pro přichycení cedulek na oděv.
Časová náročnost	45 minut a více. (v závěrečné obhajovací a usvědčující diskusi se může hra hodně protáhnout, tedy je vhodné nechat si rezervu, aby hra nemusela být v průběhu utnuta).
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	I přes omezený počet postav je nutné, aby se zapojily všechny děti. Při diskusi si vedoucí musí hlídat, aby se dostalo na každého, aby každý mohl vyjádřit svůj názor. Diskuze se nesmí zvrtnout v hádku.
Kritéria pozorování	U dětí, které jsou v rolích postav si vedoucí všímá toho, jak jsou schopny obhájit svůj názor a nenechat se ostatními zvykat, stát si za svým. Také schopnost přesvědčivosti a působení na ostatní. U dětí, které jsou v roli diváků – usvědčovatelů vedoucí pozoruje hodnotový systém dětí, na co děti „slyší“, co na ně nejvíce působí (lítost, výmluvnost, upřímnost).
Forma zhodnocení	Proběhne v rámci závěrečné diskuze.
Použité zdroje a literatura	Seminář na CMTF UP pod vedením Mgr. Sobkové, předmět Pedagogická diagnostika, datum absolvování: říjen 2009.

Lekce 6

Název činnosti/hry	Společenská hra „Activity“
Typ hry	Pantomima, vyjadřování pomocí slov a kreslení.
Obecný cíl	Projít všechna políčka a dojít do cíle hry.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj pantomimického citění. Rozvoj schopnosti vyjadřovat se různými způsoby – verbální i neverbální komunikace. Dovednost naslouchání druhému. Týmová spolupráce ve dvojicích. Rozšíření slovní a pojmové zásoby.
Motivace	<i>„Umíte spolupracovat ve dvojici a vzájemně si naslouchat a rozumět? Umíte popsat věci jiným než slovním způsobem?“</i>
Prostředí	Vnitřní prostory se stoly či lavicemi s židlemi. Koberec.
Pravidla činnosti a její průběh	Úkolem hráčů je vysvětlit v daném časovém limitu (cca 1 minuta) svému spoluhráči nějaké slovo, či slovní spojení, a to jedním ze tří způsobů: slovním vysvětlením, kreslením nebo pantomimou. Cílem této hry je projít celým herním plánem, jehož políčka naznačují jednotlivé způsoby vysvětlování slov. Po stoupnutí na nějaké políčko si hráči vybírají kartičku označenou různým počtem bodů a vysvětlují slovo, které na ní stojí. Hra se hraje minimálně ve čtyřech hráčích, vždy hrají dvojice proti sobě. Jeden z dvojice vysvětluje tomu druhému slovo, které si vylosuje na kartičce, a ten hádá. Způsob, kterým má hráč slovo vysvětlit, určuje políčko na herním plánu, po kterém se postupuje. Za uhádnuté slovo se hráči posunou na plánu o 3-5 políček, podle toho, kolika bodovou mělo hodnotu hádané slovo. Hra je určena pro hráče starší 12 let.
Pomůcky	Společenská hra Activity, tužky, papíry.
Časová náročnost	Celá hra (projití herním plánem až do konce) trvá asi 90 minut , ale je možné ukončit ji i dříve. Vyhrává ten, kdo je nejdále na časovém plánu.
Úskalí pro vedoucího,	Je vhodné, aby se děti navzájem znaly. Je nutná přiměřená zralost. Pro děti mladšího věku je potřebná intervence ze strany vedoucích nebo

metodické pokyny	starších kamarádů. Musíme dbát na spravedlivé vyhodnocení hry a ocenit snahu a zápal pro hru. Musíme dát pozor na nevhodné projevy spoluhráčů v případě, že komunikační dovednosti některých hráčů nedosahují potřebné úrovně.
Kritéria pozorování	Při hře sledujeme, jak se děti zapojují, na kolik se do svých rolí (vysvětlující, hádající) dovedou vžít. Pozornost věnujeme také verbálním i neverbálním dovednostem dětí.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry. „Jaký způsob vyjadřování ti šel nejlépe?“ „Raději jsi vysvětloval nebo hádat?“ Které pojmy pro tebe byly těžko pochopitelné?“
Použité zdroje a literatura	Vlastní zkušenost při hře s dětmi na pravidelném setkání 12/2010.

Lekce 6

Název činnosti/hry	Zásady asertivního chování
Typ hry	Komunikační, morální, výchovně-vzdělávací.
Obecný cíl	Pochopení a následná interpretace pojmů.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj schopnosti rychlého vstřebání informací a následné předání těchto informací ostatním. Dovednost jednoduše a pochopitelně vysvětlit i složitější pojmy, tak aby to všichni pochopili. Rozvoj rozumových schopností, paměti a vzájemné komunikace ve smyslu „učitel – žák“. Kooperativní učení se.
Motivace	<i>„Role učitele není snadná. Něco se naučit pro sebe a nebo pro účely předání informací a poznatků druhým je rozdíl. Může to být velmi obohacující jak pro učitele, tak pro žáka.“</i>
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostory.

Pravidla činnosti a její průběh	<p>Do této hry se mohou zapojit jak starší děti, tak také děti mladšího věku. Pro starší děti zde půjde hlavně o pochopení pojmů, vstřebání informací a předání naučeného ostatním. Mladší děti nejdříve poslouchají výklad a vysvětlení pojmů a situací související problematiky od starších dětí. V závěru může vedoucí připravit jednoduchý znalostní kvíz, který prokáže, nakolik byly mladší děti schopny pochytit předávané informace a nakolik starší děti byly úspěšné ve vysvětlování.</p> <p>Druhá varianta: Skupina dětí se může na začátku rozdělit do dvou či více soutěžících týmů. V každém týmu je stejný počet starších a mladších dětí. Starší děti si postupně tahají kartičky a informace se snaží vlastními slovy předat mladším dětem ve své skupině. Na konci, když se děti už seznámily s několika pojmy a situacemi asertivního jednání, může vedoucí opět provést testování získaných znalostí. Skupiny mezi sebou mohou soutěžit. Členové jednotlivé skupiny se vzájemně povzbuzují.</p>
Pomůcky	<p>Kartičky s popisky situací nebo pojmů souvisejících s asertivitou, asertivním jednáním a vyjednáváním.</p>
Časová náročnost	<p>15 minut a více.</p>
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	<p>Pojmy a situace související s asertivitou nesmí být příliš těžké na pochopení. Popis na kartičkách však musí být napsán tak, aby se děti na informaci nejdříve musely zamyslet a pak zvolit vhodný způsob interpretace. Je zde důležitá a vhodná pomoc a intervence vedoucího.</p>
Kritéria pozorování	<p>Všimáme si, zda děti hru chápou a zda se v dané problematice orientují (kromě asertivity mohou být do hry začleněna i jiná témata). Pozorujeme schopnost spolupráce skupin, vyjadřovací schopnosti i schopnosti vstřebávat a zpracovávat informace. Stále musíme mít přehled o tom, jestli děti stačí na dané téma, v případě potřeby některé věci dovysvětlit a upřesnit.</p>
Forma zhodnocení	<p>Společné povídání v kruhu o průběhu hry.</p> <p>„Jaké nové pojmy jste se naučili?“</p> <p>„Bylo lepší vysvětlování nebo učení se od druhých?“</p> <p>Co bylo nejtěžší?“</p>
Použité zdroje a literatura	<p>Vlastní vymyšlená hra pro účely tohoto kurzu.</p>

Název činnosti/hry	Co je na obrázku
Typ hry	Fantazijní, asociační.
Obecný cíl	Vymyšlení příběhu na motivy obrázku.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	<p>Rozvoj představivosti a fantazie.</p> <p>Schopnost verbálně se vyjádřit a slovy popsat své dojmy a představy.</p> <p>Trénink komunikace s ostatními, vzájemné doplňování a umění navázat na myšlenky druhých.</p>
Motivace	„Zkusíme si vymyslet fantazijní, dobrodružné nebo i zcela obyčejné příběhy. K inspiraci nám pomohou obrázky.“
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	<p>Připravíme si různé obrázky, na kterých se odehrává nějaký děj. Postupně dětem obrázky ukazujeme. Ty nejdříve popisují, co na obrázku vidí. Potom vyzveme děti, aby hovořili o tom, co si lidé, zvířata i věci na obrázku myslí.</p> <p>Dalšími tématy k diskuzi mohou být otázky, co lidé, zvířata a věci dělaly předtím, než nastala situace na obrázku, jak se bude situace vyvíjet dále. Děti mohou postupně vymýšlet celé příběhy postav a věcí na obrázcích bez jakéhokoliv omezení fantazie.</p>
Pomůcky	Vhodné dějové obrázky (počet dle požadované délky hry).
Časová náročnost	20 minut a více (podle počtu dětí a zájmu o hru).
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Vedoucí musí vhodně zvolit téma obrázků tak, aby se dobře popisovaly a rozvíjely fantazii pro další příběhy. Zvláště pozor na témata se sexuálním, násilným a jiným nevhodným podtextem. Pokud děti hned nevymyslí k postavám na obrázku nějaký příběh, vedoucí by je měl vhodně navést.
Kritéria pozorování	Pozorujeme, jak se jednotlivé děti zapojují do kolektivu, jestli jsou schopny spolupráce a jejich vyjadřovací schopnosti. Diskuzi dětí můžeme podpořit vlastní intervencí a vést je tak k vyjádření vlastních názorů a k rozvoji fantazie.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu o průběhu hry.

	„Bylo těžké něco si vymýšlet, fantazírovat?“ „Jaké obrázky pro vás byly inspirativní, jaké ne?“
Použité zdroje a literatura	ZELINOVÁ, M. <i>Hry pro rozvoj emocí a komunikace</i> . Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-197-6.

Rozpracování lekce 7-8 „Rozvoj sociálních a personálních kompetencí“

Autor: Lucie Ševrová

Lekce 7

Název činnosti/hry	Abeceda vlastností
Typ hry	Výchovná, sebepoznávací.
Obecný cíl	Napsat o sobě vlastnosti na co nejvíce písmen v abecedě.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Podněcování k přemýšlení o svých kladných i záporných vlastnostech. Lepší poznání sebe sama.
Motivace	„ <i>Je lehčí říci vlastnosti své vlastní nebo vlastnosti druhých. My se teď naučíme hodnotit sami sebe.</i> “
Prostředí	Venku i ve vnitřních prostorech, nejlépe se stoly židlemi.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti si na papír napíší písmena abecedy. Mají za úkol ke každému z nich napsat svoji vlastnost (kladnou nebo zápornou), jejíž název začíná na dané písmeno abecedy. Potom mohou před ostatními přečíst ty vlastnosti, o kterých chtějí mluvit.
Pomůcky	Papír a psací potřeby.
Časová náročnost	Min. 30 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Aktivita je náročná na přemýšlení. Mladším dětem je třeba pomoci. Můžeme aktivitu upravit tak, že si děti mohou samy vybrat jen několik písmen z abecedy a na ty vypsát vlastnosti. Je také třeba dát pozor na to,

	aby děti vzájemně neopisovaly, ale aby se snažily přemýšlet samy o sobě. Děti musí zachovat ticho po dobu průběhu aktivity.
Kritéria pozorování	Pomocí závěrečné reflexe toho, co děti napsaly, můžeme lépe poznat jejich osobnost.
Forma zhodnocení	Zhodnocení je součástí aktivity.
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Lekce 7

Název činnosti/hry	Jak mě vidí druzí
Typ hry	Morální, sebepoznávací.
Obecný cíl	Zjistit, jak mě vnímají členové mojí skupiny.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Hodnocení druhých. Přijmutí hodnocení od druhých.
Motivace	<i>„Druzí lidé si o vás myslí spoustu věcí. Jaké to pro vás bude, když vám to sdělí nahlas?“</i>
Prostředí	Vnitřní i venkovní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti sedí v kroužku. Každé dítě dostane papír se svým jménem. Každý předá svému sousedovi po pravé ruce. Ten, kdo papír dostane, na něj napíše 3 kladné vlastnosti svého kamaráda a pošle ho dál, další také napíše 3 vlastnosti a zase pošle papír dál. Jakmile papíry obejdou celé kolo a dojdou ke svým majitelům, pošle se druhé kolo. Tentokrát se budou psát 3 záporné vlastnosti. Když se zase papíry vrátí ke svým majitelům, pošlou se potřetí. Při třetím kole děti na papír nakreslí jakýkoliv obrázek, kterým by vystihly osobnost daného kamaráda (stačí tužkou nebo propiskou). Po aktivitě je dobré dát dětem chvíli ticha na to, aby si v klidu přečetly, co o nich jejich kamarádi napsali.
Pomůcky	Papír a psací potřeby.
Časová náročnost	Cca 60 minut.

Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Děti umí někdy být při hodnocení příliš kruté, zvláště při psaní záporných vlastností. Aktivity tohoto typu jsou nebezpečné v tom, že si z nich děti mohou odnést různá vnitřní zranění. Pokud ve skupině vidíme náznaky šikany nebo pokud někdo není ostatními členy přijat, vynechejme tu část, kdy děti píšou záporné vlastnosti druhých.
Kritéria pozorování	Vedoucí by měl dávat pozor, jak děti reagují, když si čtou, co o nich napsali druzí. V případě potřeby je dobré si s nimi ještě popovídat nebo jim alespoň nabídnout rozhovor. Proto je dobré, když dětem hned po aktivitě dáme ještě čas na to, aby si napsané přečetli. Hned totiž vidíme jejich reakci a můžeme nějakým způsobem zasáhnout.
Forma zhodnocení	Závěrečná skupinová diskuze. „Je vám příjemné slyšet, co si o vás druzí myslí?“ „Podle čeho hodnotíte ostatní?“
Použité zdroje a literatura	

Lekce 7

Název činnosti/hry	Moje pozice ve skupině
Typ hry	Sociometrický test. (typ Loď, Strom).
Obecný cíl	Pro vedoucí: zjistit pozice jednotlivých dětí ve skupině, diagnostikovat skupinu.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Uvědomění si svého postavení ve skupině. Pochopení vztahů ve skupině.
Motivace	„ <i>Jak se cítíte v této skupině? Jakou roli ve skupině hrajete? Plánovače? Iniciátora? Baviče? Jste se svou rolí spokojeni?</i> “
Prostředí	Vnitřní i venkovní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti musí do obrázku zakreslit svoji pozici i pozici, kterou by přiřadily ostatním členům skupiny.
Pomůcky	Sociometrický test pro každého. Psací potřeby.

Časová náročnost	30 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Musíme dát pozor na to, aby děti vzájemně neopisovaly, ale aby dotazník vyplňoval každý sám za sebe.
Kritéria pozorování	Pozorujeme a vyhodnocujeme vztahy ve skupině. Můžeme srovnat, jestli se jednotlivci cítí na té pozici ve skupině, na kterou je přiřadili i ostatní.
Forma zhodnocení	„Jak se vám tato aktivita líbila?“
Použité zdroje a literatura	Sociometrické testy.

Lekce 8

Název činnosti/hry	Kdo co potřebuje?
Typ hry	Morální, výchovná.
Obecný cíl	Zamyslet se nad danými problémovými situacemi a pokusit se navrhnout řešení.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj empatie. Tvořivé myšlení a hledání řešení.
Motivace	<i>„Přemýšleli jste někdy nad tíživými situacemi různých lidí. Jací lidé to jsou? Jak by se jim dalo pomoci? Můžeme pro ně něco udělat i my?“</i>
Prostředí	Vnitřní i venkovní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	Z novin vystříháme (nebo dětem necháme vystříhnout) obrázky lidí, kteří potřebují pomoc. Každé dítě si vybere jeden nebo dva obrázky, potom dostane čas na to, aby si promyslel, jak by se dala řešit situace daného člověka na obrázku. Potom diskutujeme, každý mluví o řešení, které vymyslel. Buď děti mohou přemýšlet samostatně nebo se vzájemně radit.
Pomůcky	Obrázky z novin, týkající se potřebných lidí.
Časová náročnost	45 minut.
Úskalí pro vedoucího,	Mladším dětem je potřeba trošku naznačit možnosti řešení situací nebo

metodické pokyny	vybrat obrázky, odpovídající jejich věku.
Kritéria pozorování	Pozorujeme, jestli dítě vymýšlí řešení samo, popřípadě jak spolupracuje s ostatními.
Forma zhodnocení	Společná diskuze. „Znáte nějaké lidi ve vašem okolí, kteří potřebují pomoc?“ „Už jste někdy někomu pomohli? Jak?“ „Jak byste řešili určitou situaci vy, kdybyste se do ní dostali?“
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Lekce 8

Název činnosti/hry	Chvilka zamyšlení
Typ hry	Přemýšlečí, práce s textem.
Obecný cíl	Pozorně vyslechnout text a následně plnit zadané úkoly.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Trénink pozornosti a představivosti. Rozvoj řečových schopností. Zvětšování slovní zásoby. Zamyšlení se nad skutky konkrétní pomoci druhým.
Motivace	<i>„Přečteme si příběh a potom si jej rozebereme a vyzkoušíme si zahrát některé situace z něj. Dobře poslouvejte, na konci příběhu jsou připraveny otázky pro pozorné posluchače.“</i>
Prostředí	Vnitřní i venkovní prostory. Něco na sezení.
Pravidla činnosti a její průběh	Sedneme si do kruhu. Dětem přečteme příběh na zamyšlení o pomoci druhým a následně si o něm povídáme a pracujeme s textem. Můžeme nechat děti příběh převyprávět, zahrát jako scénku, ptát se na informace z textu... Potom diskutujeme o tom, jak by reagovaly ony, kdyby byly v roli hrdiny z příběhu, komu kdy jak pomohli, kdy ony samy potřebovaly pomoc a jestli mají ve svém okolí lidi, kteří jim pomohou, jestli si umí

	řít o pomoc.
Pomůcky	Příběh na zamyšlení o pomoci druhým.
Časová náročnost	45 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Aktivita je náročnější na pozornost dětí. Musíme je předtím zklidnit, aby dávaly pozor. Musíme také vybrat příběh s jasnou logickou linií, aby se v něm děti dobře orientovaly. Můžeme skupinu dětí rozdělit na mladší a starší a pracovat s každou skupinou zvlášť.
Kritéria pozorování	Sledujeme, jak se které dítě zapojuje do diskuze a do aktivit, souvisejících s příběhem. Dobře posloucháme to, co děti říkají a vhodně diskuzi doplňujeme a vedeme ji. Zbytečně ale děti nepřerušujeme. Necháme je, aby řekly vše, co chtějí.
Forma zhodnocení	Hodnocení probíhá v rámci aktivity.
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Lekce 8

Název činnosti/hry	„Jak Vám mohu pomoci?“
Typ hry	Pohybová, komunikační, interakční.
Obecný cíl	Nabízet pomoc lidem.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj všímavosti dětí. Trénink oslovení cizího člověka a komunikace s ním. Prevence proti nezájmu o druhé.
Motivace	<i>„Jakými různými způsoby můžeme lidem nabídnout pomoc? Jakou taktiku zvolíme při nabízení?“</i>
Prostředí	Město.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti po krátké instruktáži pošleme do ulice a dáme jim 40 minut čas na to, aby si všímali lidí na ulici a snažili se pomoci těm, u kterých si myslí, že to potřebují. (Například pomoci staré paní odnést tašku s nákupem,

	pohlídat mamince kočárek před obchodem, apod. Lépe se bude realizovat ve městě). Po návratu děti ve 20 minutách zhodnotí, co prožily, jestli někomu pomohly, ...
Pomůcky	/
Časová náročnost	60 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Aktivita může být nebezpečná, protože děti budou samotné chodit po ulici. Je potřeba dát jim instruktáž o bezpečnosti. Musí si dát pozor nejen na auta, ale také na to, aby neoslovovaly podezřelé lidi. Je vhodné, aby se vedoucí také pohybovaly po ulici, kousek od dětí. Děti pošleme po dvojicích až trojicích. Každá skupinka musí mít funkční mobilní telefon a číslo na vedoucího pro případ, že by se něco přihodilo. Při úvodní instruktáži nezapomeneme dětem zdůraznit pravidla slušného oslovování lidí.
Kritéria pozorování	Pokud se vedoucí pohybují po ulici, mohou pozorovat, jestli někoho děti oslovují, jak se chovají k neznámému člověku, koho oslovují, jestli si všímají lidí, kteří by mohli něco potřebovat. Při společném hodnocení aktivity po jejím skončení bychom měli nechat děti všechno povyprávět a sledovat, o čem děti mluví a s jakými pocity vyprávějí.
Forma zhodnocení	Společná diskuze. „Bylo pro vás těžké nabízet pomoc?“ „Jaké byly reakce lidí?“ Raději pomáháte nebo si necháte pomáhat?“
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Rozpracování lekce 9-10 „Rozvoj občanských kompetencí“

Autor: Lucie Ševrová

Lekce 9

Název činnosti/hry	„Pošli to dál“
Typ hry	Poznávací.

Obecný cíl	Shlédnout film a rozvinout nad jeho tématem diskuzi.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Motivace k aktivnímu přístupu k životu a ke svému okolí. Rozvoj pozornosti a soustředění se.
Motivace	„Myslíte, že i děti ve vašem věku mohou nějakým způsobem změnit svět?“
Prostředí	Vnitřní prostory s dataprojektorem a židlemi.
Pravidla činnosti a její průběh	Dětem pustíme film “Pošli to dál”. Po jeho skončení diskutujeme společně o ději nebo děti rozdělíme do skupin a dáme jim otázky, týkající se filmu, na které musí odpovědět. Pak jednotlivé skupiny prezentují a srovnávají své odpovědi. Tipy na otázky *: “Myslíš si, že se příběh z filmu může stát skutečností?” “Zažil jsi někdy Ty sám, že když si udělal něco dobrého, tak že se změnilo něco k lepšímu? Pokud ano, kdy?” “Co se Ti na filmu líbí?” “Co se Ti nelíbí?” “Myslíš si, že je spravedlivé, že chlapec ve filmu zemřel kvůli tomu, že se zastal slabšího?” “Jak se Ti líbí jeho nápad s posláním dobrého skutku?” “Myslíš si, že mělo jeho jednání smysl? Pokud ano, proč?” _____ *Otázky je nutné přizpůsobit věku a vyspělosti dětí.
Pomůcky	DVD s filmem “Pošli to dál”, promítací technika (dataprojektor, plátno).
Časová náročnost	120 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Pokud vedoucí film nezná, je nutné, aby se na něj předem podíval. Film končí na první pohled negativně. Možná děti na konci neuvidí pozitivní poselství a řeknou si, že na dobro stejně hlavní hrdina doplatil. Pokud to bude potřeba (to můžeme zjistit odpovědí dětí na otázky), dovysvětlíme dětem poselství filmu. (Třeba takto: “ <i>Žádné dobro se ve světě neztratí, vše má smysl. Někdy je potřeba obětovat se pro dobrou věc. Chlapec ve filmu zaplatil životem za to, že se zastal slabšího. I to se může stát. My se</i> “)

	<i>asi nikdy v životě nedostaneme do situace, kdy bychom za dobrou věc museli položit život, ale určitě někdy budeme muset něco obětovat – třeba svoje pohodlí, budeme si muset něco odřeknout, a podobně. I to má svou cenu. Dobro většinou něco stojí. Ale jenom dobro může náš svět udělat lepším a lidi šťastnějšími.”)</i>
Kritéria pozorování	Pozorujeme reakce dětí na jednotlivé scény ve filmu. Případně můžeme film v některých chvílích zastavit a zodpovědět dětem případné otázky. Po zhlédnutí filmu věnujeme pozornost diskuzi a odpovíme na zadané otázky.
Forma zhodnocení	Hodnocení je prováděno v rámci diskuze o filmu.
Použité zdroje a literatura	Film „Pošli to dál“. Režie: Mimi Leder. USA, 2000

Lekce 9

Název činnosti/hry	Co můžu udělat pro své okolí já?
Typ hry	Morální, kognitivní.
Obecný cíl	Napsat na papír co nejvíce činností, jak pomoci ve svém okolí.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Aktivita by měla pomoci dětem, aby se zamyslely nad potřebami dnešního světa a nad možnostmi, jak se ve svém okolí zapojit.
Motivace	<i>„Jak byste mohli nejlépe pomoci ve svém okolí? Zaměřte se na oblasti přírody, kultury, úklidu, ale i mezilidské vztahy.“</i>
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostory. Venkovní s možností rozbalení velkého archu papíru na zem či podložku.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti rozdělíme do dvou nebo tří skupin a každé skupině dáme arch balícího papíru a fixy. Musí vymyslet co nejvíce činností, které mohou děti udělat pro své okolí (jak mohou ony samy změnit svět). Po uplynutí daného časového limitu každá skupinka představí své nápady.
Pomůcky	Balící papír (flipchart), fixy.

Časová náročnost	Min. 30 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	U menších dětí by jim vedoucí mohl nastínit oblasti, ve kterých by se mohly angažovat.
Kritéria pozorování	Pozorujeme schopnost spolupráce, úroveň komunikace mezi dětmi ve skupinkách, nápady jednotlivých dětí, apod.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu. „Čerpali jste některé nápady z vlastní zkušenosti?“ „Jak se vám spolupracovalo ve skupině? Měli jste některé nápady stejné?“
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Lekce 9

Název činnosti/hry	Zachránci
Typ hry	Pohybová, zábavná, strategická.
Obecný cíl	Získat pingpongový míček z území.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj schopnosti spolupráce a kooperace. Vymýšlení společného řešení.
Motivace	„ <i>Legenda: Stáváte se pyrotechniky, kteří musí z nádoby s nebezpečnou výbušninou vytáhnout roznětku v podobě malého, bílého předmětu a zachránit tak okolí před výbuchem. Nádobu s výbušninou leží v území, které je potřísněné jedovatou látkou.</i> “
Prostředí	
Pravidla činnosti a její průběh	Vymezíme zakázané území, doprostřed něhož umístíme kbelík s vodou, ve které je pingpongový míček. Děti dostanou k dispozici 30 m provázku a plastový kelímek. Jejich úkolem je získat pingpongový míček z kbelíku, aniž by kdokoliv z nich vstoupil do zakázaného území.
Pomůcky	Asi 30 m dlouhá šňůra, kbelík s vodou, pingpongový míček, plastový

	kelímek s horní obrubou, lano na vymezení zakázaného území
Časová náročnost	Min. 45 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Snažíme se děti motivovat, aby se zapojily do vymýšlení všechny. Jako alternativu hry můžeme dětem dát k dispozici jiné pomůcky (izolepu, papír,...). V tom případě si ale musí vedoucí předem vyzkoušet, zda je možné nějak míček vytáhnout.
Kritéria pozorování	Sledujeme úroveň spolupráce, nápady jednotlivých dětí, apod.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu. „Jak se vám spolupracovalo?“ „Kdo vymyslel strategii?“ „Co bylo nejtěžší?“
Použité zdroje a literatura	HERMOCHOVÁ, S. <i>Hry do kapsy VIII.</i> Praha: Portál, 2005. 96 s. ISBN 80-7178-984-4.

Lekce 10

Název činnosti/hry	Tvorba pravidel skupiny
Typ hry	Na spolupráci.
Obecný cíl	Vymyslet společná pravidla pro všechny členy skupiny.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Rozvoj spolupráce. Přemýšlení nad důležitostí pravidel.
Motivace	„Můžete se zamyslet nad tím, co od života skupiny očekáváte a co by se vám naopak nelíbilo, kdyby někdo dělal?“
Prostředí	Vnitřní i venkovní prostory.
Pravidla činnosti a její průběh	Vedoucí společně s dětmi vytvoří pravidla skupiny, podle kterých se budou všichni řídit a která se budou respektovat. Po vymýšlení pravidla děti přepíší a vyvěsí si je v klubovně. Může být stanovený limit, např. 10 pravidel.

Pomůcky	Balící papír, fixy.
Časová náročnost	Min. 60 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Vedoucí by měl nápady dětí korigovat a pomoci jim formulovat konkrétní pravidla. Je potřeba zvážit, zda tuto aktivitu nezařadit hned na začátek kurzu. V případě, že se skupina schází jen na kurz a po něm už nebude pokračovat, měla by se aktivita zařadit na začátku. V případě, že se skupina dětí bude scházet i po kurzu, je dobré dát ji na konec, když už se děti znají.
Kritéria pozorování	Pozorujeme děti, jak se zapojují do vymýšlení pravidel, jejich schopnost shodnout se na společném řešení, vytváření kompromisů.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu. „Jak se vám spolupracovalo?“ „Bylo těžké vybrat 10 pravidel? Je to málo nebo příliš?“
Použité zdroje a literatura	/

Lekce 10

Název činnosti/hry	Volby
Typ hry	Pohybová, výchovná.
Obecný cíl	Rozhodnout se, komu svěřit danou situaci.
Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Uvědomění si kvality svých jednotlivých členů. Trénink rozhodování.
Motivace	<i>„Někdy člověk nemůže všechny problémy zvládnout sám. V těch chvílích se obrací na rodiče, přátelé, osoby, které jsou mu blízké a u kterých má důvěru v jeho pomoc.“</i>
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostředí.
Pravidla činnosti a její	Děti dostanou lístečky, na kterých je napsaná nějaká krizová situace.

průběh	Počet lístečků je shodný s počtem dětí ve skupině (může být i více lístečků než dětí). V daném časovém limitu se musí rozhodnout, koho by ve skupině zvolili pro řešení konkrétní situace. Každému členu musí skupina přiřadit alespoň jeden lísteček. Po skončení voleb děti zdůvodňují svá rozhodnutí, proč se rozhodly k dané situaci vybrat tu kterou osobu. Daná osoba se může vyjádřit, jestli si skutečně myslí, že by situaci zvládla vyřešit a může navrhnout, jak by ji řešila.
Pomůcky	Papírky s nadepsanými situacemi.
Časová náročnost	Min. 45 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Vedoucí musí vymyslet vhodné situace. Může sám zkusit odhadnout schopnosti dětí (pokud je zná) a pokusit se vymyslet situace “na míru”. Potom je dobré pozorovat, jestli se děti rozhodují podobně, jak on uvažoval. Nutnou podmínkou pro hru je, aby se děti mezi sebou dobře znaly. Ze strany vedoucího je nutná příprava aktivity předem. Při samotném průběhu hry by neměl do aktivity příliš zasahovat svými návrhy, ale měl by nechat děti, aby se samy dohodly.
Kritéria pozorování	Vedoucí pozoruje komunikační a rozhodovací schopnosti jednotlivců i celé skupiny. Pozornost je dobré zaměřit na diskuzi po aktivitě a vyvodit z ní závěry pro další práci se skupinou. (Kdo má jaké schopnosti, ...).
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu. „Hledali pro řešení své situace dlouho tu správnou osobu?“ „Vybrali jste si nebo jste byli vybráni vícekrát?“ „Shodli jste se tím, kdo vás vybral, že byste to zvládli?“
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Lekce 10

Název činnosti/hry	Společné řešení
Typ hry	Komunikativní.
Obecný cíl	Dohodnout se na jednom řešení.

Konkrétní cíle (co hra rozvíjí)	Schopnost shody, kompromisu. Dovednost ustoupit i prosadit svůj názor.
Motivace	<i>„Kdybyste jste dostali velké množství peněz, ale pod podmínkou, že se na jejich užití musíte shodnout s více lidmi, dokázali byste to. Nebude to jednoduché, protože každý má jiné představy.“</i>
Prostředí	Venkovní i vnitřní prostředí.
Pravidla činnosti a její průběh	Děti posadíme do kruhu, doprostřed dáme mince v hodnotě 50 Kč. Děti dostanou časový limit (30-45 minut), ve kterých dostanou za úkol domluvit se na společném řešení, jak s penězi naloží. Můžou s nimi udělat cokoli. Jedinou podmínkou je, aby všichni s řešením souhlasili. Pokud po uplynutí časového limitu nebudou mít jasné řešení, co s penězi udělají, vedoucí peníze vezme a před dětmi peníze vyhodí. (To dětem řekneme dopředu).
Pomůcky	Mince v celkové hodnotě 50 Kč.
Časová náročnost	Min. 45 minut.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny	Vedoucí by do diskuze dětí neměl příliš zasahovat a nechat je, aby se samy dohodly. Nemusíme od nich ale vyžadovat nějaké konkrétní rozhodnutí. I když se rozhodnou částku nevyužít, je to jejich způsob řešení.
Kritéria pozorování	Vedoucí pozorují děti, jak diskutují, kdo diskuzi vede, kdo se drží zpátky, kdo se snaží prosadit svůj názor, kdo je schopný kompromisu, kdo je dominantní, kdo snáze ustupuje, ... Aktivita nám může pomoci lépe pochopit pozice dětí ve skupině. Řešení, které děti vymyslí, nám může napovědět, jaká skupina je.
Forma zhodnocení	Společné povídání v kruhu. „Kdo vedl diskuzi?“ „Kdo se návrh řešení podřídil?“ „kdo s řešením skutečně vnitřně souhlasí?“
Použité zdroje a literatura	Aktivita byla vymyšlena a uzpůsobena pro účely kurzu.

Rozpracování lekce 11-12 „Rozvoj pracovních kompetencí“

Autor: Pavlína Oulehlová

Aktivity zaměřené na rozvinutí schopnosti aktivní komunikace dětí ve skupině vrstevníků a to na její verbální i neverbální složku.

Cíl: Děti se učí překonávat ostych a další komunikační bariéry v kolektivu svých vrstevníků. Činnosti pomáhají rozvíjet jak jejich mluvený projev, tak schopnost vyhodnocovat neverbální chování druhých lidí a prezentovat se před skupinou.

Lekce 11

Název činnosti:	„Zvědavý reportér“
Potřebný čas:	20 minut
Použitý materiál:	/
Průběh činnosti:	Děti si zahrají na reportéry, kteří dělají rozhovor se slavnou a důležitou osobou. Rozdělí se do dvojic a jejich úkolem bude za omezenou dobu (cca 5 minut) zjistit o svém protějšku co nejvíce informací. Až zjistí dost informací, vymění si úlohy a ptá se druhý z dvojice. Poté se celá skupina sejde v kroužku, dvojice sedí spolu a vzájemně jeden druhého ostatním „představují“ a prezentují, co se o kamarádech dozvěděly zajímavého.
Zhodnocení:	Děti se učí pracovat efektivně s časem, doptávat se na informace, vhodně volit otázky a usměrňovat rozhovor s partnerem ve dvojici. Zároveň aktivita prověří jejich schopnost pozorného naslouchání, které je důležité pro zapamatování získaných informací. Pomáhá jim také překonat strach z mluvení před větším počtem lidí.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba děti neustále povzbuzovat, aby se ptaly a nebály se o tom, co zjistily mluvit. Hlavně menší děti bývají často stydlivé a zakřiknuté, je proto dobré je povzbudit. Během první části hry, rozhovorů, vedoucí dohlíží na to, aby se děti skutečně doptávaly ostatních a snažily se zjistit užitečné informace.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme vzájemné interakce dětí ve dvojici a to, zda dokáží správně formulovat otázky a umí zpracovat získané informace a srozumitelně je zprostředkovat ostatním.

Použité zdroje a literatura:	_____
-------------------------------------	-------

Lekce 11

Název činnosti:	Hra emocí
Potřebný čas:	Cca 20 – 30 minut (podle počtu dětí ve skupině)
Použitý materiál:	Kartičky s obrázky vyjadřujícími různé emoce (případně doplněné o slovní vyjádření, např. smutek, vztek, apod.)
Průběh činnosti:	<p>Úkolem dětí v této hře je pantomimicky vyjádřit danou emoci, kterou si předem vylosují od vedoucího. Poté si stoupnou před zbytek skupinky a snaží se prostřednictvím mimiky, gestikulace a pohybů danou emoci vyjádřit. Zbytek skupinky hádá, o jakou emoci jde. Pokud je dětí víc, mohou se rozdělit do družstev a soutěžit o body za úspěšné hádání.</p> <p>V prvním kole soutěže mohou děti hádat pouze jednotlivé emoce, v dalších kolech i kombinace slov (např. smutný pes, zuřivá kočka apod.)</p>
Zhodnocení:	Hodnotíme, jak se dětem podařilo vyjádřit konkrétní pocit bez použití slov, zda dokázaly využít dostupné prostředky neverbální komunikace s ostatními a jak ostatní děti na jejich pantomimu reagovaly. Bylo pro ně snadné dané emoce identifikovat?
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Pozor na vykřikování dětí v průběhu hry (zejména ze strany předvádějících 😊)
Kritéria pozorování:	<p>Věděly si děti rady s danou emocí, dokázaly ji předvést?</p> <p>Bylo jejich znázornění ostatním jasné? Jaké výrazové prostředky nejčastěji používaly?</p>
Použité zdroje a literatura:	_____

Lekce 11

Název činnosti:	Televizní noviny
Potřebný čas:	Cca 30-45 minut
Použitý materiál:	Kartičky se jmény slavných osobností a konkrétních situací, mikrofon pro reportéra
Průběh činnosti:	<p>Děti se rozdělí do dvojic. Jedno z dětí bude představovat reportéra televizních novin, druhé pak slavnou osobnost v určité situaci každodenního života (např. Karel Gott v přeplněné tramvaji)</p> <p>Úkolem reportéra je udělat se slavnou osobností interview, aniž by divákům odhalil jeho totožnost. Dvojice tak sehraje jakousi miniscénku. Úkolem pozorujících dětí je podle informací, které zjišťuje reportér a podle mimiky a charakteristických projevů slavné osoby poznat, o koho jde, případně také rozpoznat, v jaké situaci se osoba nachází.</p>
Zhodnocení:	Hodnotí se nejen schopnost naslouchat rozhovoru, ale také pozorovací dovednosti spojené s dešifrováním typických znaků neverbálního chování osoby.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Vedoucí by měli dětem sami na začátku nějakou scénku předvést a měli by se do ní opravdu „vžít“ a nebát se slavnou osobností třeba i „parodovat“. To bude děti motivovat a pomůže jim to překonat ostych. Pozor na vyrušování a překřikování, hlavně na straně diváků.
Kritéria pozorování:	<p>Jak se dvojice zhostila přípravy scénky? Podařilo se jim vystihnout slavnou osobnost? Dokázal se reportér dobře doptávat na užitečné informace? Využíval představitel „hvězdy“ všechny možné neverbální prostředky (mimiku, typické pokašlávání, šišláni apod.)?</p> <p>Byli představitelé pro pozorovatele snadno identifikovatelní?</p>
Použité zdroje a literatura:	Vlastní hra z praxe.

Lekce 12

Název činnosti:	Kreslení jednou tužkou
Potřebný čas:	Cca 15 minut

Použitý materiál:	Tužka papír pro každou dvojici
Průběh činnosti:	<p>Úkolem každé dvojice je nakreslit jednou tužkou společný obrázek. Mají však zakázáno se předem domluvit, co budou malovat a také se během kreslení jakkoliv slovně dorozumívat. Kreslení obrázku může být podbarveno hudbou.</p> <p>Na konci časového limitu pak děti ukáží své obrázky ostatním a snaží se popsat, co kreslily a proč, případně, jak se jim spolupracovalo, když spolu nemohly mluvit.</p>
Zhodnocení:	Tato aktivita napomáhá rozvoji empatie a prohlubuje také neverbální komunikační schopnosti. Zároveň se díky ní dá rozpoznat, kdo byl ve dvojici dětí iniciativnější, protože výsledný obrázek má většinou podobu podle jeho představ.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba dbát na to, aby se mezi sebou členové skupinek opravdu nedomlouvali a pracovali v tichu a klidu.
Kritéria pozorování:	Pozorujeme, kdo z dvojice „vede“ společnou tužku při práci. Jak spolu děti komunikují? Mají nějaký svůj systém? Daří se jim společná práce, nebo často gumují, začínají znovu?
Použité zdroje a literatura:	M. Zelinová: Hry pro rozvoj emocí a komunikace, Portál 2007

Lekce 12

Název činnosti: pro lekci 12	Karetní hra Blafuj!
Potřebný čas:	Cca 20 minut (podle počtu hráčů)
Použitý materiál:	Balíček karet
Průběh činnosti:	Výborná a jednoduchá karetní hra zaměřená na rozvoj neverbální komunikace a zároveň schopnost dětí tzv. blufovat. Vyhrává ten hráč, kterému se podaří nejlépe přesvědčit protihráče o tom, že mluví pravdu a posílá jim přesně ty karty, které tvrdí. Pokud spoluhráči jeho lež neodhalí, přibývají jim trestné body.

Zhodnocení:	Zajímavá, poměrně snadno pochopitelné a zábavná hra. Děti se při ní poutavým způsobem učí zaměřit pozornost na mimoslovní aspekty komunikace (např. mrkání, uhýbání pohledem apod.) a díky ní pak nachytat protihráče při lži.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Je třeba věnovat čas vysvětlení pravidel hry a ujistit se, že jim děti porozuměly.
Kritéria pozorování:	Jak se dětem dařilo blufovat? Které z dětí bylo úspěšně a proč? Co si o hře myslí děti?: Bylo pro ně snadné poznat, kdo předstírá? Podle čeho to poznaly?
Použité zdroje a literatura:	-----

Lekce 12

Název činnosti:	Poznej přísloví
Potřebný čas:	Cca 20 minut
Použitý materiál:	Seznam českých přísloví, balící papír, tužky, fixy
Průběh činnosti:	Děti se rozdělí do skupin. Každá skupinka dostane svůj vlastní kus balícího papíru a psací potřeby. Vždy jeden člen skupiny poběží k vedoucímu na vzdálené místo, ten mu pak do ucha pošeptá znění nějakého přísloví. Hráč se vrací ke své skupině, která má za úkol přísloví co nejrychleji uhodnout. Nesmí ale mluvit, a proto se k vyjádření přísloví snaží použít kreslení, příp. pantomimu. Hráči se při „donášení“ přísloví střídají. Cílem skupiny je uhádnout v časovém limitu co nejvíce přísloví.
Zhodnocení:	Hodnotíme kooperaci skupinky a také schopnost převést mluvený projev do grafického znázornění.
Úskalí pro vedoucího, metodické pokyny:	Pozor na vykřikování uhádnutých přísloví skupinkami. Prísloví jsou pro všechny skupinky stejná, proto by tím zvýhodnily soupeře. Je také třeba kontrolovat, zda spolu děti opravdu během hry nemluví.
Kritéria pozorování:	Vedoucí může při plnění tohoto úkolu hodnotit řadu parametrů. Spolupráci ve skupině, aktivitu členů při hádání, jejich pozornost při

	kreslení obrázků, kreativitu při vytváření konkrétních symbolů apod.
Použité zdroje a literatura:	-----

Příloha č. 14 Dotazníky k průzkumu

Ahoj kamaráde!

Jsme dvě studentky vysoké školy. Chtěly bychom Tě poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Hodně nám tím pomůžeš. Rády bychom zjistily, jak trávíš svůj volný čas a hlavně, co bys chtěl/a dělat, ale z nějakého důvodu nemůžeš. Plánujeme ve Tvém okolí otevírat nové kroužky a chtěly bychom vědět, co Tě baví a o co bys měl/a zájem.

Moc Ti děkujeme za vyplnění tohoto dotazníku.

Zdraví Tě Lucie Adamcová a Lucie Ševrová

Pohlaví (zakroužkuj): chlapec / dívka

Věk:

Třída:

1) Co děláš ve svém volném čase? Napiš co nejvíce věcí.

volný čas = čas mimo školu, kromě psaní úkolů a domácí povinnosti

2) Navštěvuješ kroužky ve škole? Vybranou odpověď zakroužkuj.

ANO / NE

Pokud ANO, napiš jaké.

3) Jsi spokojen/a s nabídkou kroužků ve škole? Vybranou odpověď zakroužkuj.

ANO / NE

Pokud NE, napiš, s čím nejsi spokojen/a?

Nejsem spokojen/a s:

4) Navštěvuješ nějaké kroužky mimo školu? Vybranou odpověď zakroužkuj.

ANO / NE

Pokud ANO napiš jaké?

5) Co bys chtěl/a ve volném čase dělat, ale nemůžeš? Napiš **PROČ**.

Například: Nemůžu chodit plavat, protože tu není plavecký stadion. Nemůžu chodit do tanečního kroužku, protože tu není nikde blízko.

6) Podle čeho si vybíráš kroužky? Můžeš zakroužkovat více možností.

a) podle toho, co mě baví,

b) podle kamarádů,

c) podle toho, co chtějí rodiče,

d) napiš jiné důvody k výběru kroužků:

.....

7) U každé aktivity zakroužkuj číslo od nuly do desíti.

Nula znamená, že o aktivitu *nemáš žádný zájem*, *desítka* znamená, že *bys určitě do kroužku s touto aktivitou chodil*. (Čím více se přiblížíš desítce, tím větší máš o kroužek zájem.)

Hudebně pohybové hry 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Rytmická a poslechová cvičení 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Pohybové hry v přírodě 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Pohybové hry v tělocvičně 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Cvičení na hudbu 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Vaření, pečení 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Vyráběčky - práce s hlinou, dřevem, látkami, korálkami, ... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Malování 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Divadelní kroužek 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Maňáskové divadlo 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Angličtina hrou 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Němčina hrou 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Literatura - čtecí kroužek 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Doučování - jakékoliv předměty 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Základy první pomoci - zdravotní 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Matematika hrou 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Logické myšlení 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Příprava na přijímací zkoušky na střední školy 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Tábornické dovednosti - uzly, stopy, značky, morseovka, ... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Mobilní telefony 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Kroužek fotografování 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Pravidelné výlety 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Letní prázdninové tábory 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Příloha č. 15 Vyhodnocení škálové části dotazníku
Tabulka rozepsání ohodnocení jednotlivých aktivit

charakteristika		ZS OTASLAVICE																						
Dozantík č.	věk dítěte	pohlaví	sdružením nabízené aktivity																					
			HPH	RPC	PHP	PHT	CH	VP	VYR	M	DK	MD	AH	NH	LIT-C	DOUC	ZPP	MH	LM	PPZ	TD	MTEL	F	PV
1	13	chlapec	0	0	5	8	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	13	dívka	5	5	10	10	9	0	1	3	5	0	6	6	2	5	5	5	9	7	5	0	10	0
3	13	chlapec	0	0	5	5	0	5	5	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5	5	10
4	13	dívka	10	6	9	10	10	2	2	3	1	0	4	2	0	0	1	10	10	8	1	10	10	0
5	13	dívka	10	10	10	10	10	4	10	10	4	3	10	10	1	10	6	4	2	10	2	10	10	0
6	14	chlapec	0	10	10	10	0	0	10	0	10	0	0	0	7	0	0	5	0	0	5	5	0	10
7	13	dívka	10	10	10	10	9	8	9	8	10	7	1	8	8	5	5	8	5	5	5	10	10	9
8	13	dívka	10	6	7	8	9	0	6	9	1	0	0	0	0	4	0	4	4	4	1	0	6	9
9	13	dívka	10	0	8	10	9	10	7	6	0	0	0	0	0	0	10	10	7	5	0	10	3	0
10	15	dívka	10	0	6	10	10	10	2	3	0	0	0	0	0	0	0	10	2	0	0	0	5	8
11	13	dívka	4	0	6	4	6	7	0	3	1	5	0	4	4	0	0	2	3	3	0	10	6	0
12	13	dívka	8	6	8	8	9	7	0	9	1	0	8	8	0	1	5	5	7	5	6	8	10	7
13	13	dívka	2	0	4	10	10	6	10	4	0	0	0	0	0	0	5	0	10	5	10	5	10	0
14	13	dívka	10	5	8	9	10	2	2	7	0	0	7	0	0	2	0	0	0	3	0	5	8	9
15	12	chlapec	0	0	10	10	5	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	6	8	10	10	8	5
16	12	chlapec	0	1	5	10	0	1	0	2	0	0	1	0	1	3	2	1	0	2	1	2	0	2
17	12	chlapec	0	0	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	5	10	5	7	4
18	7	chlapec	9	4	7	6	0	5	3	0	8	9	0	0	1	0	4	9	6	0	9	9	7	0
19	7	dívka	10	7	10	8	9	10	10	10	10	5	10	3	1	0	10	10	6	0	10	8	10	0
20	7	chlapec	0	10	5	10	0	4	0	5	0	3	10	0	2	1	6	7	5	0	9	10	5	10
21	8	dívka	10	10	10	10	0	10	10	10	0	0	10	10	0	10	10	10	0	10	0	10	10	10
22	8	dívka	5	10	10	8	10	1	10	5	10	5	10	5	5	3	2	10	10	0	10	10	10	5
23	7	chlapec	10	10	10	10	10	10	10	10	0	10	10	10	1	0	10	10	10	0	10	0	10	10
24	9	chlapec	0	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	9	8	10	10	10	0	10	10	10	10	10
25	7	chlapec	5	10	10	10	10	10	9	10	0	0	10	10	10	10	10	10	0	10	10	10	10	0
26	8	chlapec	0	0	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0
27	8	dívka	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	10	10	10	10	10
28	7	chlapec	5	4	10	6	5	5	7	5	10	9	5	2	4	0	10	10	8	0	10	10	4	10
29	7	chlapec	5	3	10	10	9	8	0	10	2	9	10	0	8	0	10	10	9	0	10	5	9	10
30	8	dívka	6	9	4	9	10	10	10	10	5	1	10	10	0	0	5	10	10	0	10	0	0	0
31	8	chlapec	0	5	10	10	10	10	10	0	5	0	10	0	0	10	5	0	5	0	5	10	0	10
32	8	chlapec	0	10	10	10	0	10	10	7	0	0	0	0	0	0	1	2	4	0	10	10	5	10
33	7	chlapec	5	4	10	10	10	10	10	10	7	0	10	10	10	5	10	0	10	0	10	10	10	10
34	8	chlapec	8	8	10	10	8	4	0	1	10	5	9	10	0	10	0	10	0	10	5	0	9	10
35	10	chlapec	0	0	0	10	1	0	10	7	9	0	0	0	0	0	4	0	1	0	10	10	0	8
36	10	chlapec	0	0	10	10	2	10	5	10	1	0	0	0	0	3	2	10	0	0	0	7	9	0
37	10	dívka	6	6	7	10	10	10	10	10	5	0	10	10	10	10	10	0	10	0	10	10	10	10
38	9	chlapec	1	0	8	10	0	7	3	5	1	0	4	3	3	1	4	2	2	0	3	0	0	4
39	10	chlapec	0	0	5	10	0	5	10	0	0	0	0	0	0	1	5	3	0	0	0	5	5	10
40	10	dívka	5	5	10	10	10	3	10	10	4	4	1	0	0	10	10	0	10	0	10	9	10	10
41	9	dívka	6	1	5	5	3	10	10	10	2	2	7	5	2	10	10	5	9	0	10	0	5	10
42	10	chlapec	2	0	10	10	3	10	5	2	0	0	8	0	0	2	0	1	0	0	10	5	2	0
43	10	chlapec	0	10	10	10	5	1	1	0	0	0	0	0	0	1	3	6	0	0	0	0	0	0
44	10	chlapec	0	0	10	5	0	0	10	0	0	0	0	0	0	1	3	6	0	0	10	0	10	2
45	9	dívka	2	3	10	10	3	10	10	10	0	0	6	0	0	1	3	4	3	4	3	10	10	10
46	9	dívka	3	7	10	9	8	0	9	9	2	0	6	3	5	6	7	7	4	0	2	0	0	10
47	10	dívka	9	0	10	10	5	8	4	8	0	0	9	0	3	7	10	2	10	0	6	1	0	8
48	9	chlapec	0	0	10	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	10	0	10	0
49	10	chlapec	5	5	6	6	4	5	2	1	10	10	8	0	8	0	2	5	1	0	0	0	0	10
50	10	dívka	10	8	9	9	8	10	5	10	10	3	5	0	4	0	0	2	5	0	1	6	8	5
51	9	chlapec	10	5	10	10	0	5	10	10	0	5	6	0	5	0	5	10	5	0	4	0	0	10
52	8	chlapec	0	0	10	7	0	5	9	0	0	0	0	0	0	0	10	0	9	0	10	5	8	10
53	10	dívka	10	0	10	10	4	10	10	10	10	10	10	10	7	8	5	5	10	5	10	9	10	6
54	9	dívka	4	0	6	6	0	6	8	0	0	0	0	0	0	4	0	7	5	0	5	7	0	8
55	9	chlapec	4	4	10	6	0	5	0	2	0	1	9	0	7	0	7	10	0	10	0	6	7	10
56	9	dívka	10	5	10	10	10	8	5	5	2	7	1	9	0	3	0	10	6	3	5	8	0	9
57	9	chlapec	3	4	10	9	7	0	5	7	1	0	5	0	6	10	10	5	0	10	5	0	10	10
58	9	dívka	0	0	0	6	10	10	0	0	10	0	0	0	0	0	10	0	0	0	10	0	5	0
59	9	dívka	8	5	6	7	10	9	9	7	5	5	7	7	10	7	9	5	10	7	10	10	8	6
60	9	chlapec	5	8	8	5	2	1	7	2	2	2	6	0	9	5	6	5	8	0	9	9	8	10
61	9	chlapec	0	2	5	9	0	7	1	4	0	0	0	0	0	2	5	6	2	8	0	10	9	1
62	9	chlapec	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	5	10	10	10	0	10	10	10	1
63	10	chlapec	10	2	10	10	8	0	10	10	10	0	10	10	10	5	10	10	5	10	10	10	10	0
64	13	dívka	5	8	7	2	10	8	9	9	1	0	0	6	0	1	0	0	6	9	0	10	10	10
65	14	chlapec	0	3	7	0	3	0	0	0	0	0	7	7	0	5	0	9	10	10	4	6	9	9
66	14	chlapec	0	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	5	0	0
67	14	dívka	3	3	4	3	5	8	3	2	0	0	2	3	1	6	0	9	5	10	2	3	5	8
68	13	dívka	9	7	10	10	9	5	2	6	4	0	10	10	3	7	0	5	2	8	1	5	10	8
69	14	dívka	8	5	10	10	5	4	2	3	4	1	8	8	0	2	0	8	4	3	2	5	7	10
70	15	chlapec	0	1	5	10	0	4	0	0	0	0	0	0	0	6	0	3	4	10	10	0	6	0
71	13	dívka	10	3	5	2	7	1	0	2	5	0	1	1	0	2	0	0	1	2	1	2	10	3
72	14	chlapec	4	0	10	10	4	10	1	7	2	0	10	0	8	0	10	10	6	10	0	0	5	10
73	13	chlapec	0	0	9	8	0	6	3	2	0	0	0	0	4	0	5	2	7	1	10	6	4	10
74	13	chlapec	3	4	6	9	4	0	4															

17	9	chlapec	3	3	6	10	8	10	5	9	10	6	0	4	7	0	0	8	3	8	10	10	8	10	10	
18	8	divka	0	0	0	10	0	0	10	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
19	10	chlapec	6	3	6	4	4	9	10	6	2	1	5	4	3	2	10	5	2	6	9	9	3	2	5	
20	13	chlapec	5	0	9	5	5	0	5	5	0	0	0	0	3	0	10	3	5	0	10	10	5	8	10	
21	12	chlapec	4	0	10	10	0	5	0	5	0	0	1	0	0	0	8	0	0	0	10	10	6	10	10	
22	15	divka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
23	12	chlapec	5	1	3	6	4	0	0	4	8	0	0	2	3	0	2	7	9	0	5	10	4	8	8	
24	11	divka	0	1	7	1	0	8	10	10	5	5	0	0	0	8	0	6	8	10	9	10	10	10	10	
25	13	chlapec	2	0	10	9	0	0	0	7	0	0	1	0	0	0	2	1	1	0	3	9	2	5	6	
26	12	divka	1	0	10	9	6	10	10	10	10	5	8	9	4	9	10	8	10	10	9	10	10	10	10	
27	12	chlapec	0	0	10	10	0	3	6	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	10	0	10	0	
28	12	divka	2	5	10	5	0	10	10	10	6	5	7	4	7	7	10	5	2	8	8	10	0	7	10	10
29	12	divka	0	0	10	0	5	0	10	10	10	5	0	0	0	0	10	5	5	10	9	10	10	10	10	
30	12	divka	5	3	9	8	9	7	7	8	10	0	10	7	7	0	9	5	0	0	2	10	9	10	9	10
31	12	divka	0	0	10	0	0	0	5	2	5	0	6	5	1	0	5	4	0	3	8	10	3	8	2	10
32	12	chlapec	0	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	6	0	0
33	11	chlapec	3	3	9	2	5	4	9	10	6	0	0	5	1	0	0	10	10	3	10	10	8	10	0	0
34	12	chlapec	0	0	0	10	0	5	0	0	0	0	0	0	1	7	9	0	0	0	5	10	5	10	5	
35	11	divka	10	10	10	4	10	10	10	10	5	5	5	2	1	7	5	3	2	10	3	5	10	10	10	10
36	11	divka	0	3	5	10	10	10	10	10	5	0	2	5	7	5	5	4	9	10	3	8	10	10	10	10
37	12	divka	0	9	8	10	2	9	5	4	0	0	8	0	0	0	9	0	9	6	3	0	4	3	3	3
38	12	divka	0	0	10	10	10	5	5	3	7	0	5	0	5	0	10	7	3	8	10	2	10	4	10	10
39	11	divka	0	1	8	8	0	5	10	9	0	0	1	1	0	0	2	0	2	0	7	9	3	5	9	9
40	12	divka	0	5	7	10	7	9	10	8	8	1	1	0	0	5	2	0	0	5	8	0	8	0	8	0
41	12	divka	10	10	10	1	1	10	5	0	0	0	1	2	0	0	3	10	0	10	10	10	10	10	10	10
42	12	divka	8	10	2	5	10	5	1	6	5	0	6	5	0	10	0	2	0	0	3	10	10	10	10	10
43	11	divka	3	0	8	10	10	8	10	7	5	5	10	6	0	0	0	5	3	6	5	5	0	5	5	5
44	12	chlapec	0	0	10	4	1	0	0	3	5	2	10	10	0	10	10	10	10	10	0	3	10	10	10	10
45	12	chlapec	5	2	7	9	4	6	4	3	0	0	2	3	4	8	4	9	7	6	9	9	10	7	4	4
46	12	chlapec	2	2	10	6	3	3	2	4	0	0	8	0	0	3	3	2	3	4	1	10	2	10	10	10
47	13	chlapec	0	5	10	5	5	8	10	10	0	0	5	0	10	10	0	10	5	0	0	10	0	5	0	0
48	11	chlapec	0	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5	0	1	10	0	2	0	0
49	12	chlapec	0	0	5	10	0	5	7	4	0	0	4	0	0	0	7	4	1	1	2	10	6	4	6	6
50	13	chlapec	0	0	8	2	0	6	9	1	0	0	0	0	0	0	4	0	3	0	9	10	10	0	0	0
51	11	divka	0	0	5	3	9	10	7	4	0	0	5	4	0	4	1	2	8	0	4	10	5	6	4	4
52	13	chlapec	0	6	0	10	0	5	1	0	0	0	2	0	0	1	10	3	3	9	2	10	8	10	10	10
53	12	chlapec	0	0	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	2	0	0	10	0	10	0	10	0
54	12	chlapec	0	0	10	10	0	5	8	3	0	0	10	0	8	10	10	9	7	9	10	0	3	10	10	10
55	14	chlapec	0	1	5	10	2	10	8	10	0	0	5	0	4	0	9	6	5	0	2	0	0	10	0	0
56	13	divka	0	0	1	6	2	0	1	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	3	4	4
57	13	chlapec	10	2	7	10	3	1	5	7	0	0	0	0	0	5	3	0	0	5	0	10	0	5	0	0
58	13	chlapec	4	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	1	10	10	5	10	10	10
59	13	chlapec	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	10	1	3	10	0	10	10	10
60	13	chlapec	2	1	0	2	0	1	0	3	0	0	4	2	1	0	0	4	7	6	0	10	6	4	5	5
61	14	chlapec	1	3	4	6	1	5	2	4	2	3	7	4	2	1	1	3	5	3	0	8	9	7	5	5
62	13	chlapec	0	0	0	0	0	1	6	7	0	0	0	0	1	2	3	0	4	0	10	0	1	6	8	8
63	13	chlapec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	1	0	3	8	2	10	1	0	0
64	13	chlapec	0	0	10	10	0	5	10	5	0	0	10	10	10	0	8	10	10	5	10	10	10	10	10	10
65	13	divka	4	10	10	10	10	6	10	10	0	0	5	5	4	0	2	0	0	3	0	4	5	4	10	10
66	15	divka	10	0	0	7	0	10	10	0	2	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10	0	10	10	10
67	13	divka	7	0	2	0	0	10	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	10
68	15	chlapec	10	9	10	4	5	4	10	2	9	6	3	4	2	4	10	6	4	9	3	10	5	1	10	9
69	13	divka	4	3	10	10	10	10	10	8	5	0	10	10	2	4	2	3	3	5	7	3	5	10	10	10
70	13	divka	0	0	7	0	0	5	3	5	4	5	0	0	0	0	7	2	3	0	0	7	9	10	10	10
71	13	divka	5	0	8	6	5	3	2	4	5	0	0	0	0	0	2	3	0	0	3	7	7	5	8	8
72	12	chlapec	4	1	5	10	2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	10	2	5	10	2	10	10	10
73	15	divka	10	0	10	10	10	10	0	0	10	10	0	0	0	0	10	0	0	0	10	10	10	10	10	10
74	12	chlapec	1	1	10	8	2	5	5	4	0	0	3	7	2	4	2	7	5	7	10	3	3	10	10	10
75	14	chlapec	6	3	4	1	5	9	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	7	2	4	5	5
76	13	chlapec	0	0	0	5	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0
77	14	divka	10	10	0	0	10	10	0	10	10	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10	10	10	10	10
78	15	divka	0	1	2	0	1	5	2	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	9	9	10	10	2
79	11	chlapec	0	1	7	0	1	10	3	1	3	1	4	0	9	3	10	10	10	0	8	10	5	10	8	8
80	11	chlapec	1	0	1	6	2	3	7	4	1	1	2	2	2	2	9	4	3	1	7	5	4	4	2	2
81	13	chlapec	10	0	10	0	10	10	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	10	10	10	10	10
82	11	chlapec	0	0	10	6	3	0	2	4	0	0	0	0	0	0	9	5	6	5	0	5	0	10	3	3
83	10	chlapec	0	10	0	0	10	9	10	10	0	0	0	10	0	5	0	10	7	10	3	10	8	1	10	10
84	10	divka	9	1	5	1	1	9	10	10	10	4	5	0	1	8	5	5	9	7	9	9	10	9	0	0
85	10	chlapec	0	0	0	10	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	5	10	0	0	0	0
86	10	divka	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	10	10	0	0	0	0
87	11	divka	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0	0	10	0	0	0	0	0
88	11	chlapec	0	0	9																					

120	14	dívka	5	10	7	0	10	10	6	10	10	10	10	2	10	10	0	0	10	10	0	6	10	10	
121	13	chlapec	0	0	5	6	7	2	8	0	9	0	6	0	0	10	2	10	0	10	10	4	10	9	
122	14	chlapec	0	0	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	10	4	0	0	10	4	0	10	9	
123	13	dívka	5	7	9	6	5	10	10	7	3	2	4	0	3	10	7	8	4	10	7	4	6	10	10
124	13	dívka	5	0	5	10	7	0	8	5	10	0	6	6	0	10	8	10	4	10	3	0	0	10	10
125	13	dívka	0	0	5	10	6	0	10	3	10	0	5	4	0	8	3	10	3	10	3	0	3	10	10
126	14	chlapec	2	0	8	7	1	3	2	5	0	0	10	5	5	8	7	0	3	4	5	10	6	6	5
127	14	chlapec	4	10	1	4	9	10	1	1	0	0	0	0	0	5	2	2	1	0	2	10	1	10	10
128	14	chlapec	2	10	0	5	8	10	0	0	0	0	0	0	0	10	2	2	1	0	2	10	2	10	10
129	15	chlapec	0	0	10	10	0	5	3	3	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0	5	0	2	10	10
130	14	chlapec	0	0	8	10	0	3	0	5	0	0	3	0	0	3	3	3	3	3	2	5	0	5	3
131	14	chlapec	0	0	4	10	0	2	4	0	0	0	1	0	2	5	5	1	2	10	7	4	10	5	2
132	14	chlapec	0	0	5	10	0	10	4	8	0	0	10	5	10	0	0	8	5	0	6	10	0	0	10
133	14	chlapec	0	0	10	5	0	6	3	3	0	2	4	1	0	4	6	3	3	2	10	6	7	10	5
134	14	dívka	10	0	0	4	0	7	0	4	0	0	8	0	0	0	1	3	5	9	1	10	9	4	7
135	15	dívka	10	0	6	9	0	5	8	8	0	0	0	0	0	1	0	0	5	0	0	10	10	10	6
136	11	dívka	0	1	10	10	10	10	10	10	1	0	2	1	4	10	6	10	1	10	10	10	10	10	10
137	10	dívka	4	0	0	8	3	10	5	10	5	0	3	4	4	7	1	10	2	10	2	0	7	9	10
138	10	chlapec	4	9	10	10	2	9	7	10	0	4	7	0	8	10	2	9	0	6	3	4	7	9	4
139	10	dívka	9	8	7	9	4	7	10	9	9	6	9	5	8	3	5	8	9	9	7	10	9	10	5
140	10	dívka	0	10	0	10	4	2	0	10	0	9	10	0	0	10	0	0	0	4	0	6	10	10	10
141	10	chlapec	10	6	10	10	10	2	6	10	7	9	8	3	8	7	6	8	6	5	8	8	4	10	10
142	10	chlapec	0	0	10	10	10	0	10	10	0	10	0	10	10	0	10	10	10	10	0	10	10	10	10
143	9	dívka	7	6	8	7	7	10	10	10	4	10	0	0	5	0	2	1	10	0	1	0	9	6	5
144	9	chlapec	0	0	0	10	10	7	0	0	3	0	10	6	10	10	4	0	5	0	5	0	10	10	10
145	9	chlapec	0	10	0	7	10	3	1	10	6	10	10	10	6	0	0	0	0	0	0	10	10	4	0
146	9	chlapec	4	0	8	0	0	0	0	10	0	10	5	10	10	10	5	10	10	0	0	10	0	10	10
147	9	chlapec	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	2	0	0	0	2	0	0	1	0
148	9	dívka	7	1	6	8	8	8	7	1	0	8	3	3	7	1	7	2	2	0	7	1	10	7	2
149	8	dívka	0	0	7	10	10	6	5	8	2	4	0	0	0	0	6	0	4	0	7	7	9	10	10
150	9	dívka	0	0	10	0	0	8	10	4	0	0	10	0	0	0	10	10	0	7	10	0	0	10	10
151	10	dívka	0	0	10	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
152	10	chlapec	0	4	0	0	2	4	0	2	4	0	8	5	6	3	8	9	7	9	5	6	6	10	4
153	10	chlapec	0	1	4	3	0	0	0	1	0	0	5	4	4	0	0	7	4	0	6	1	0	8	0
154	10	chlapec	0	0	5	10	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0	1	3	2	0	1	10	0	4	0
155	10	dívka	6	0	8	10	5	1	2	7	6	0	4	0	4	2	0	0	0	0	4	3	1	0	4
156	10	dívka	1	0	0	0	10	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
157	10	dívka	0	0	10	10	0	9	5	5	3	3	0	0	0	0	1	0	0	0	9	0	0	10	10
celkem			446	368	912	1041	674	786	711	836	418	240	542	348	407	542	686	625	602	631	770	1022	774	1091	919

seznam zkratk

HPH	hudebné pohybové hry
RPC	rytmická a poslechová cvičení
PHP	pohybové hry v přírodě
PHT	pohybové hry v tělocvičně
CH	cvičení na hudbu
VP	vareň, pečeni
VYR	vyráběčky
M	malování
DK	divadelní kroužek
MD	maňáskové divadlo
AH	angličtina hrou
NH	němčina hrou
LIT-C	čtecí kroužek
DOUC	doučování
ZPP	základy první pomoci
MH	matematika hrou
LM	logické myšlení
PPZ	příprava na přijim.zk. na stř.
TD	tábornické dovednosti
MTEL	mobilitní telefony
F	kroužek fotografování
PV	pravidelné výlety
LPT	letní prázdninové aktivity

Tabulka shrnutí počtů bodů pro jednotlivé aktivity

Aktivity	Otaslavice	Brodek	Celkem
název	počet bodů	počet bodů	počet bodů
Hudebné pohybové hry	334	446	780
Rytmická a poslechová cvičení	315	468	783
Pohybové hry v přírodě	590	912	1502
Pohybové hry v tělocvičně	631	1041	1672
Cvčení na hudbu	415	674	1089
Vareň, pečeni	407	786	1193
Vyráběčky	388	711	1099
Malování	389	836	1225
Divadelní kroužek	240	418	658
Maňáskové divadlo	137	240	377
Angličtina hrou	364	542	906
Němčina hrou	212	348	560
Literatura - čtecí kroužek	213	407	620
Doučování	215	542	757
Základy první pomoci	340	686	1026
Matematika hrou	380	625	1005
Logické myšlení	401	602	1003
Přip. na přijimací zk. na stř. šk.	183	631	814
Tábornické dovednosti	424	770	1194
Mobilitní telefony	418	1022	1440
Kroužek fotografování	398	774	1172
Pravidelné výlety	550	1091	1641
Letní prázdninové tábory	423	919	1342
	8367	15491	23858

2310 je největší možný počet bodů, kterého daný kroužek může dosáhnout... 2310 = 100%
100/2310= 0,4329

0,043290043 je 1bod
 Procento míry naplnění kroužku z možných 100% celkový počet bodů dané aktivity * jeden bod

23858 je celkový počet bodů za všechna ohodnocení 23858 = 100%
 100/23858= 0,0041915
 0,00419147 je 1 bod
 Oblíbenost dané aktivity celkový počet dané aktivity * jeden bod

Tabulka procentuálního vyjádření míry naplnění aktivity a oblíbenosti aktivity

Aktivity název	Celkem počet bodů	Procento z možn.napln.	Oblíbenost aktivity v %	Oblíbenost zaokrouh.	pořadí aktivit
Hudebné pohybové hry	780	0	0	3,30%	17,5
Rýtmická a poslechová cvičení	783	0	0	3,30%	17,5
Pohybové hry v přírodě	1502	0	0	6,30%	3
Pohybové hry v tělocvičně	1672	0	0	7%	1
Cvičení na hudbu	1089	0	0	4,60%	10,5
Vaření, pečení	1193	0	0	5%	7
Vyráběčky	1099	0	0	4,60%	10,5
Malování	1225	0	0	5%	7
Divadelní kroužek	658	0	0	2,80%	20
Maháskové divadlo	377	0	0	1,60%	23
Angličtina hrou	906	0	0	3,80%	15
Němčina hrou	560	0	0	2,30%	22
Literatura - čtecí kroužek	620	0	0	2,60%	21
Doučování	757	0	0	3,20%	19
Základy první pomoci	1026	0	0	4,30%	12
Matematika hrou	1005	0	0	4,20%	13,5
Logické myšlení	1003	0	0	4,20%	13,5
Přip. na přijímací zk. na stř. šk.	814	0	0	3,40%	16
Tábormické dovednosti	1194	0	0	5%	7
Mobilní telefony	1440	0	0	6%	4
Kroužek fotografování	1172	0	0	4,90%	9
Pravidelné výlety	1641	0	0	6,80%	2
Letní prázdninové tábory	1342	0	0	5,60%	5
	23858	0	0	%	

23858 je 100 %
 0,004191466 je 1b

Tabulka procentuálního vyjádření ohodnocení každé aktivity (z možných100%)

Aktivity název	ohodnoce možn.napln.	pořadí aktivit
Hudebné pohybové hry	33,80%	17,5
Rýtmická a poslechová cvičení	33,90%	17,5
Pohybové hry v přírodě	65%	3
Pohybové hry v tělocvičně	72,40%	1
Cvičení na hudbu	47,10%	10,5
Vaření, pečení	51,70%	7
Vyráběčky	47,60%	10,5
Malování	53%	7
Divadelní kroužek	28,50%	20
Maháskové divadlo	16,30%	23
Angličtina hrou	39,20%	15
Němčina hrou	24,20%	22
Literatura - čtecí kroužek	26,80%	21
Doučování	32,80%	19
Základy první pomoci	44,40%	12
Matematika hrou	43,50%	13,5
Logické myšlení	43,40%	13,5
Přip. na přijímací zk. na stř. šk.	35,20%	16
Tábormické dovednosti	51,70%	7
Mobilní telefony	62,30%	4
Kroužek fotografování	50,70%	9
Pravidelné výlety	71%	2
Letní prázdninové tábory	58,10%	5

Tabulka počtu dětí, které ocenily pravidelné výlety a letní prázdninové tábory nejvyšším možným ohodnocením (na škále číslem 10)

Zkratka	počet dětí
PV	112
LPT	90

Obecné údaje:

	Otaslavice	Brodek	celkem
počet dotazníků	150	302	452
návratnost dotaz.	74	157	231

Počet hodnocených aktivit: 23

Tabulka procentuálního vyjádření oblíbenosti každé aktivity ve vztahu s ostatními

Aktivity název	oblíbenost aktivity	pořadí aktivit
Hudebné pohybové hry	3,30%	17,5
Rýtmická a poslechová cvičení	3,30%	17,5
Pohybové hry v přírodě	6,30%	3
Pohybové hry v tělocvičně	7%	1
Cvičení na hudbu	4,60%	10,5
Vaření, pečení	5%	7
Vyráběčky	4,60%	10,5
Malování	5%	7
Divadelní kroužek	2,80%	20
Maháskové divadlo	1,60%	23
Angličtina hrou	3,80%	15
Němčina hrou	2,30%	22
Literatura - čtecí kroužek	2,60%	21
Doučování	3,20%	19
Základy první pomoci	4,30%	12
Matematika hrou	4,20%	13,5
Logické myšlení	4,20%	13,5
Přip. na přijímací zk. na stř. šk.	3,40%	16
Tábormické dovednosti	5%	7
Mobilní telefony	6%	4
Kroužek fotografování	4,90%	9
Pravidelné výlety	6,80%	2
Letní prázdninové tábory	5,60%	5